

Grudzień 2015 r.

*Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 25/2019 Zarządu
Stowarzyszenia „Dolina Wełny”
z dnia 8 maja 2019 r.*

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2016-2023

Stowarzyszenia „Dolina Wełny”

Grupa Robocza ds. LSR
Stowarzyszenia „Dolina Wełny”

SPIS TREŚCI

1.	Charakterystyka LGD	3
1.1.	Nazwa LGD	3
1.2.	Obszar objęty LSR	3
1.3.	Proces tworzenia partnerstwa	4
1.4.	Struktura LGD	5
1.5.	Skład organu decyzyjnego	5
1.6.	Rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym	6
1.7.	Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD	6
2.	Partycypacyjny charakter LSR	7
3.	Diagnoza – opis obszaru i ludności	10
3.1.	Grupy docelowe i defaworyzowane	10
3.2.	Opis obszaru i ludności	11
3.3.	Charakterystyka gospodarki oraz przedsiębiorczości	12
3.4.	Opis rynku pracy	14
3.5.	Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych	14
3.6.	Spójność wewnętrzna obszaru	15
3.7.	Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne	15
4.	Analiza SWOT	15
5.	Cele i wskaźniki	18
6.	Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	34
6.1.	Procedura oceny i wyboru operacji	34
6.2.	Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru	35
6.3.	Innowacyjność	36
6.4.	Operacje grantowe, Operacje własne i Projekty współpracy	36
6.5.	Rozpoczynanie działalności gospodarczej – płatność ryczałtowa (premia)	38
6.6.	Podstawowe zasady ustalania wysokości wsparcia na realizację operacji w ramach LSR.....	39
7.	Plan działania	39
8.	Budżet LSR	42
9.	Plan komunikacji	44
9.1.	Wprowadzenie	44
9.2.	Zdefiniowane potrzeby w zakresie komunikacji	45
9.3.	Cele planu komunikacji	45
9.4.	Wskaźniki planu komunikacji	45
9.5.	Działania komunikacyjne i środki przekazu	46
9.6.	Grupy docelowe działań komunikacyjnych	46
9.7.	Monitorowanie realizacji planu komunikacji	46
10.	Zintegrowanie	47
10.1.	Spójność z innymi dokumentami strategicznymi	47
10.2.	Spójność ze strategią rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku	48
10.3.	Spójność ze strategiami rozwoju gmin z obszaru LGD	50
10.4.	Wewnętrzna integracja LSR.....	51
11.	Monitoring i ewaluacja	52
12.	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	55
13.	Źródła danych	55
14.	Załączniki do LSR	56
	• Załącznik nr 1: <i>Procedura aktualizacji LSR Stowarzyszenia „Dolina Wełny”</i>	56
	• Załącznik nr 2: <i>Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu wdrażania LSR i funkcjonowania Stowarzyszenia „Dolina Wełny”</i>	59
	• Załącznik nr 3: <i>Plan Działania wskazujący harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu</i>	67
	• Załącznik nr 4: <i>Budżet LSR</i>	71
	• Załącznik nr 5: <i>Plan Komunikacji ze społecznością lokalną w ramach realizacji LSR</i>	72

1. CHARAKTERYSTYKA LGD

1.1. NAZWA LGD

Stowarzyszenie „Dolina Wełny”, funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 oraz ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności z dnia 20 lutego 2015 r., a także Rozporządzenia Rady (UE) nr 1303/2013, 1305/2013 i 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

Stowarzyszenie „Dolina Wełny” działa jako lokalna grupa działania, będąca partnerstwem trójsektorowym, posiadającym osobowość prawną, nad którą nadzór sprawuje Marszałek Województwa Wielkopolskiego.

Organizacyjno – prawna forma stowarzyszenia, jakim jest „stowarzyszenie specjalne”, została wprowadzona do krajowego porządku prawnego przepisami ustawy z dnia 7 marca 2007 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2013 r., poz. 173 j.t.) oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

Siedziba Stowarzyszenia mieści się w Mieścisku pod adresem: Plac Powstańców Wielkopolskich 13, 62 – 290 Mieścisko, powiat wągrowiecki, województwo wielkopolskie.

Stowarzyszenie ma własną stronę internetową pod adresem: www.dolinawełny.pl

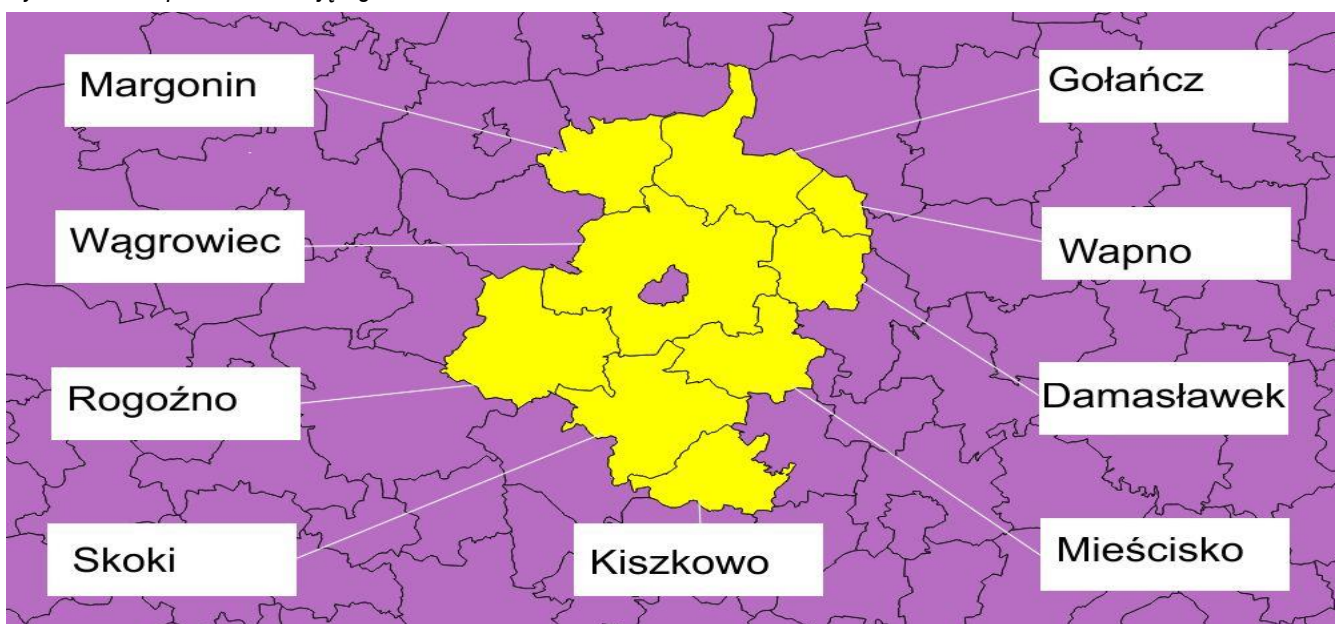
1.2. OBSZAR LGD

Stowarzyszenie „Dolina Wełny” swoim działaniem obejmuje obszar 9 gmin wiejskich i miejsko – wiejskich, w województwie wielkopolskim (Rysunek 1):

- powiat chodzieski: Margonin (gmina miejsko – wiejska),
- powiat gnieźnieński: Kiszkowo (gmina wiejska),
- powiat obornicki: Rogoźno (gmina miejsko – wiejska),
- powiat wągrowiecki: Damasławek (gmina wiejska), Gołańcz (gmina miejsko – wiejska), Mieścisko (gmina wiejska), Skoki (gmina miejsko – wiejska), Wapno (gmina wiejska), Wągrowiec (gmina wiejska).

Jest to obszar terytorialnie spójny, a gminy wchodzące w jego skład przylegają do siebie swymi granicami (co obrazuje poniższa mapa).

Rysunek 1: Mapa obszaru objętego LSR

Miasto Wągrowiec nie przynależy do Stowarzyszenia „Dolina Wełny”, jednakże będąc węzłowym systemem miejskim, wywiera olbrzymi wpływ na rozwój funkcjonalny obszaru. Wągrowiec jest siedzibą Starostwa Powiatowego – jednostki terytorialnej, która w całości pokrywa obszar działania Stowarzyszenia, pełni też funkcję lokalnego centrum edukacji, ochrony zdrowia oraz kultury i sztuki.

Tabela 1: Dane dotyczące powierzchni i ludności w gminach z obszaru LGD¹

Lp.	Województwo	Powiat	Gmina	Ludność (os.)	Powierzchnia (km ²)
1.	woj. wielkopolskie	powiat chodzieski	Margonin	6 386	123,0
2.		powiat gnieźnieński	Kiszkowo	5 390	114,0
3.		powiat obornicki	Rogoźno	18 263	216,0
4.		powiat wągrowiecki	Damasławek	5 600	105,0
5.		powiat wągrowiecki	Golańcz	8 547	192,0
6.			Mieścisko	6 074	135,0
7.			Skoki	9 283	198,0
8.			Wapno	3 096	44,0
9.			Wągrowiec	12 059	348,0
RAZEM:				74 698	1 475,0

1.3. PROCES TWORZENIA PARTNERSTWA

26 maja 2006 r. z inicjatywy samorządu i przedstawicieli środowisk społeczno - gospodarczych zostało założone Stowarzyszenie „Dolina Wełny”, działające na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 roku Prawo o Stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 1989 Nr 20 poz. 104). Założycielami było 19 osób fizycznych pochodzących z obszaru działania siedmiu gmin wiejskich i miejsko – wiejskich spójnych przestrzennie i funkcjonalnie, tj. gminy: Golańcz, Janowiec Wielkopolski, Mieścisko, Rogoźno, Skoki, Wapno i Wągrowiec. Wpis do KRS nastąpił w dniu 08.09.2006 r., pod numerem KRS 0000263646. W marcu 2007 r. teren działania Stowarzyszenia poszerzono o gminę Damasławek oraz przedstawicieli środowisk społeczno - gospodarczych. Natomiast w roku 2015 ze Stowarzyszenia wystąpiła Gmina Janowiec Wielkopolski, a przystąpiły z kolei gminy Kiszkowo oraz Margonin.

Realizacja Programu Leader+, zarówno I Schematu Pilotażowego, jak i II Schematu, była nakierowana na pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz zaangażowanie ich w tworzenie i realizację lokalnych strategii rozwoju obszarów wiejskich.

W ramach I Schematu, Stowarzyszenie „Dolina Wełny” otrzymała wsparcie w wysokości 150 000,00 zł, między innymi na opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW), która wdrażana była w II Schemacie, dzięki wsparciu od Fundacji Programów Pomocowych dla Rolnictwa (FAPA) w wysokości 750 000,00 zł.

Fakt realizacji Leadera+ w latach 2007 – 2008, był znakomitym narzędziem w promowaniu Stowarzyszenia i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Stowarzyszenie „Dolina Wełny” realizowało również Lokalną Strategię Rozwoju w okresie programowania 2007 – 2013, na podstawie umowy o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju (ustawa z dnia 7 marca 2007 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich). Stowarzyszenie pragnie też kontynuować swoją działalność w nowym okresie programowania 2014 – 2020.

Kadra zarządzająca, przedstawiciele organów Stowarzyszenia, pracownicy Biura oraz członkowie, posiadają doświadczenie zarówno w zarządzaniu organizacją, jak i w zakresie realizacji operacji. Doświadczenie w realizacji II Schematu Pilotażowego Leader+ w latach 2007 – 2008 oraz wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju w okresie programowania 2007 – 2013, dają gwarancję prawidłowego wdrażania planowanej LSR w latach 2014 - 2020. Działania podejmowane dotychczas miały na celu przede wszystkim podniesienie jakości życia na obszarach wiejskich, rozwój gospodarki lokalnej, wzrost potencjału turystyczno – rekreacyjnego, poprawa zatrudnienia i tworzenie nowych miejsc pracy, co zostało zrealizowane w 95% (na podstawie zrealizowanego

¹ Dane GUS, Bank Danych Lokalnych (BDL); stan na dzień 31.XII.2013 r.

budżetu). Zbudowany potencjał turystyczny, rekreacyjny lub kulturalny pokazuje co dotychczas udało się zrealizować i co stanowić będzie motywator do dalszego działania dla realizacji celów i potrzeb społeczności lokalnej w nowej perspektywie, zgodnie z założonymi celami, będącymi wynikiem konsultacji społecznych.

Istotną rolę w funkcjonowaniu Stowarzyszenia pełni Biuro – organ organizacyjno – realizacyjny. Biuro poprzez swoich pracowników i współpracujące podmioty zewnętrzne, wykonujące specjalistyczne usługi (księgowość, prawnik, IT) koordynuje całą działalność Stowarzyszenia, jednocześnie zachowując zasadę przejrzystości.

Członkowie Zarządu swoimi kompetencjami wzmacniają skład Biura, wykonując w nim konkretne zadania, będąc jego pracownikami zgodnie z zasadami polskiego prawa.

Pracownicy Stowarzyszenia i jego Zarząd posiadają długoletnie doświadczenie niezbędne do zarządzania Stowarzyszeniem i realizacji operacji, przewidzianych w LSR i o podobnym charakterze. Wszyscy obecni pracownicy (3 osoby) od 2009 r. nieprzerwanie pracują w Biurze Stowarzyszenia, systematycznie podnosząc swoje kwalifikacje. Elementem bardzo usprawniającym proces wdrażania operacji, kontakty z beneficjentami i prowadzenie polityki informacyjno – promocyjnej jest stała współpraca z gminami członkowskimi.

Doświadczenia ostatnich siedmiu lat pokazują, że praca Biura przebiega sprawnie, a obsługa beneficjentów jest profesjonalna. W latach 2010 – 2014 Stowarzyszenie przeszło liczne kontrole przeprowadzone przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, ale żadna z nich nie wykazała większych uchybień i błędów.

W Regulaminie Pracy Biura dokonano szczegółowego podziału zadań (zakres obowiązków) pomiędzy pracowników, a zapisane wymagania na poszczególne stanowiska są adekwatne do wyznaczonych obowiązków i pozwolą na prawidłową ich realizację.

1.4. STRUKTURA LGD

Stowarzyszenie „Dolina Wełny” funkcjonuje jako trójsektorowe partnerstwo realizowane lokalnie na obszarze wspomnianych już dziewięciu gmin. Podejście LEADER, wdrażane przez Stowarzyszenie, jest oddolnym podejściem do rozwoju obszarów wiejskich, polegającym na opracowaniu przez lokalną społeczność Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz realizacji wynikających z niej innowacyjnych projektów łączących zasoby ludzkie, naturalne, kulturowe, historyczne, a także wiedzę i umiejętności przedstawicieli trzech sektorów. Członkowie Stowarzyszenia tworzą partnerstwo zwane lokalną grupą działania, które jest reprezentatywne dla obszaru objętego LSR.

Aktualnie w skład Stowarzyszenia „Doliny Wełny” wchodzi 82 członków reprezentujących środowiska publiczne, społeczne, gospodarcze oraz mieszkańców. Struktura sektorowości Stowarzyszenia „Dolina Wełny” przedstawia się następująco:

- sektor publiczny – 11
- sektor społeczny – 11
- sektor gospodarczy – 21
- mieszkańcy – 39

Skład grupy jest różnorodny i reprezentatywny dla lokalnej społeczności. W jej skład wchodzi kobiety i mężczyźni, osoby 50+, seniorzy (osoby 60+) i osoby młode (do 35 lat), przedsiębiorcy i rolnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz zwykli mieszkańcy. Ponieważ część członków łączy doświadczenia zarówno z dziedziny przedsiębiorczości jak i działalności społecznej, zapewniona jest odpowiednia współpraca między tymi sektorami. W ramach poszczególnych sektorów (publicznego, gospodarczego i społecznego) nie istnieją żadne dominujące grupy interesu.

Czynności zmierzające do poszerzenia składu Stowarzyszenia będą polegały na działaniach promujących cele LGD oraz wykazaniu korzyści dla obszarów wiejskich, w wyniku realizacji tych celów. W nowej perspektywie 2014 – 2020 LGD zamierza, w ramach partnerstwa, rozszerzyć swoje struktury o kolejnych członków ze wszystkich sektorów.

1.5. SKŁAD ORGANU DECYZYJNEGO

Rada Stowarzyszenia pełni rolę organu decyzyjnego, do kompetencji którego należy wybór operacji oraz ustalenie kwoty wsparcia.

Kwestie Rady reguluje Statut w paragrafie 34a, gdzie zapisano między innymi, że w skład Rady może wchodzić od 9 do 15 członków, będących reprezentantami trzech sektorów.

W wyniku konsultacji społecznych, a także przeprowadzonych rozmów z partnerami gospodarczymi, społecznymi oraz publicznymi, Zarząd zaproponował, a Walne Zebranie wybrało organ decyzyjny w liczbie 9 osób, z których dwóch reprezentuje sektor publiczny, dwóch reprezentuje sektor gospodarczy oraz trzech sektor społeczny, a dopełnieniem jest dwóch przedstawicieli mieszkańców.

W związku z tym, w organie decyzyjnym ani władza publiczna, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji. Stowarzyszenie „Dolina Wełny”, w celu zachowania parytetów w głosowaniu, będzie prowadziła rejestr interesów członków organu decyzyjnego, pozwalający na identyfikację charakteru powiązań z wnioskodawcami czy poszczególnymi projektami.

Zgodnie z Regulaminem Rady, Biuro prowadzi rejestr interesu członków Rady, będący dokumentem zawierającym informacje na temat zajmowanych stanowisk, pełnionych funkcji, prowadzonej działalności zawodowej/gospodarczej/społecznej i innej przez poszczególnych członków Rady, pozwalające na identyfikację faktu i charakteru ich powiązań z wnioskodawcami/poszczególnymi operacjami. Każdy członek Rady zobowiązany jest do udzielania informacji o dotyczących go aktywnościach i – jeśli dotyczy – podmiotach/instytucjach, z którymi aktywności te są związane. Rejestr interesów członków Rady sporządzany jest na podstawie składanych przez nich *Deklaracji bezstronności i poufności*, której formularz stanowi załącznik do Regulaminu Rady.

Podstawowe i szczegółowe zasady funkcjonowania oraz pracy Rady Stowarzyszenia zostały zawarte w Regulaminie Rady Stowarzyszenia „Dolina Wełny”, zaś szczegółowe zasady oceny i wyboru operacji opisane zostały w „Procedurach oceny i wyboru”. Dokumenty te zatwierdzone zostały przez Walne Zebranie Członków.

1.6. ROZWIĄZANIA STOSOWANE W PROCESIE DECYZYJNYM

Zasady członkostwa w Radzie i prac organu decyzyjnego regulują zapisy Statutu i Regulaminu Rady Stowarzyszenia (Załącznik do Wniosku o wybór LSR), natomiast szczegółowe mechanizmy wyboru i oceny projektów określone są *Procedury wyboru i oceny operacji w ramach LSR, Procedury wyboru i oceny grantobiorców w ramach projektów grantowych wraz z opisem sposobu rozliczania grantów, monitorowania i kontroli*, a także *Procedury oceny i wyboru operacji własnych*, zwanych dalej *Procedurami wyboru i oceny*. Stanowią one załączniki do Wniosku o wybór LSR.

Zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia, do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji w rozumieniu art. 2 pkt. 9 rozporządzenia nr 1303/2013. Rada podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy składu.

Zgodnie z *Procedurami wyboru i oceny*, w procesie decyzyjnym zostały zastosowane rozwiązania gwarantujące:

- zachowanie określonego parytetu poszczególnych sektorów przy ocenie i wyborze operacji;
- bezstronność w podejmowaniu decyzji poprzez składanie w toku procedury oceniania i wyboru operacji *Deklaracji bezstronności i poufności*;
- jawność procesu wyboru poprzez udostępnianie procedur i protokołów z posiedzeń Rady do wiadomości publicznej (na stronie internetowej LGD);
- uwzględnienie sytuacji szczególnych (np. przy równej ilości punktów uzyskanych przez operacje);
- możliwość odwołania się wnioskodawców od niekorzystnych dla nich decyzji Rady;
- wybór najlepszych operacji, w największym stopniu uwzględniających potrzeby grup szczególnie istotnych i grup defaworyzowanych.

Rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym są opisane szerzej w Rozdziale VI.

1.7. DOKUMENTY REGULUJĄCE FUNKCJONOWANIE LGD

Dokumenty regulujące funkcjonowanie Stowarzyszenia „Dolina Wełny” to Statut, Regulamin Rady, Regulamin Zarządu, Regulamin Komisji Rewizyjnej oraz Regulamin Pracy Biura.

Nadrzędnym dokumentem regulującym rozwiązania formalno – prawne w Stowarzyszeniu jest Statut, który nie tylko określa zasady funkcjonowania organizacji, ale też wskazuje jej cele i sposoby ich realizacji, ponadto opisuje zasady członkostwa, przedstawia organy Stowarzyszenia oraz rozdzielność ich kompetencji. Regulacje w zakresie dokonywania zmian w zapisach Statutu, a także decyzje o rozwiązaniu Stowarzyszenia należą do kompetencji Walnego Zebrania Członków, jako najwyższej władzy.

Kolejnym, bardzo istotnym dla Stowarzyszenia dokumentem, jest Regulamin Rady Stowarzyszenia, regulujący szczegółowe zasady powoływania, funkcjonowania oraz pracy organu decyzyjnego. W Regulaminie określone są szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń, rozwiązania dotyczące wyłączeń z oceny operacji, podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji, ustalania kwoty wsparcia, protokołowania posiedzeń oraz wynagradzania członków organu decyzyjnego. Regulamin uchwalony jest przez Walne Zebranie Członków i to ono może dokonywać w nim ewentualnych zmian.

Dodatkowym dokumentem w Stowarzyszeniu jest Regulamin Zarządu, będącego organem wykonawczym Stowarzyszenia, określający jego zakres kompetencji i rozdział zadań pomiędzy członków, a także zasady zwoływania i organizacji posiedzeń oraz prowadzenia dokumentacji. Uchwalany i zmieniany przez Zarząd Stowarzyszenia.

Regulamin Komisji Rewizyjnej, będącej organem kontroli wewnętrznej Stowarzyszenia zawiera zasady zwoływania i organizacji posiedzeń, zakres zadań i kompetencji, zasady przeprowadzania kontroli oraz zasady protokołowania posiedzeń. Regulamin uchwała i zmienia Walne Zebranie Członków.

Dla właściwego funkcjonowania Stowarzyszenia, istotnym jest Regulamin Pracy Biura Stowarzyszenia, który ustala organizację i zasady funkcjonowania Biura, ramowy zakres działania i kompetencji Biura, porządek w procesie pracy oraz związane z tym prawa i obowiązki pracodawcy i pracowników, a także inne postanowienia związane z jego działalnością.

W dokumencie znajdziemy zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników, opisy stanowisk, zakresy obowiązków i uprawnień zarówno Dyrektora Biura jak i pracowników, a także metody pomiaru jakości i efektywności pracy oraz udzielanego przez pracowników doradztwa.

Regulamin Pracy Biura zatwierdza i zmienia Zarząd Stowarzyszenia.

Wszystkie te dokumenty, regulujące funkcjonowanie Stowarzyszenia, znajdują się na stronie internetowej: www.dolinawelny.pl

Regulaminy wymienione powyżej, są załącznikami do Wniosku o wybór LSR, a ich zapisy zapewniają przejrzystość i jawność działania Stowarzyszenia „Dolina Wełny”.

2. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Udział lokalnych podmiotów jest jednym z podstawowych założeń podejścia RLKS, a zaangażowanie społeczne w przygotowanie LSR ma fundamentalne znaczenie w tym procesie. Wspieranie przekrojowych priorytetów w zakresie „poprawy zarządzania i aktywizowania wewnętrznego potencjału obszarów wiejskich”, czyli angażowania ludzi w zarządzanie własnym rozwojem, stanowi kluczowy cel podejścia LEADER. Przygotowanie LSR i rozwijanie lokalnego partnerstwa to procesy, które dzieją się jednocześnie i wzajemnie na siebie wpływają. Skoro ludzie przyczyniają się do rozwoju LSR, partnerstwo prawdopodobnie też rozwinie się w wyniku ich późniejszego zaangażowania. Ponieważ LGD opiera się na zasobach lokalnej wiedzy i świadomości, a także angażuje bezpośrednio w swoje działania lokalnych mieszkańców, przedsiębiorstwa i organizacje, pomaga ona zapewnić LSR lokalną perspektywę i rozwija przywiązanie do procesu RLKS. Dzięki takiemu samemu rozumieniu problemów danego obszaru i ich przyczyn, a także zasobów, potrzeb i możliwości, rozwijać można wspólną wizję i cele, wzmacniając w zamian uznanie społeczne, zaangażowanie i poczucie odpowiedzialności LSR i LGD.

LSR jako dokument strategiczny o długofalowym wykorzystaniu i dużym znaczeniu dla rozwoju obszaru 9 gmin, jest dokumentem o charakterze partycypacyjnym. W jego tworzenie zaangażowani byli przedstawiciele różnych społeczności i sektorów z terenu działania Stowarzyszenia, a wypracowane założenia i cele pozwalają będą na wykorzystanie oddolnego potencjału, z uwzględnieniem lokalnych potrzeb.

Proces planowania i inicjowania tworzenia LSR rozpoczął się w II kwartale 2015 r., kiedy to 21.04.2015 r. zorganizowano pierwsze ogólne **spotkanie konsultacyjno – informacyjne**, poświęcone założeniom PROW 2014 – 2020, a przede wszystkim zapisom dotyczącym rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. **Zaproszono eksperta ds. LSR**, który przedstawił prezentację multimedialną wraz z komentarzami, zgodną z tematyką spotkania. Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele samorządów gminnych, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz osoby fizyczne zainteresowane tematyką.

Kolejnym etapem prac nad LSR było **utworzenie Grupy Roboczej ds. LSR**, co nastąpiło w miesiącu wrześniu 2015 r. W trakcie prac nad LSR, Grupa ta zaangażowana była w koordynację niezbędnych badań, planowanie i kierowanie procesem angażowania społeczności oraz tworzeniem i zabezpieczaniem niezbędnych zasobów ludzkich i innych.

Na pierwszym spotkaniu (Wągrowiec 22.09.2015 r.) Grupa rozpoczęła swoją pracę od diagnozy wszystkich obszarów istotnych dla mieszkańców z terenu Stowarzyszenia „Dolina Wełny”. Diagnoza miała na celu określenie istniejących, rzeczywistych i aktualnie dostrzeganych problemów, niezaspokojonych potrzeb oraz niewykorzystanych zasobów i potencjału lokalnej społeczności.

Podczas prac nad diagnozą i analizą SWOT wykorzystano:

- **badania ankietowe mieszkańców** poprzez zróżnicowane ankiety dla mieszkańców, instytucji kultury, jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, sołtysów oraz młodzieży w formie formularza w Internecie (na stronie internetowej Stowarzyszenia „Dolina Wełny”), dostępne w wersji papierowej w Biurze oraz u członków Zarządu, a także wysyłane pocztą do społeczności lokalnej z obszaru LGD. Na podstawie zebranych danych ankietowych, możliwe było określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń obszaru. Dzięki badaniom ankietowym, udało się także określić grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR (grupy defaworyzowanej). Wszystkie dane zebrane w wyniku przeprowadzonej ankietyzacji, poddane zostały analizie w kolejnym procesie tworzenia LSR.
- **spotkania konsultacyjne** w gminach o charakterze warsztatowym związane były przede wszystkim z analizą mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń, a także określeniem grupy defaworyzowanej. Spotkania odbyły się w dniach: 02.09.2015 r. w Wapnie, 04.09.2015 r. w Skokach i Mieścisku, 07.09.2015 r. w Gołańczy, 08.09.2015 r. w Kiszkuwie, 09.09.2015 r. w Damasławku, 11.09.2015 r. w Wągrowcu i Rogoźnie oraz 14.09.2015 r. w Margoninie. W spotkaniu udział wzięli następujące osoby: **sektor publiczny**: władze samorządowe, przedstawiciele urzędów gmin, przedstawiciele jednostek organizacyjnych (placówki oświatowe, instytucje kultury); **sektor gospodarczy**: przedsiębiorcy, lokalne organizacje zrzeszające przedsiębiorców; **sektor społeczny**: przedstawiciele organizacji społecznych i środowisk niesformalizowanych (organizacje pozarządowe, organizacje kościelne i wyznaniowe, grypy nieformalne, lokalni liderzy), młodzież, przedstawiciele grupy defaworyzowanej. Wyniki zebrane z konsultacji, także zostały poddane dalszej analizie podczas kolejnego etapu tworzenia LSR.
- **konsultacje podczas imprez środowiskowych**, zorganizowanych przez Biuro, gdzie każdy zainteresowany mógł podzielić się swoimi opiniami na temat słabych i mocnych stron obszaru planowanego do objęcia LSR, a także szans i zagrożeń. Punkt konsultacyjny zorganizowany został w dniach: 30.08.2015 r. w Damasławku podczas „Dożynek Powiatowo – Gminnych”, 05.09.2015 r. w Rogoźnie podczas „Gminnego Święta Plonów” oraz 20.09.2015 r. w Sarbii (gmina Mieścisko) podczas „Festiwalu Smaków - Gąska dobra na wszystko”. Wszystkie zebrane informacje, opinie oraz ankiety zostały poddane dalszej analizie i posłużyły także jako materiał wyjściowy do tworzenia LSR.
- **konsultacje telefoniczne** przeprowadzone w dniach 7 – 11.09.2015 r. pomiędzy pracownikami biura, a lokalnymi liderami, w tym przedstawicielami grupy defaworyzowanej, dotyczące mocnych i słabych stron danego obszaru oraz szans i zagrożeń, które w kolejnym etapie posłużyły definiowaniu celów LSR.
- **arkusz pomysłu jako ankietę potrzeb**, dostępny w Internecie (na stronie internetowej Stowarzyszenia „Dolina Wełny”) oraz w wersji papierowej w Biurze, a także u członków Zarządu, pozwolił na określenie wstępnego zakresu planowanych przez mieszkańców projektów, współfinansowanych ze środków PROW na lata 2014-2020 oraz wskazał najważniejsze potrzeby i niezbędne kierunki działania przy budowie LSR.

Po zakończonym procesie ustalania słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń, w dniu 14.10.2015 r. odbyło się **spotkanie Grupy Roboczej ds. LSR**, która opracowała zbiorczą analizę SWOT dla obszaru Stowarzyszenia „Dolina Wełny”.

Podczas opracowywania analizy SWOT przyjęto następujące ustalenia:

- ograniczono liczbę elementów poszczególnych pól tabeli SWOT do najważniejszych, co oznacza, iż nie identyfikowano na przykład wszystkich mocnych stron, lecz tylko te, o znaczeniu strategicznym,
- analizując silne i słabe strony, przyjmowano je jako cechy wewnętrzne obszaru, zależne od mieszkańców lub LGD, na które można wpływać i je zmieniać,
- szanse i zagrożenia opisują otoczenie zewnętrzne, na które mieszkańcy/LGD nie mają wpływu, ale które względnie mają związek z obecną sytuacją obszaru i mają lub mogą mieć w przyszłości znaczenie dla jego sytuacji.

Wyniki opracowanej dla całego obszaru Stowarzyszenie „Dolina Wełny” analizy SWOT, w oparciu o przeprowadzone ze społecznością lokalną spotkania konsultacyjne (spotkania na terenie każdej z 9 gmin członkowskich), informacje uzyskane w punktach konsultacyjnych (na terenie gmin: Damasławek, Rogoźno i Mieścisko), przeprowadzonych konsultacji telefonicznych, arkuszy pomysłów, a także wyników badań ankietowych, zaprezentowane zostały w *Rozdziale IV Analiza SWOT*.

Określenie celów, przedsięwzięć oraz wskaźników to kolejny etap prac tworzenia Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność. W związku z tym w dniu 07.10.2015 r. odbyło się w Wągrowcu **spotkanie – forum dyskusyjne** z władzami 9 gmin członkowskich w zakresie wstępnego określenia celów LSR obszaru Doliny Wełny.

Wyniki forum omawiane i analizowane były na kolejnym **spotkaniu konsultacyjnym** w dniu 14.10.2015 r. w Mieścisku, gdzie wstępnie sformułowano propozycje celów i przedsięwzięć dla LSR.

Kolejne **spotkanie warsztatowe Grupy Roboczej ds. LSR** odbyło się w dniu 22.10.2015 r. w Biurze Stowarzyszenia. Poświęcone było analizie materiału i wniosków ze spotkania konsultacyjnego, które odbyło się w Mieścisku, a także kolejnych wyników **badania ankietowych, konsultacji telefonicznych oraz informacji z punktu konsultacyjnego** w Biurze Stowarzyszenia. Na spotkaniu analizowano też zapisy dokumentów wewnętrznych Stowarzyszenia.

Podczas spotkania został wypracowany wstępny zakres celów, przedsięwzięć i wskaźników do realizacji, wskazane zostały problemy kluczowe i cele główne, szczegółowe i przedsięwzięcia oraz stworzona wstępna koncepcja planu działania. Ponadto dokonano hierarchizacji celów oraz wypracowano propozycje wskaźników.

Sformułowana propozycja celów, wskaźników i przedsięwzięć, umieszczona została na stronie internetowej LGD, w celu wnoszenia uwag. Otrzymane informacje zwrotne, okazały się bardzo cenne i pozwoliły na stworzenie części LSR dotyczącej celów, wskaźników i przedsięwzięć, odzwierciedlającej rzeczywiste potrzeby społeczności lokalnej naszego regionu. Sformułowane cele, przedsięwzięcia i wskaźniki zostały przedstawione w *Rozdziale V Cele i wskaźniki*.

Zasady wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru operacji to elementy LSR, według których oceniane będą wnioski złożone na realizację operacji w ramach wdrażania LSR. Od spełnienia przyjętych kryteriów oraz przypisanych do nich punktów – określenia ważności, zależy, jakie wnioski zostaną wybrane do realizacji. Dlatego jest to również bardzo ważny etap przy opracowywaniu Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność.

Prace na tym etapie rozpoczęto od **spotkania** Zarządu Stowarzyszenia, przedstawicieli Grupy Roboczej ds. LSR i pracowników Biura z **ekspertem ds. LSR**, w zakresie dotyczącym elementów opracowania procedur i kryteriów. Spotkanie miało miejsce w dniu 29.10.2015 r. w Biurze Stowarzyszenia w Wągrowcu, na którym wypracowano wstępny zarys procedur oceny i wyboru operacji oraz kryteriów wyboru. Zaproponowany wstępny zarys zasad wyboru operacji i kryteriów wyboru operacji, został poddany analizie i poddany pod dyskusję społeczną podczas **dwóch spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami**, które odbyły się w dniu 29.10. i 17.11.2015 r. w Wągrowcu.

Wykorzystano także **wywiady indywidualne z lokalnymi liderami** organizacji pozarządowych oraz **funkcjonowanie punktu konsultacyjnego w Biurze**, w celu analizy i oceny zaproponowanych procedur i lokalnych kryteriów. Propozycje zasad wyboru i kryteria wyboru operacji zostały **upublicznione na stronie internetowej Stowarzyszenia**, w celu wnoszenia opinii i uwag przez społeczność lokalną naszego obszaru. W *Rozdziale VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru*, zostały przedstawione zasady wyboru operacji oraz kryteria wyboru, uwzględniające uwagi i opinie osób biorących udział we wszystkich rodzajach konsultacji.

W dniu 17.11.2015 r. w Biurze Stowarzyszenia odbyło się **spotkanie warsztatowe Grupy Roboczej ds. LSR z udziałem eksperta zewnętrznego**, dotyczące elementów objętych monitoringiem i ewaluacją, na którym wstępnie zaproponowano zasady monitorowania i ewaluacji oraz przygotowywano także wstępny zakres planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR.

Opinie i uwagi dotyczące zaproponowanych projektów monitorowania i ewaluacji oraz planu komunikacyjnego, zbierane były podczas prac **funkcjonującego punktu konsultacyjnego** (w Biurze), **pogłębionych wywiadów z lokalnymi liderami** oraz podczas **konsultacji telefonicznych**.

Kolejne **dwa spotkania Grupy Roboczej ds. LSR** (25.11. i 3.12.2015 r.), które odbyły się w Biurze Stowarzyszenia, dotyczyły uszczegółowienia zasad monitoringu i ewaluacji oraz celów, przedsięwzięć i wskaźników realizacji LSR. Dodatkowo analizowano zapisy Planu Komunikacyjnego, aby zawrzeć w nim najważniejsze sugestie wynikające z konsultacji ze społecznością oraz utworzyć końcowy dokument. Plan Komunikacyjny został też przeanalizowany na **spotkaniu warsztatowym z poprzednimi beneficjentami** (14.12.2015 r.), w szczególności w zakresie problemów z komunikacją na linii Stowarzyszenie – beneficjent.

Po uwzględnieniu zaproponowanych uwag i opinii od społeczności lokalnej **zamieszczono na stronie internetowej projekt monitoringu i ewaluacji oraz plan komunikacji** w celu skonsultowania ich z mieszkańcami oraz przedstawicielami sektora publicznego, gospodarczego oraz społecznego. Wypracowany już *Plan Komunikacji* zawarty został w *Rozdziale IX*, natomiast *Monitoring i ewaluacja przedstawione zostały w Rozdziale XI*.

Wszystkie informacje o przebiegu prac nad strategią, terminach planowanych spotkań konsultacyjnych, funkcjonowaniu punktu konsultacyjnego oraz dostępności ankiet i arkusza pomysłu, rozpowszechniane były wieloma kanałami:

- zamieszczane na stronie internetowej Stowarzyszenia „Dolina Wełny”,
- zaproszenia ustne przekazywane osobiście, telefonicznie i e-mailowo,
- zamieszczenie informacji w prasie lokalnej,
- dystrybucja ulotki o terminach konsultacji społecznych,
- rozsyłanie zaproszeń na spotkania pocztą elektroniczną oraz tradycyjną,
- poprzez portal społecznościowy Facebook,
- strony internetowe oraz tablice ogłoszeń gmin członkowskich Stowarzyszenia „Dolina Wełny”.

Powyższe wykorzystywane metody partycypacyjne, polegały na zaangażowaniu mieszkańców, wykorzystaniu wiedzy, umiejętności i kwalifikacji przedstawicieli społeczności lokalnej obszaru Stowarzyszenia „Dolina Wełny”. Zastosowane metody służyły do włączenia przedstawicieli różnych środowisk, tworzących wspólnotę lokalną obszaru Stowarzyszenia, do prac nad budową, wdrażaniem, ewaluacją i aktualizacją Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność. W prace nad budową LSR zostali włączeni przedstawiciele następujących sektorów:

- sektor publiczny: władze samorządowe, przedstawiciele urzędów gmin, przedstawiciele jednostek organizacyjnych (placówki oświatowe, instytucje kultury),
- sektor gospodarczy: przedsiębiorcy, lokalne organizacje zrzeszające przedsiębiorców,
- sektor społeczny: przedstawiciele organizacji społecznych i środowisk niesformalizowanych (organizacje pozarządowe, organizacje kościelne i wyznaniowe, grypy nieformalne, lokalni liderzy), przedstawiciele grup defaworyzowanych.

3. DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

3.1. GRUPY DOCELOWE I DEFAWORYZOWANE

W oparciu o wnioski z przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych oraz przy wykorzystaniu metod partycypacyjnych na etapie przygotowywania LSR zidentyfikowano grupę docelową oraz grupę defaworyzowaną na obszarze Stowarzyszenia „Dolina Wełny”, a także obszary interwencji odnoszące się do tych grup.

Grupę docelową stanowi społeczność lokalna obszaru Stowarzyszenia „Dolina Wełny”, którą stanowią jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy młodzi oraz starsi. Wśród grupy docelowej zidentyfikowano 3 grupy defaworyzowane, są to: kobiety, osoby młode do 35 roku życia oraz osoby po 50 roku życia.

Kobiety, stanowią większy udział wśród osób bezrobotnych (57,2%). Na obszarze podczas spotkań konsultacyjnych zidentyfikowano problem matek z dziećmi, które nie mają możliwości poświęcenia czasu dla siebie i dla swojego rozwoju osobiste-

go i zawodowego. Czas opieki nad dzieckiem dezaktualizuje wyuczone kompetencje, a zmęczenie zniechęca do zajęć rekreacyjnych. Zdiagnozowano również problem kobiet, które nigdy lub prawie nigdy nie pracowały zawodowo, gdyż zajmowały się wychowaniem dzieci. Wymienione wyżej elementy to podstawowe elementy, które cechują tę grupę. Również rozwijające się branże gospodarki nie sprzyjają zatrudnieniu kobiet, w związku z tym, kobiety mają utrudniony dostęp do rynku pracy i zdiagnozowano je jako grupę defaworyzowaną na obszarze Stowarzyszenia.

Kolejną grupą zdiagnozowaną na obszarze Stowarzyszenia są osoby młode do 35 roku życia, które także pozostają w trudnej sytuacji na rynku pracy. Zaliczamy tu również osoby, które wyjechały za granicę, by podjąć tam pracę zarobkową, niezgodną z ich wykształceniem i które chciałyby wrócić, ale nie widzą szans na reintegrację zawodową. Ich trudności ze znalezieniem pracy wynikają również z braku doświadczenia zawodowego, dopasowania kompetencji do potrzeb pracodawców, rozbudowanej sieci społecznej pomagającej znaleźć atrakcyjne zatrudnienie oraz zbyt niskie zarobki dla osób bez doświadczenia, co zniechęca do wchodzenia na rynek pracy.

Trzecią grupą zidentyfikowaną są osoby powyżej 50 roku życia. Głównymi problemami tej grupy na rynku pracy i w życiu społecznym są: słaba znajomość języków obcych, niewystarczające kwalifikacje w zakresie nowych technologii, niechęć do zmian, postrzeganie ich jako gorszych zawodowo. Poza tym jest to grupa, która chętnie udziela się w życiu społecznym, przynależąc do różnych organizacji, klubów czy grup zainteresowań.

3.2. OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

Zasięg terytorialny obszaru Stowarzyszenia „Dolina Wełny” obejmuje gminy leżące w granicach trzech powiatów: chodzieskiego, gnieźnieńskiego i wągrowieckiego. Zajmują powierzchnię **1 475 km²**, co stanowi **4,9%** powierzchni województwa wielkopolskiego. Czynnikiem wiążącym wszystkie jednostki terytorialne jest obecność rzeki Wełny, która w układzie południkowym przecina cały obszar wraz z dochodzącymi do niej promieniście dopływami. Rzeka Wełna stanowi swego rodzaju oś strukturalną i funkcjonalną terenu Stowarzyszenia.

Wszystkie gminy z racji spójności terytorialnej i usytuowania w pobliżu krajowych tras komunikacyjnych (drogowych i kolejowych) oraz niedalekiej odległości od tras międzynarodowych, mają bardzo dobry układ komunikacyjny, niewykorzystany w pełni z uwagi na słabość istniejącego systemu transportowego.

Obszar działania Stowarzyszenia „Dolina Wełny”, składa się z 5 gmin wiejskich (Damasławek, Kiszkowo, Mieścisko, Wapno, Wągrowiec) i 4 gmin miejsko – wiejskich (Gołańcz, Skoki, Margonin, Rogoźno), w których strukturach funkcjonują łącznie **193 sołectwa**. Teren Stowarzyszenia zamieszkuje **74 698** ludności, z czego **50,26%** stanowią mężczyźni a **49,74%** kobiety. Szczegółowe dane dotyczące struktury ludności przedstawiono w Tabeli poniżej.

Tabela 2: Struktura ludności na obszarze Stowarzyszenia²

Lp.	Gmina	Ludność ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Gęstość zaludnienia os/km ²
			%	%	
1.	Damasławek	5 600	49,37	50,63	54
2.	Gołańcz	8 547	51,02	48,98	45
3.	Kiszkowo	5 390	50,87	49,13	47
4.	Margonin	6 386	50,66	49,34	52
5.	Mieścisko	6 074	50,26	49,74	45
6.	Rogoźno	18 263	50,13	49,87	84
7.	Skoki	9 283	50,21	49,79	47
8.	Wapno	3 096	49,03	50,97	70
9.	Wągrowiec	12 059	50,80	49,20	35
WYNIK:		74 698	50,26	49,74	53

² Dane GUS, Bank Danych Lokalnych (BDL); stan na dzień 31.XII.2013 r.

Z powyższych danych wynika, że najwięcej osób zamieszkuje w gminach: Rogoźno, Wągrowiec, Skoki i Gołańcz zaś najmniej w gminach: Wapno, Kiszkowo, Damasławek, Mieścisko i Margonin. Biorąc pod uwagę powierzchnię poszczególnych gmin i liczbę zamieszkujących je mieszkańców, można stwierdzić, iż średnie zagęszczenie mieszkańców na km² wynosi około 53 os/km². Gminami o najwyższej gęstości zaludnienia są: Rogoźno, Wapno, Damasławek i Margonin, z kolei w gminach Wągrowiec, Gołańcz, Mieścisko, Kiszkowo i Skoki obserwuje się najniższą gęstość zaludnienia.

Struktura ekonomiczna obszaru, przedstawiona została w Tabeli 3, z której wynika iż w wieku nieprodukcyjnym jest 36% ludności, a tylko co piąty (około 21% ludności) jest w wieku przedprodukcyjnym, a więc niesamodzielny ekonomicznie. Na stan i strukturę ludności duży wpływ mają zjawiska demograficzne, czynnikami wpływającymi na spadek lub przyrost ludności są migracje, zarówno wewnętrzne – rozpatrywane w skali kraju i województwa – jak i zagraniczne. Z danych statystycznych wynika, iż w gminach obszaru Stowarzyszenia, ujemne saldo migracji miały w 2013 roku gminy Damasławek, Gołańcz, Kiszkowo, Margonin, Mieścisko, Rogoźno i Wapno. Praktycznie tylko gmina Rogoźno oraz Skoki wykazują saldo dodatnie. Z przeliczeń danych wykazanych wynika, że skala zjawiska jest niewielka i mieści się maksymalnie w granicach około jednego procenta ludności.

Tabela 3: Struktura wiekowa i charakterystyka zmian demograficznych²

Lp.	Gmina	Liczba ludności ogółem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku po produkcyjnym	Przyrost naturalny	Saldo migracji
1.	Damasławek	5 600	1 164	3 533	903	18	-25
2.	Gołańcz	8 547	1 955	5 353	1 239	7	-50
3.	Kiszkowo	5 390	1 137	3 462	791	5	-27
4.	Margonin	6 386	1 434	4 036	916	10	-1
5.	Mieścisko	6 074	1 344	3 842	888	23	-7
6.	Rogoźno	18 263	3 885	11 686	2 692	37	-19
7.	Skoki	9 283	1 961	6 065	1 257	21	25
8.	Wapno	3 096	625	1 958	513	3	-23
9.	Wągrowiec	12 059	2 768	7 712	1 579	41	59
RAZEM:		74 698	16 273	47 647	10 778	165	-68

3.3. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI ORAZ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Na obszarze Stowarzyszenia „Dolina Wełny” przeważają firmy, które działają w sektorze przemysłowym oraz budowlanym, licznie reprezentowane są również te z sektora usług, ponadto są też takie, które prowadzą działalność w sektorze przetwórstwa rolno – spożywczego. W obecnej chwili decydujące znaczenie dla rozwoju regionu – obszaru Stowarzyszenia, mają przedsiębiorstwa (Tabela 4) z sektora rolniczego (6,0%), przemysłowego (11,9%) oraz budowlanego (18,5 %), które stanowią 37% ogółu podmiotów. Bardzo ważny dla przedsiębiorczości, na obszarze Stowarzyszenia, jest klimat występujący w regionie. Wskazać tu należy przede wszystkim działania o charakterze wspierającym: udostępnianie i uzbrajanie odpowiednich terenów inwestycyjnych, stosowanie ulg podatkowych, doradztwo, a także integracja kręgów gospodarczych. Lokalizacja nowych inwestycji w regionie uzależniona jest od wielu czynników. Podstawowymi elementami są m.in. poziom rozwoju infrastruktury oraz jakość kapitału ludzkiego, ale duże znaczenie ma także dobra promocja i sprawna obsługa administracyjna inwestorów oraz lokalne preferencje i udogodnienia tworzone dla pozyskania inwestycji. Zakres przedsiębiorczości na obszarze Stowarzyszenia „Dolina Wełny” przedstawia poniższa Tabela.

Tabela 4: Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Stowarzyszenia³

Lp.	Gmina	Liczba podmiotów gospodarki narodowej, w tym w sektorze:			Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
		rolniczym	przemysłowym	budowlanym	
1.	Damaśławek	436			357
		24	46	67	
2.	Gołańcz	653			515
		79	65	72	
3.	Kiszkowo	418			314
		44	59	71	
4.	Margonin	422			342
		27	43	60	
5.	Mieścisko	397			303
		21	33	87	
6.	Rogoźno	1 686			1 347
		50	249	342	
7.	Skoki	749			629
		44	70	188	
8.	Wapno	151			118
		8	19	26	
9.	Wągrowiec	740			624
		93	88	132	
RAZEM:		5 652			4 549
		390	672	1 045	

Stowarzyszenie „Dolina Wełny” jest obszarem typowo rolniczym z dobrymi warunkami glebowymi. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi od 9,40 ha w gminie Margonina do 15,74 ha w gminie Mieścisko. Z kolei największa liczba gospodarstw rolnych występuje w gminie Wągrowiec – 1 392, najmniej w gminie Wapno – 375. Gospodarstwa rolne mają przeważnie charakter mieszany. Głównymi kierunkami produkcyjnymi jest hodowla roślinna i zwierzęca, przy czym występują też gospodarstwa specjalistyczne, np. ogrodnictwo, uprawa pieczarek, hodowla drobiu oraz rybne stawy hodowlane.

Należy stwierdzić, iż na obszarze Stowarzyszenia „Dolina Wełny” występuje dobrze rozwinięte rolnictwo, opierające się na wysokiej kulturze rolnej i generalnie dobrych warunkach klimatyczno – glebowych. Teren ten jest ważnym dostawcą artykułów rolnych, żywności ekologicznej, produktów spożywczych o tradycyjnych cechach (produkty lokalne), wytwarzanych w oparciu o tradycyjne receptury. Wadą jest jednak brak systematycznej i zorganizowanej promocji tych produktów.

Tabela 5: Liczba i średnia wielkość gospodarstw rolnych na obszarze Stowarzyszenia⁴

Lp.	Gmina	Liczba gospodarstw	Średnia powierzchnia gospodarstwa w ha
1.	Damaśławek	607	15,23
2.	Gołańcz	784	15,22
3.	Kiszkowo	433	9,50
4.	Margonin	669	9,40
5.	Mieścisko	572	15,74
6.	Rogoźno	873	13,78
7.	Skoki	777	13,74
8.	Wapno	375	9,99
9.	Wągrowiec	1 392	15,27
RAZEM:		6 482	13,10

³ Dane GUS, Bank Danych Lokalnych (BDL); stan na dzień 31.XII.2013 r.

⁴ Dane GUS, Bank Danych Lokalnych (BDL); stan na dzień 31.XII.2013 r.

3.4. OPIS RYNKU PRACY

Na terenie Stowarzyszenia „Dolina Wełny” można zaobserwować, podobnie jak w całym kraju, wzrastający z roku na rok poziom bezrobocia, który stanowi istotny problem na rynku pracy. Stopa bezrobocia (stosunek liczby bezrobotnych do ludności aktywnej ekonomicznie) na terenie Stowarzyszenia „Dolina Wełny” wynosi 10,6%. Powyższe stwierdzenia obrazują zamieszczone poniżej Tabele.

Tabela 6: Stopa bezrobocia na obszarze Stowarzyszenia⁴

Lp.	Powiat	Stopa bezrobocia						
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	chodzieski	11,9	12,2	15,7	15,2	16,2	16,6	16,5
2.	gnieźnieński	12,1	12,2	11,7	12,7	13,7	14,9	15,3
3.	wągrowiecki	16,3	12,0	17,8	18,7	20,5	22,2	20,9

Tabela 7: Bezrobotni zarejestrowani na obszarze Stowarzyszenia⁴

Lp.	Gmina	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety	
		Liczba	Liczba	%	Liczba	%
1.	Damasławek	397	173	43,6	224	56,4
2.	Gołańcz	747	339	45,4	408	54,6
3.	Kiszkowo	236	105	44,5	131	55,5
4.	Margonin	460	207	45,0	253	55,0
5.	Mieścisko	444	196	44,1	248	55,9
6.	Rogoźno	896	350	39,1	546	60,9
7.	Skoki	626	309	49,4	317	50,6
8.	Wapno	285	96	33,7	189	66,3
9.	Wągrowiec	956	384	40,2	572	59,8
RAZEM:		5 047	2 159	42,8	2 888	57,2

3.5. DZIAŁALNOŚĆ SEKTORA SPOŁECZNEGO ORAZ WSKAZANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na obszarze Stowarzyszenia „Dolina Wełny” działa 107 organizacji społecznych, które zgodnie ze swoimi celami statutowymi działają w zakresie kultywowania regionalnych tradycji, rozwoju kultury, oświaty, rekreacji i sportu oraz rozwoju lokalnego na rzecz mieszkańców. Podczas spotkań konsultacyjnych wskazano problemy dotyczące trudności w pozyskiwaniu funduszy oraz słabej aktywności organizacji.

Usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej świadczone są w przeważającej większości przez podmioty niepubliczne, które mają zawarte umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Zadania z zakresu opieki społecznej oraz zadania zlecone w tym zakresie, są natomiast realizowane przez ośrodki pomocy społecznej, będące jednostkami budżetowymi gmin. Mieszkańcy wszystkich gmin mają dostęp do opieki zdrowotnej, jednak podczas spotkań konsultacyjnych wskazywano na utrudniony, z różnych powodów, dostęp do tej opieki. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej, na koniec roku 2013 r. wynosiła 2 834, natomiast liczba osób objętych tą pomocą to 8 091, co stanowi 10,83% osób w ogólnej liczbie ludności obszaru Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie „Dolina Wełny” działa na obszarze o bogatej kulturze, pełnym zabytków i historii oraz terenów rekreacyjnych. Można tu spacerować, jeździć na rowerze, konno lub kajakiem. Wyjątkowe walory przyrodnicze, urozmaicone krajobrazy, zróżnicowana rzeźba terenu stanowią atrakcyjny teren zarówno dla mieszkańców, turystów jak i potencjalnych inwestorów. Podczas spotkań konsultacyjnych mieszkańcy natomiast wskazali na brak ofert edukacyjnych i kulturalno – rozrywkowych. Wskazano również na brak wystarczającej infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej, turystycznej oraz sportowej. Poruszono również tematykę estetyki gmin, wskazując na niedoinwestowane zagospodarowanie terenu oraz dróg lokalnych.

Tematem podnoszonym podczas spotkań konsultacyjnych, był problem ubóstwa wielu rodzin, który jest wynikiem bezrobocia, długotrwałych lub ciężkich chorób, konieczności sprawowania opieki na dzieckiem, przemocy w rodzinie oraz sieroctwa i rodzin niepełnych.

Według danych z gmin członkowskich, na terenie Stowarzyszenia mamy 44 gospodarstwa agroturystyczne. Nie da się natomiast wziąć pod uwagę wskaźnika intensywności ruchu turystycznego według Schneidera, gdyż nie ma dostępnych danych z naszego obszaru o ilości osób, którym udzielono noclegu.

3.6. SPÓJNOŚĆ WEWNĘTRZNA OBSZARU

Stowarzyszenie „Dolina Wełny” charakteryzuje również spójność przyrodnicza, kulturowa i ekonomiczna. Wyróżnikiem przyrodniczym przesądzającym o wewnętrznej integralności obszaru jest położenie na Pojezierzu Wielkopolskim. Mimo, iż część gmin położona jest na terenach ONW, wszystkie gminy są atrakcyjne ze względu na to, że położone są w czystym, ekologicznym środowisku, z lasami zajmującymi 16,1 % całości Stowarzyszenia bogatymi w różnorodną florę i faunę. Stwarza to korzystne warunki rozwoju agroturystyki, a także ekoturystyki.

Cechą wyróżniającą jest zjawisko krzyżowania się rzek Wełny i Nielby. Jednolitość kulturowa terenów wiejskich Stowarzyszenia „Dolina Wełny” to efekt położenia w granicach historyczno – etnograficznej krainy Paluki i przejawia się m.in. w kultywowaniu tradycji, zwyczajów i obrzędów, oraz czerpaniu z dorobku poprzednich pokoleń. Wspólne tradycje kulturalne wyrażają się przede wszystkim w zachowaniu lokalnej tożsamości. Ważnym elementem spójności kulturowej są m.in. wspólne doświadczenia historyczne, obecność i dbałość o zabytki sakralne i świeckie oraz kulturowa aktywizacja społeczna. Spójność ekonomiczna Stowarzyszenia „Dolina Wełny” wyraża się między innymi w podobnym rozwoju gospodarczym – jest to teren, na którym nie występują duże zakłady przemysłowe. Podstawowym zasobem, który jest wykorzystywany jest ziemia użytkowana rolniczo, stąd względnie dobry rozwój rolnictwa, oraz zasoby leśne i wodne tworzące sprzyjające uwarunkowania do rozwoju funkcji turystyczno – rekreacyjnej. Dlatego też dalszy, już zrównoważony rozwój, planuje się oprzeć na wykorzystaniu zasobów środowiskowych. Stąd planowany rozwój usług w turystyce, co wiąże się bezpośrednio z bogatym potencjałem przyrodniczym (ze względu na brak potencjału turystycznego w gminach).

3.7. PRODUKTY LOKALNE, TRADYCYJNE I REGIONALNE

Obszar działania Stowarzyszenia „Dolina Wełny” to także bogactwo artystyczne rękodzielników, rzemieślników oraz produktów lokalnych, z którymi utożsamiają się mieszkańcy regionu. Produkt lokalny, dzięki specyficznym i niepowtarzalnym cechom może być wizytówką regionu. Produkty inspirują mieszkańców do rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Do produktów lokalnych z obszaru Stowarzyszenia możemy zaliczyć chleb wiejski, sery pleśniowe, truskawki, nalewki. Za sprawą promocji produktów lokalnych chroni się dziedzictwo kulturowe, co w dużym stopniu przyczynić ma się do zwiększenia atrakcyjności terenów wiejskich agroturystyki i turystyki wiejskiej.

Dużą popularnością wśród mieszkańców, cieszy się impreza cykliczna, organizowana przez Stowarzyszenie „Dolina Wełny” pod nazwą „Festiwal Smaku Regionalnego i Twórczości Rękodzielniczej”, który ma na celu promocję tradycji regionu ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulinarnego oraz rękodzieła obszaru Stowarzyszenia. To przede wszystkim pobudzenie zaangażowania społeczności lokalnej w rozwój LSR i budowanie kapitału społecznego na tym obszarze. Organizacja imprezy jest doskonałą okazją do zaprezentowania działalności Kół Gospodyń Wiejskich i innych podmiotów, w zakresie promocji lokalnych produktów tradycyjnych.

4. ANALIZA SWOT

Na podstawie wyników diagnozy obszaru pochodzących z analizy danych zastanych, ankietyzacji i warsztatów oraz konsultacji społecznych przeprowadzonych przez Stowarzyszenie „Dolina Wełny”, sporządzono dla obszaru LGD analizę SWOT określającą **mocne i słabe strony obszaru oraz szanse i zagrożenia jego otoczenia.**

W analizę SWOT została bezpośrednio zaangażowana lokalna społeczność. Sporządzono ją w sposób trójstopniowy (opisany poniżej oraz w rozdziale II), a w procesie tym brali udział przedstawiciele wszystkich trzech sektorów, na których oparte jest działanie LGD (sektora społecznego, publicznego i gospodarczego).

Analiza SWOT została określona w następujących etapach:

- **etap I:** próbne określenie składników analizy SWOT na warsztatach roboczych zespołu LSR, w tym weryfikacja dotychczasowej analizy SWOT uwzględnionej w LSR na lata 2007-2013, aktualizacja jej składników w oparciu o dane analizy obszaru dokonanej na podstawie danych zastanych, dyskusja z uczestnikami warsztatów. Na tym etapie sporządzono roboczą wersję analizy SWOT, będącą materiałem wyjściowym do dalszych konsultacji;
- **etap II:** weryfikacja wstępnej analizy (z etapu I) przez mieszkańców obszaru, co dało możliwość uzupełnienia składników i przypisania skali ważności poszczególnym elementom analizy. Mieszkańcy w trakcie spotkań konsultacyjnych wypowiedzieli się co do składowych elementów analizy SWOT dla obszaru LGD, w wyniku czego dokonano korekt w zapisach;
- **etap III:** wykorzystanie danych wynikowych ze spotkań z mieszkańcami (z etapu II) oraz wyników ankietyzacji obszaru, a także weryfikacja tych zapisów podczas warsztatów roboczych zespołu LSR, spowodowała określenie ostatecznej analizy SWOT. Na tym etapie wykazano najważniejsze składniki analizy i sporządzono z nich zapis SWOT dla całego obszaru LGD.

Realizacja ww. etapów na drodze do ostatecznej formy analizy SWOT, dała pewność co do uwzględnienia w tej analizie rekomendacji, uwag i opinii lokalnej społeczności. Dokładny przebieg prac opisany został w rozdziale II LSR „Partycypacyjny charakter LSR”. Opisane w rozdziale III LSR „Diagnoza – Opis obszaru i ludności” elementy, które w szczególny sposób charakteryzują obszar realizacji LSR, a także wyniki konsultacji społecznych opisanych powyżej, stały się podstawą sporządzenia analizy SWOT przedstawionej w poniższej tabeli. Mając na względzie umiejscowienie RLKS w celu dotyczącym walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w analizie SWOT odniesiono się również do tej kwestii.

Tabela 8: Odniesienie analizy SWOT do diagnozy obszaru i ludności.

MOCNE STRONY (S)	Odniesienie do diagnozy	SŁABE STRONY (W)	Odniesienie do diagnozy
1. Korzystne położenie geograficzne.	<u>Rozdz. 3.6.</u> Spójność wewnętrzna obszaru.	1. Słaba promocja obszaru i jego walorów.	<u>Rozdz. 3.7.</u> Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne.
2. Korzystne położenie komunikacyjne (Poznań, Piła, Gniezno, Bydgoszcz).	<u>Rozdz. 3.2.</u> Opis obszaru i ludności.	2. Brak systematycznej i zorganizowanej promocji produktów lokalnych.	<u>Rozdz. 3.7.</u> Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne.
3. Bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.	3. Estetyka gmin wraz z zagospodarowaniem terenu.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
4. Dobre warunki dla rozwoju gospodarczego.	<u>Rozdz. 3.3.</u> Charakterystyka gospodarki oraz przedsiębiorczości.	4. Brak potencjału turystycznego w gminach	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
5. Dobre warunki dla rozwoju rolnictwa.	<u>Rozdz. 3.3.</u> Charakterystyka gospodarki oraz przedsiębiorczości.	5. Brak wystarczającej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
6. Bogate zasoby wodne.	<u>Rozdz. 3.2.</u> Opis obszaru i ludności.	6. Brak wystarczającej infrastruktury kulturalnej.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.

7. Dobre warunki dla rozwoju Turystyki kajakowej.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.	7. Zbyt małe wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
8. Czyste środowisko, brak uciążliwego przemysłu.	<u>Rozdz. 3.6.</u> Spójność wewnętrzna obszaru.	8. Brak oferty kulturalno-rozrywkowej.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
9. Tereny pod inwestycje przemysłowe.	<u>Rozdz. 3.3.</u> Charakterystyka gospodarki oraz przedsiębiorczości.	9. Brak ofert edukacyjnych (szkolenia, warsztaty)	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
10. Rynek usług zabezpieczający podstawowe lokalne potrzeby.	<u>Rozdz. 3.3.</u> Charakterystyka gospodarki oraz przedsiębiorczości.	10. Brak ofert i działalności związanych z turystyką i agroturystyką.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
11. Lokalni producenci zdrowej żywności.	<u>Rozdz. 3.7.</u> Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne.	11. Niewystarczający poziom wiedzy i umiejętności mieszkańców.	<u>Rozdz. 3.1.</u> Grupy docelowe i defaworyzowane.
12. Wzrost popularności odnawialnych źródeł energii.	----	12. Mała liczba przedsiębiorstw.	<u>Rozdz. 3.3.</u> Charakterystyka gospodarki oraz przedsiębiorczości.
13. Bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe obszaru.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.	13. Brak dostępności pracy na rynku lokalnym.	<u>Rozdz. 3.4.</u> Opis rynku pracy.
14. Wystarczająca dostępność Internetu.	----	14. Mała aktywność organizacji pozarządowych, lokalnych i ponadlokalnych.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
15. Doświadczenie gmin w realizacji projektów UE	----	15. Niska aktywizacja osób defaworyzowanych na rynku pracy.	<u>Rozdz. 3.1.</u> Grupy docelowe i defaworyzowane.
		16. Słaba integracja mieszkańców.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
		17. Ograniczony dostęp do opieki medycznej, społecznej oraz opieki nad osobami starszymi.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
		18. Niewystarczająca wiedza społeczna z zakresu bezpieczeństwa,	----
		19. Niska świadomość w zakresie ekologii i dbałości o środowisko naturalne.	----
SZANSE (O)	Odniesienie do diagnozy	ZAGROŻENIA (T)	Odniesienie do diagnozy
1. Wsparcie rozwoju lokalnego z udziałem środków z UE.	----	1. Niż demograficzny.	<u>Rozdz. 3.2.</u> Opis obszaru i ludności.
2. Rozwój informacji turystycznej.	<u>Rozdz. 3.6.</u> Spójność wewnętrzna obszaru.	2. Niestabilna sytuacja na rynku pracy.	<u>Rozdz. 3.4.</u> Opis rynku pracy.
3. Rozwój usług i rzemiosła tradycyjnego.	<u>Rozdz. 3.6.</u> Spójność wewnętrzna obszaru.	3. Emigracja zarobkowa, szczególnie młodych ludzi.	<u>Rozdz. 3.4.</u> Opis rynku pracy.
4. Większe zainteresowanie zdrową żywnością i produktami kuchni regionalnej.	<u>Rozdz. 3.6.</u> Spójność wewnętrzna obszaru.	4. Zanikanie więzi społecznych i tożsamości regionalnej.	<u>Rozdz. 3.5.</u> Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.

5. Poprawa bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej (m.in. oświetlenie i zabezpieczenie terenów rekreacyjnych).	Rozdz. 3.5. Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.	5. Sytuacja ekonomiczno-polityczna.	Rozdz. 3.4. Opis rynku pracy.
6. Wzrost ilości terenów pod inwestycje gospodarcze.	Rozdz. 3.3. Charakterystyka gospodarki oraz przedsiębiorczości.	6. Niskie ceny importowanych towarów.	----
7. Realizacje nowych inwestycji.	Rozdz. 3.3. Charakterystyka gospodarki oraz przedsiębiorczości.	7. Utrudniony dostęp do zewnętrznego finansowania.	Rozdz. 3.5. Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.
8. Rozwój nowej technologii w przedsiębiorstwach.	Rozdz. 3.3. Charakterystyka gospodarki oraz przedsiębiorczości.	8. Zanieczyszczanie środowiska naturalnego.	----
9. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-turystycznej i sportowej.	Rozdz. 3.5. Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.	9. Katastrofy naturalne i klęski żywiołowe.	Rozdz. 3.6. Spójność wewnętrzna obszaru.
10. Wzrost liczby osób uprawiających sporty.	Rozdz. 3.5. Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.		
11. Większe zainteresowanie aktywnym sposobem spędzania czasu wolnego.	Rozdz. 3.5. Działalność sektora społecznego oraz wskazanie problemów społecznych.		

Analiza SWOT stanowi podstawę do określenia celów ogólnych i szczegółowych LSR zgodnie z układem: **DIAGNOZA - SWOT - CELE – WSKAŹNIKI**. Takie podejście ma na celu jednoznaczne wskazanie, z których elementów opisanych w diagnozie obszaru wynikają poszczególne elementy analizy SWOT. Te z kolei są podstawą do formułowania celów, działań, i wskaźników realizacji strategii. Informacje o tym, jak poszczególne elementy analizy SWOT przyczyniły się do sformułowania celów, znajdują się w opisie poszczególnych celów, w rozdziale V LSR.

5. CELE I WSKAŹNIKI

1. Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analiza SWOT i diagnozą obszaru.

Pełna specyfikacja celów, przedsięwzięć oraz ich uzasadnienie znajduje się w formie tabelarycznej poniżej. **W uzasadnieniu podaje się listę składników analizy SWOT odpowiadającej danemu celowi.** Biorąc pod uwagę, że w analizie SWOT (rozdział IV) wskazuje się powiązanie z diagnozą (w ostatecznej formie analizy SWOT uwzględnia się wynik diagnozy), a także z wnioskami z przeprowadzonych konsultacji społecznych (część czynników analizy SWOT jest wynikiem wniosków z konsultacji społecznych, będących potwierdzeniem diagnozy) - w niniejszym rozdziale wskazuje się odnośniki do składników analizy SWOT. **Jest to jednoznaczne z powiązaniem z diagnozą i z wynikami konsultacji społecznych. Dowody na powiązania SWOT z diagnozą i konsultacjami społecznymi przedstawiono już w poprzednich rozdziałach.**

2. Wykazanie zgodności celów z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.

Ze względu na przypisanie LSR w całości finansowaniu w ramach EFRROW (patrz pkt. 3 niniejszego rozdziału), cele LSR wpisują się w cele PROW na lata 2014-2020 (zwanego dalej PROW lub Programem), a konkretne operacje planowane do finansowania w ramach LSR zgodne są z typami operacji przewidzianymi do finansowania w ramach PROW. Działania LGD zostały objęte celem tematycznym WRS **CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem**, a realizacja LSR została następnie przypisana **celowi szczegółowemu 6B PROW "Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich"**. W ramach wyboru działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich jakie oferuje PROW w tym celu (PROW: 5.2.6.2.1) usytuowano działanie

M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność; art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013), a więc finansowanie Lokalnych Grup Działania, w tym realizację ich Lokalnych Strategii Rozwoju.

Zgodnie z uzasadnieniem podejmowanych działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich zawartym w PROW, działanie LEADER realizować będzie wypracowane lokalnie strategie rozwoju (LSR), dostosowane do sytuacji i potrzeb danego obszaru. Leader ukierunkowany został na cele związane z przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, w związku z czym istotne w ramach LSR jest **wsparcie zakładania i rozwijania działalności gospodarczej**, w tym przez podmioty ekonomii społecznej (jako uzupełnienie wsparcia z EFS), któremu towarzyszyć będą **szkolenia i doradztwo dostosowane do potrzeb indywidualnych**. Wsparcie w ramach CT 9 będzie przyczyniało się do **zmniejszenia liczby osób zagrożonych i wykluczonych społecznie, zwiększając ich szanse na zatrudnienie i integrację ze środowiskiem** dzięki rozwojowi sektora ekonomii społecznej. Ze środków PROW, podmioty ekonomii społecznej mogą uzyskać wsparcie na realizację operacji w ramach Leader - w niniejszej LSR są podmiotami uprawnionymi do realizacji operacji w ramach rozwoju działalności gospodarczej.

Zakres LEADER może obejmować także **przetwórstwo produktów rolno-spożywczych** (na małą skalę) - zakres takiej działalności jest preferowany w kryteriach oceny działań nakierowanych na uruchomienie i rozwój przedsiębiorczości - oraz **tworzenie i funkcjonowanie sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych, rynków lokalnych lub usług turystycznych** (dopuszcza się możliwość realizacji wspólnych podmiotów działających w tych sferach gospodarki). W celu zachowania i odbudowy dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego wsi i krajobrazów wiejskich, w PROW wspierana jest **odbudowa i poprawa stanu dziedzictwa kulturowego wsi** w miejscowościach wiejskich i miastach do 5 tys. mieszkańców na obszarach wiejskich oraz **rozwój i poprawa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na obszarach wiejskich**.

PROW stanowi także wkład w realizację celów przekrojowych w zakresie **innowacyjności, środowiska oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej**. Cele przekrojowe **klimat, środowisko** i **innowacje** realizowane są zatem również przez działanie PROW **M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER**.

Środowisko i klimat to dwa silnie powiązane ze sobą cele przekrojowe polityki rozwoju obszarów wiejskich, uwzględnione jednocześnie jako priorytety UE: 4. *Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów powiązanych z rolnictwem i leśnictwem* oraz 5. *Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym*. Działania i poddziałania zaprogramowane pod tymi priorytetami mają przełożenie na realizację zarówno celów środowiskowych jak i klimatycznych. W przypadku LEADER, społeczności lokalne są w najwyższym stopniu zainteresowane zrównoważonym rozwojem i przeciwdziałaniem pogorszeniu stanu środowiska, którego jakość w sposób istotny wpływa na warunki życia i potencjał rozwoju danego obszaru. Ponadto, **w ramach działalności szkoleniowej, będą mogły być realizowane operacje z zakresu podnoszenia świadomości czy promowania postaw prośrodowiskowych i proklimatycznych**. Program w szerokim zakresie realizuje zatem cele środowiskowe i klimatyczne, zarówno poprzez szereg działań bezpośrednio na nie ukierunkowanych (inwestycje), jak i instrumentów, których efektem dodatkowym jest pozytywny wpływ na środowisko lub klimat (np. szkolenia, edukacja). Wzmocnieniu tego efektu służyć będzie **zastosowanie, w ramach niektórych działań, kryteriów wyboru premiujących operacje uwzględniające** (poprzez swój zakres) **aspekty środowiskowo-klimatyczne**. W przypadku niniejszej LSR ma to odzwierciedlenie w niektórych dopuszczonych do realizacji typach operacji, a także w kryteriach wyboru operacji, gdzie dodatkowe punkty przydziela się za to, że operacja obejmuje działania na rzecz ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatycznym, w tym obejmuje działania na rzecz odnawialnych źródeł energii.

Jeśli chodzi natomiast o cel przekrojowy **Innowacyjność**, podejście LEADER w ramach PROW pozostawia szerokie możliwości co do sposobu ukształtowania LSR, w tym pozwala na dostosowanie podejścia do warunków lokalnych, a jednocześnie sprzyja całościowo innowacyjnemu podejściu do problematyki rozwoju lokalnego. Beneficjenci mogą realizować operacje niezdefiniowane odgórnie, lecz wykorzystujące pomysły ściśle powiązane ze specyfiką danego obszaru. **Promowanie rozwiązań innowacyjnych, może mieć również miejsce w trakcie szkoleń** realizowanych w ramach LEADER. W przypadku niniejszej LSR innowacyjność ma odzwierciedlenie w kryteriach wyboru operacji, gdzie dodatkowe punkty przydziela się za innowacyjny charakter projektu. **Innowacyjność**, jakiej oczekuje LGD w operacjach realizowanych na jej obszarze, została określona w kryte-

riach wyboru i opisana w rozdziale VI LSR. **Niektóre narzędzia konsultacyjne stosowane w procesie dialogu prowadzonego ze społecznością lokalną podczas tworzenia LSR należy również uznać za innowacyjne** (np. nie stosowane wcześniej "arkusze pomysłu").

3. Przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania.

Wszystkie cele niniejszej LSR planowane są w oparciu o finansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, którego podstawą finansowania jest EFRROW.

4. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS, a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

Pełna specyfikacja przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach niniejszej LSR znajduje się w formie tabelarycznej poniżej. **Uzasadnieniem do realizacji wszystkich przedsięwzięć są następujące czynniki:**

- **formy realizacji przedsięwzięć oraz zakres tematyczny operacji** – wynikają z problemów i potrzeb określonych na poziomie diagnozy i konsultacji społecznych, co następnie zostało określone w analizie SWOT (czynniki SWOT uwidoczono przy opisie każdego z celów),
- **odbiorcy pomocy** – zostali zidentyfikowani podczas konsultacji społecznych, a także wytypowani ze względu na potrzeby lokalne, możliwość realizacji określonych typów operacji wynikają ze statutowych celów lub podmiotowej odpowiedzialności za rozwój lokalny, a także potencjał wewnętrzny podmiotów, który pozwala im na zrealizowanie określonych działań,
- **wysokość wsparcia** – przewidziana dla poszczególnych przedsięwzięć wynika z potrzeb, jak i z doświadczeń płynących z realizowanych operacji o podobnym charakterze, a także ze zdolności organizacyjnych oraz doświadczenia jakie posiadają poszczególni odbiorcy pomocy.

5. Specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych, wraz z uzasadnieniem wyboru konkretnego wskaźnika w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć.

Pełna specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych w ramach niniejszej LSR znajduje się w formie tabelarycznej poniżej. **Uzasadnieniem do wyboru wskaźników są następujące czynniki/przesłanki:**

- formy wskaźników pozwalają w sposób ścisły zmierzyć ilość poszczególnych typów operacji objętych przedsięwzięciami (produkt) oraz bezpośrednie efekty działań (rezultaty), a także zmiany jakie spowodują te działania w dłuższej perspektywie czasu (oddziaływanie);
- jednostki pomiaru są powszechnie stosowane i łatwe w dokonywaniu obliczeń - nie ma możliwości sumowania różnych jednostek pomiaru, ponieważ konkretna jednostka przypisana jest do konkretnego wskaźnika (na każdym poziomie LSR);
- wskaźniki zliczają tylko jedną cechę - nie zastosowano wskaźników odnoszących się do dwóch lub więcej czynników podlegających obliczeniom (na każdym poziomie LSR);
- zastosowane wskaźniki nie powinny powodować problemów w monitorowaniu ich wartości - zarówno po stronie beneficjenta, jak i Biura gromadzącego dane monitoringowe (produkty i rezultaty zliczane na podstawie danych własnych LGD, ankiet monitorujących beneficjenta, danych z Instytucji Wdrażającej oraz innych dokumentacji właściwych dla typu operacji - np. dokumentacja projektu współpracy itp.; oddziaływania mierzone za pomocą ankietowych badań własnych realizowanych *ex – ante* dla wartości bazowej i *ex-post* dla badania porównawczego po realizacji LSR);
- zastosowano wskazane w "Podręczniku..." wskaźniki obowiązkowe - w każdej sytuacji, kiedy dane typy operacji mogą być monitorowane za pomocą wskaźników obowiązkowych (produkty i rezultaty);
- w całej LSR (na poziomie produktu i rezultatu) zastosowano statyczne typy wskaźników (typu "Liczba..."), ponieważ zastosowanie wskaźników dynamicznych (typu "Wzrost...") dla wskaźników produktu zliczających co do zasady ilość zda-

rzeń objętych Przedsięwzięciami nie ma zastosowania, a w przypadku rezultatów zastosowanie wskaźników dynamicznych nie było możliwe, ponieważ:

- a) o wyborze wskaźnika zdecydował zakres dostępnych danych dla wartości bazowych (brak danych startowych dla większości typów operacji), które według "Podręcznika..." może być podstawą do wyboru innego typu wskaźnika;
 - b) na etapie tworzenia LSR nieznane są np. konkretne obiekty, tereny, wydarzenia jakie będą objęte wsparciem, ani beneficjenci, którzy zostaną wybrani w procesie oceny operacji, zatem nie możliwe jest określenie wartości początkowych dla tych operacji (np. ilości użytkowników świetlic czy uczestników wydarzeń);
 - c) operacje danego typu (np. inwestycje w publiczną infrastrukturę) mogą być związane z obiektami już istniejącymi (modernizacja), jak i nowymi (budowa), zatem zastosowanie wskaźnika dynamicznego byłoby tu nieuniwersalne;
 - d) trudno jest stwierdzić czy przy zastosowaniu wskaźnika dynamicznego ("wzrost") faktyczna zmiana wywołana jest dzięki przeprowadzonej operacji, czy też wynika z innych, niezależnych od operacji czynników (okoliczność także podana w "Podręczniku...").
- wskaźnikom przypisano łatwe do weryfikacji i pewne źródła danych, dzięki czemu ograniczono do minimum możliwość popełnienia błędów obliczeniowych na etapie monitorowania ich wartości;
- na poziomie oddziaływania oparto się na badaniach, będących odzwierciedleniem opinii mieszkańców obszaru LGD co do zmian jakie mogą spowodować zrealizowane typy operacji zaplanowane w LSR. Oparcie się na danych "twardych", statystycznych, opisujących zmiany gospodarcze na danym terenie, Zespół ds. LSR uznał za bezzasadne z poniższych powodów:
- a) charakter LSR i skala jej budżetu nie pozwala przyjmować, że strategia ta będzie miała istotny statystycznie wpływ na te czynniki, które są opisywane przez globalne wskaźniki statystyczne (np. istotna zmiana wskaźnika bezrobocia lub dochodów mieszkańców);
 - b) w okresie realizacji LSR, pozytywne trendy będące wynikiem jej wdrożenia (np. pewna ilość stworzonych miejsc pracy lub ilość uruchomionych podmiotów gospodarczych) mogą być w łatwy sposób zredukowane przez pojedyncze zdarzenia na obszarze LGD, które nie mają związku z LSR (nie wynikające z jej wdrażania), a w istotny sposób wpływają na wartości danych statystycznych (np. likwidacja dużego podmiotu gospodarczego)
 - c) specyfika LSR i skierowanie się na mieszkańca obszaru i jego indywidualne potrzeby, a także na potrzeby podmiotów działających na terenie wdrażania strategii (w tym całej sfery organizacji pozarządowych) powodują, że dane dostępne w popularnych źródłach statystycznych są nie miarodajne dla większości procesów jakimi zainteresowana jest LGD (np. jakimi wskaźnikami mierzyć wiarygodnie "jakość życia?").

6. Źródła pozyskania danych do pomiaru.

Źródła pozyskania danych do pomiaru poszczególnych wskaźników realizacji LSR podano w obligatoryjnej tabeli celów/przedsięwzięć/wskaźników w dalszej części rozdziału.

7. Sposób i częstotliwość dokonywania pomiaru, uaktualniania danych

Podstawowym sposobem dokonywania pomiaru wskaźników realizacji LSR jest **bieżące monitorowanie**, polegające na bieżącym zliczaniu wskaźników produktu i rezultatu z ankiet monitorujących beneficjenta, składanych przez beneficjentów na koniec realizacji danej operacji (po otrzymaniu ostatniej płatności) - patrz założenia systemu monitoringu, w tym wzór ankiety monitorującej. Uaktualnianie danych ma tu zatem miejsce w momencie otrzymania kolejnej ankiety.

Pierwszym elementem pomiaru wskaźników jest **prognozowanie osiągnięcia wskaźników na podstawie naboru wniosków**. Operacje wybrane do finansowania muszą realizować wskaźniki LSR, zatem wynik naboru daje podstawowe dane dotyczące spodziewanego poziomu realizacji wskaźników odpowiadających danym typom operacji / Przedsięwzięciom, które dany nabór obejmował.

Dodatkowo, przewiduje się **okresowe monitorowanie osiągnięcia zaplanowanych poziomów wskaźników** określone w procedurach monitoringu, w ramach którego wchodzi zarówno czynności pracowników Biura (gromadzenie danych monitorujących, monitoring grantobiorców), jak i czynności Zarządu Stowarzyszenia analizującego dane z monitoringu i podejmującego

decyzje dotyczące ewentualnych zmian w zapisach procedur (w tym kryteriów wyboru) - w przypadkach, gdy takie zmiany będą konieczne (problemy z osiągnięciem zakładanego poziomu wskaźnika).

Ostateczne osiągnięcie założonych poziomów wskaźników produktu i rezultatu planowane jest na rok 2023, zbiegający się z ostatecznym rozliczeniem operacji realizowanych w ramach LSR przez poszczególnych beneficjentów i samą LGD.

Wskaźniki rezultatu zliczane są również na podstawie ankiety monitorującej beneficjenta, który za pomocą ankiety informuje LGD o uzyskanych rezultatach (np. ilości uczestników wydarzeń, osób odwiedzających obiekty objęte operacjami itp.). **Wartości dla wskaźników oddziaływania** (poziom celów ogólnych) określone są na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego na obszarze LGD z poszanowaniem założeń minimalnej próby respondentów oraz losowości badania. Wartości bazowe dla tych wskaźników określono na podstawie badania zrealizowanego w roku 2015. Badanie końcowe, weryfikujące założenia wzrostu wartości wskaźników oddziaływania, zostanie przeprowadzone w końcowym okresie związania LGD z celami realizacji LSR, a więc w roku 2027/2028, zgodnie z filozofią badania przemian na tym poziomie, które powinny pokazywać długookresowy efekt wdrożenia. Zakłada się kilkuprocentowe wzrosty wartości wskaźników oddziaływania, ponieważ zmiany jakie badają te wskaźniki odnoszą się do ogółu przemian zachodzących na obszarze, a co za tym idzie są odzwierciedleniem procesów długookresowych, powolnych zmian społecznych.

8. Stan początkowy wskaźnika i wyjaśnienie sposobów jego ustalenia.

Stan początkowy wskaźników produktu i rezultatu ustalony jest na poziomie wartości 0. Jak już wspomniano w pkt. 5, zdecydowano się zastosować na tym poziomie wskaźniki statyczne, dla których wartością jest zero. Powody nie zastosowania wskaźników dynamicznych podano w pkt. 5 i są one zgodne z filozofią wyboru wskaźników opisaną w "Podręczniku...".

Stan początkowy wskaźników oddziaływania jest wynikiem badania ankietowego, o którym informacja w punkcie 7. Wartości początkowe wskaźników podano w obowiązkowej tabeli celów/przedsięwzięć/wskaźników w dalszej części rozdziału.

9. Stan docelowy wskaźnika / poziomy przejściowe / wyjaśnienie dotyczące sposobu jego ustalenia (założenia do planowania).

Stany docelowe wskaźników zaplanowano w oparciu o:

- zastosowany podział budżetu LSR, oparty z kolei o potrzeby lokalne wynikające z diagnozy i konsultacji społecznych oraz o obowiązkowe przepisy dotyczące podziału budżetowego (m.in. konieczność przeznaczenia 50% budżetu na wsparcie przedsiębiorczości, maksymalny poziom operacji grantowej na poziomie 300.000 zł itp.);
- realny poziom / prawdopodobieństwo wystąpienia operacji danego typu oparty o dotychczasowe doświadczenia z terenu LGD (np. w odniesieniu do popularności działań "miękkich", w tym wydarzeń, szkoleń itp.), w tym o doświadczenia płynące z poprzedniego okresu wdrażania (2007-2013);
- możliwy do przyjęcia harmonogram czasowy realizacji operacji, w szczególności istotny przy przedsięwzięciach infrastrukturalnych;
- ogólną zdolność LGD do zorganizowania określonej liczby naborów, w tym również w kontekście zdolności finansowej do realizacji naborów grantowych.

Poziomy przejściowe wynikają z ogólnych ram realizacji LSR, w tym Planu Działania określającego trzy okresy realizacji LSR (do 2018, 2021 i 2023 r.). Osiąganie określonych wartości wskaźników w poszczególnych okresach realizacyjnych wynika z ww. czynników i rozłożenia naborów wniosków w czasie. Poszczególne wartości docelowe wskaźników oraz udział tych wartości w okresach przejściowych odzwierciedla Plan Działania (tabela).

Przewidywane stany docelowe wskaźników podano w obowiązkowej tabeli celów/ przedsięwzięć/ wskaźników w dalszej części rozdziału.

Tabela 9: Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć, wskazanie sposobu ich realizacji.

Cel ogólny 1.0 „Silny kapitał społeczny obszaru Doliny Wełny”	
Opis celu ogólnego: 1.0	W wyniku konsultacji społecznych oraz analizy zgromadzonego materiału przez Grupę Roboczą ds. LSR zidentyfikowano problemy, które doprowadziły do sformułowania pierwszego celu ogólnego 1.0. Podzielono go na trzy cele szczegółowe, odpowiadające charakterowi poszczególnych problemów.
Związek celu ogólnego 1.0 ze SWOT:	<u>Mocne strony:</u> bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe; <u>Słabe strony:</u> estetyka gmin wraz z zagospodarowaniem terenu; brak wystarczającej infrastruktury kulturalnej; zbyt małe wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej; brak ofert kulturalno – rozrywkowej; brak ofert edukacyjnych (szkolenia, warsztaty); mała aktywność organizacji pozarządowych, lokalnych i ponadlokalnych; słaba integracja mieszkańców <u>Szanse:</u> wzrost liczby osób uprawiających sporty, większe zainteresowanie aktywnym sposobem spędzania czasu wolnego; wsparcie rozwoju lokalnego z udziałem środków z UE <u>Zagrożenia:</u> zanikanie więzi społecznych i tożsamości regionalnej
Wskaźnik oddziaływania W 1.0	Efektom realizacji celu ogólnego 1.0 będzie zwiększenie liczby i poprawa jakości obiektów infrastruktury kulturalnej, zaczną powstawać grupy aktywnych i zaangażowanych liderów lokalnych i animatorów z ciekawymi ofertami kulturalnymi. Efektom będzie wzmocnienie więzi społecznych i wzrost identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania i lokalnym środowiskiem, a tym samym wzrost zadowolenia osób oceniających kapitał społeczny mieszkańców.
Cel szczegółowy 1.1 „Poprawa dostępności do infrastruktury kulturalnej”	
Cel szczegółowy 1.2 „Wzrost aktywności i współpracy oraz więzi, jako elementów kapitału społecznego”	
Cel szczegółowy 1.3 „Sprawne funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania”	
Opis celów szczegółowych: 1.1, 1.2, 1.3:	Pierwszy cel szczegółowy 1.1 dotyczy braków infrastrukturalnych w zakresie kultury. Istnieją miejscowości, gdzie takich obiektów nie ma lub ich standard jest bardzo niski. Jest to często przyczyną słabej aktywności i niskiego poziomu integracji społecznej, gdyż mieszkańcy nie mają dostępu do miejsc, gdzie mogliby się spotkać, dzielić pomysłami i wspólnie je realizować. Drugim problemem jest mała liczba aktywnych lokalnych liderów oraz zaangażowanych animatorów z interesującą ofertą kulturalną. Prowadzone zajęcia, imprezy są często nieatrakcyjne i przyciągają nie wiele osób, a rzadko starsze dzieci i młodzież. Cel szczegółowy 1.3 dotyczy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania, za pomocą której będzie można ubiegać się o środki finansowe na realizację projektów w celu zwiększenia kapitału społecznego na obszarze.
Związek celów ze SWOT:	<u>Mocne strony:</u> bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe <u>Słabe strony:</u> estetyka gmin wraz z zagospodarowaniem terenu; brak wystarczającej infrastruktury kulturalnej; zbyt małe wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej; brak ofert kulturalno – rozrywkowej; brak ofert edukacyjnych (szkolenia, warsztaty); mała aktywność organizacji pozarządowych, lokalnych i ponadlokalnych; słaba integracja mieszkańców <u>Szanse:</u> wzrost liczby osób uprawiających sporty, większe zainteresowanie aktywnym sposobem spędzania czasu wolnego, wsparcie rozwoju lokalnego z udziałem środków z UE; <u>Zagrożenia:</u> zanikanie więzi społecznych i tożsamości regionalnej.
Wskaźniki rezultatu: W.1.1 i W.1.2 i W.1.3:	Wzrost liczby osób korzystających z powstałych i ulepszonych obiektów infrastruktury kulturalnej. Poprzez organizację szkoleń, wydarzeń promocyjnych liczba osób korzystających i integrujących się będzie wzrastała. Przy wsparciu LGD, będzie można realizować projekty, które przyczynią się do wzrostu kapitału społecznego na obszarze.
Przedsięwzięcie 1.1.1, 1.1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 1.3.1	
Sposób realizacji: konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja	
Forma wsparcia:	dotacja
Prefinansowanie:	do 70% / bez prefinansowania /
Dofinansowanie:	63,63% / 70% / 80% / 100% /
Obszary tematyczne, rodzaje operacji	- wzrost współpracy, zaangażowania i wpływu społeczności lokalnej poprzez niekomercyjną infrastrukturę kulturalną; - budowa i przebudowa ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej;

	- wzmocnienie kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych; - promowanie obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych.
Beneficjenci:	JST / organizacja pozarządowa / osoba fizyczna /osoba fizyczna zakładająca działalność gospodarczą / osoba lub podmiot prowadzący działalność gospodarczą w formie mikro lub małego przedsiębiorstwa / LGD
Wskaźniki produktu 1.1.1, 1.1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 1.3.1	Powstanie nowych i ulepszenie jakości obiektów infrastruktury kulturalnej, oraz większa liczba osób z większymi kwalifikacjami, wiedzą i umiejętnościami na obszarze Stowarzyszenia, a dzięki wsparciu LGD, będzie można realizować projekty w celu stworzenia silnego kapitału obszaru Stowarzyszenia „Dolina Wełny”.

Cel ogólny 2.0 „Poprawa aktywności gospodarczej obszaru Doliny Wełny”

Opis celu ogólnego: 2.0	Konsultacje społeczne oraz prace Grupy Roboczej ds. LSR wskazały, że na obszarze Stowarzyszenia istnieje problem braku odpowiedniej aktywności gospodarczej mieszkańców, odpowiadającej potrzebom rynku. Dotyczy to zbyt małej liczby przedsiębiorstw, oraz brakiem miejsc pracy. W związku z tym sformułowano drugi cel ogólny 2.0.
Związek celu ogólnego 2.0 ze SWOT:	<u>Mocne strony:</u> dobre warunki dla rozwoju gospodarczego; dobre warunki dla rozwoju rolnictwa; tereny pod inwestycje przemysłowe; rynek usług zabezpieczający podstawowe lokalne potrzeby; <u>Słabe strony:</u> mała liczba przedsiębiorstw; <u>Szanse:</u> wzrost ilości terenów pod inwestycje gospodarcze; realizacje nowych inwestycji; rozwój nowej technologii w przedsiębiorstwach; <u>Zagrożenia:</u> niż demograficzny
Wskaźniki oddziaływania W 2.0	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez polepszenie warunków na rynku pracy (nowe miejsca pracy) oraz wzrost dochodów u przedsiębiorców przyczyni się zwiększenie wzrostu liczby oceniających poprawę warunków w działalności gospodarczej.

Cel szczegółowy 2.1 „Zakładanie i rozwój przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy”

Cel szczegółowy 2.2 „Inicjatywy służące rozwojowi przedsiębiorczości i tworzeniu miejsc pracy”

Opis celów szczegółowych: 2.1, 2.2	Na obszarze Stowarzyszenia występuje bezrobocie, w związku z tym zakładanie i rozwój działalności gospodarczej ma na celu tworzenie i zorganizowanie miejsc pracy, co jest celami szczegółowymi LSR.
Związek celów ze SWOT:	<u>Mocne strony:</u> dobre warunki dla rozwoju gospodarczego; dobre warunki dla rozwoju rolnictwa; tereny pod inwestycje przemysłowe; rynek usług zabezpieczający podstawowe lokalne potrzeby; <u>Słabe strony:</u> mała liczba przedsiębiorstw; <u>Szanse:</u> wzrost ilości terenów pod inwestycje gospodarcze; realizacje nowych inwestycji; rozwój nowej technologii w przedsiębiorstwach; <u>Zagrożenia:</u> niż demograficzny
Wskaźniki rezultatu: W.2.1 i W.2.2	Liczba utworzonych nowych miejsc pracy, w tym osób z grupy defaworyzowanej to wynik rozwoju przedsiębiorczości na obszarze Stowarzyszenia. Także dzięki projektom współpracy realizowanym przez LGD, zakłada się zorganizowanie miejsc pracy.

Przedsięwzięcie 2.1.1, 2.1.2, 2.2.1

Sposób realizacji: konkurs

Forma wsparcia:	dotacja / premia
Prefinansowanie:	do 70% / bez prefinansowania /
Dofinansowanie:	70% / 100% /
Obszary tematyczne, rodzaje operacji	- wspieranie aktywności gospodarczej osób, szczególnie młodych ludzi, podejmujących własną działalność; - wspieranie aktywności gospodarczej przedsiębiorstw, skierowane na rzecz osób defaworyzowanych i tworzenia nowych miejsc pracy; - podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej
Beneficjenci:	osoba fizyczna /osoba fizyczna zakładająca działalność gospodarczą / osoba lub podmiot prowadzący działalność gospodarczą w formie mikro lub małego przedsiębiorstwa /
Wskaźniki produktu: 2.1.1, 2.1.2, 2.2.1	Powstawanie nowych przedsiębiorstw oraz rozwijanie działalności gospodarczej poprzez już istniejące przedsiębiorstwa. Także poprzez realizację projektów współpracy mających na celu utworzenie partnerstw lokalnych, zorganizowane będą miejsca pracy.

Cel ogólny 3.0 „Zwiększenie atrakcyjności oraz promocja walorów obszaru Doliny Wełny”	
Opis celu ogólnego 3.0	W wyniku konsultacji społecznych oraz analizy zgromadzonego materiału przez Grupę Roboczą ds. LSR zidentyfikowano kolejne problemy, które doprowadziły do sformułowania trzeciego celu ogólnego 3.0. Podzielono go na dwa cele szczegółowe, odpowiadające charakterowi poszczególnych problemów.
Związek celu ogólnego 3.0 ze SWOT:	<p>Mocne strony: bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe, bogate zasoby wodne, dobre warunki do rozwoju turystyki kajakowej, lokalni producenci zdrowej żywności, bogate dziedzictwo historyczno – kulturowe obszaru;</p> <p>Słabe strony: słaba promocja obszaru i jego walorów, brak systematycznej i zorganizowanej promocji produktów lokalnych, estetyka gmin wraz z zagospodarowaniem terenu, brak potencjału turystycznego w gminach, brak wystarczającej infrastruktury rekreacyjno – turystycznej, brak ofert i działalności związanych z turystyką i agroturystyką, słaba integracja mieszkańców;</p> <p>Szanse: rozwój informacji turystycznej, rozwój usług i rzemiosła tradycyjnego, większe zainteresowanie zdrową żywnością i produktami kuchni regionalnej, rozbudowa infrastruktury rekreacyjno – turystycznej i sportowej, wzrost liczby osób uprawiających sporty, większe zainteresowanie aktywnym sposobem spędzania czasu wolnego;</p> <p>Zagrożenia: zanikanie więzi społecznych i tożsamości regionalnej</p>
Wskaźnik oddziaływania W 3.0	Efektom realizacji celu ogólnego 3.0 będzie zwiększenie liczby gości, turystów odwiedzających nasz obszar, a tym samym wzrost liczby mieszkańców angażujących się w rozwój tego obszaru. W konsekwencji poprawy atrakcyjności turystycznej obszaru, ludzie będą bardziej zadowoleni i chętniejsi do angażowania się w integrację mieszkańców.
Cel szczegółowy 3.1 „Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej”	
Cel szczegółowy 3.2 „Promocja obszaru i jego walorów”	
Opis celów szczegółowych: 3.1, 3.2	Pierwszy cel szczegółowy 3.1 dotyczy braków infrastrukturalnych w zakresie rekreacyjnym i turystycznym. Istnieją miejscowości, gdzie takich obiektów nie ma lub ich standard jest bardzo niski. Jest to często przyczyną słabej aktywności i niskiego poziomu integracji społecznej, gdyż mieszkańcy nie mają dostępu do miejsc, gdzie mogliby się spotkać, bawić, dzielić pomysłami i wspólnie je realizować. Drugim zdefiniowanym problemem jest słaba promocja obszaru i jego walorów, co kilkakrotnie zostało poruszone podczas spotkań konsultacyjnych.
Związek celów ze SWOT:	<p>Mocne strony: bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe, bogate zasoby wodne, dobre warunki do rozwoju turystyki kajakowej, lokalni producenci zdrowej żywności, bogate dziedzictwo historyczno – kulturowe obszaru;</p> <p>Słabe strony: słaba promocja obszaru i jego walorów, brak systematycznej i zorganizowanej promocji produktów lokalnych, estetyka gmin wraz z zagospodarowaniem terenu, brak potencjału turystycznego w gminach, brak wystarczającej infrastruktury rekreacyjno – turystycznej, brak ofert i działalności związanych z turystyką i agroturystyką, słaba integracja mieszkańców;</p> <p>Szanse: rozwój informacji turystycznej, rozwój usług i rzemiosła tradycyjnego, większe zainteresowanie zdrową żywnością i produktami kuchni regionalnej, rozbudowa infrastruktury rekreacyjno – turystycznej i sportowej, wzrost liczby osób uprawiających sporty, większe zainteresowanie aktywnym sposobem spędzania czasu wolnego;</p> <p>Zagrożenia: zanikanie więzi społecznych i tożsamości regionalnej</p>
Wskaźniki rezultatu: W.3.1 i W.3.2	W wyniku powstawania nowych miejsc rekreacyjnych i turystycznych liczba osób korzystających z tych obiektów znacznie wzrośnie, a tym samym przyczyni się to lepszemu integracji mieszkańców. Natomiast w wyniku organizacji wydarzeń promocyjnych, ludzie zaczną się angażować w rozwój obszaru, a tym samym zwiększy to ich udział w wspólnej zabawie.
Przedsięwzięcie 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2,	
Sposób realizacji: konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja	
Forma wsparcia:	dotacja
Prefinansowanie:	do 70% / bez prefinansowania /
Dofinansowanie:	63,63% 70% / 80%/ 100% /
Obszary tematyczne, rodzaje operacji	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost współpracy, zaangażowania i wpływu społeczności lokalnej poprzez niekomercyjną infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną; - budowa i przebudowa ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

	- wzmocnienie kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych; - promowanie obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych.
Beneficjenci:	osoba fizyczna /osoba fizyczna zakładająca działalność gospodarczą / osoba lub podmiot prowadzący działalność gospodarczą w formie mikro lub małego przedsiębiorstwa /
Wskaźniki produktu: 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2	Powstanie nowych i ulepszenie jakości obiektów infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, oraz większa liczba wydawnictw promujących obszar oraz wydarzeń promujących, mające na celu zaangażowanie mieszkańców do wspólnej zabawy, pracy i pomysłów. Powstaną pakiety turystyczne i platformy informacyjne o tych pakietach.

10. Charakterystyka celów i przedsięwzięć:

CEL OGÓLNY 1.0: „*SILNY KAPITAŁ SPOŁECZNY OBSZARU DOLINY WEŁNY*”

Wskaźnik oddziaływania 1.0: Procentowy wzrost liczby osób pozytywnie oceniających kapitał społeczny mieszkańców obszaru Doliny Wełny (5%)

Cel szczegółowy 1.1: „*Poprawa dostępności do infrastruktury kulturalnej*”

Wskaźnik rezultatu 1.1: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury kulturalnej (2 000)

Przedsięwzięcie 1.1.1: „*Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej*”

Wskaźnik produktu: Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej (7)

- budowa, przebudowa i modernizacja obiektów kulturalnych;

Typ operacji: **infrastruktura kulturalna** - operacje sektora publicznego oraz pozarządowego o wartości powyżej 50.000 zł (większe niż granty).

Przedsięwzięcie 1.1.2: „*Rozwój obiektów kulturalnych*”

Wskaźnik produktu:

- Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury (4)
- Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR (10)

- wyposażenie obiektów kulturalnych; wyposażenie orkiestr i zespołów artystycznych

Typ operacji: **wsparcie podmiotów działających w sferze kultury** - operacje sektora publicznego oraz pozarządowego o wartości od 5.000 zł do 20.000 zł (**GRANTY**)

Cel szczegółowy 1.2: „*Wzrost aktywności i współpracy oraz więzi, jako elementów kapitału społecznego*”

Wskaźnik rezultatu 1.2:

- Liczba uczestników szkoleń i/lub działań aktywizujących, podnoszących wiedzę i/lub umiejętności mieszkańców (180)
- Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych (135)
- Liczba osób uczestniczących w szkoleniach (375)
- Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD (100)
- Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby (2)
- Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych (2)
- Liczba osób biorących udział w innowacyjnych działaniach z zakresu ochrony środowiska i zmian klimatu (45)

Przedsięwzięcie 1.2.1: „*Wiedza, umiejętności i aktywizacja mieszkańców Doliny Wełny*”

Wskaźnik produktu: Liczba szkoleń i/lub działań aktywizujących, podnoszących wiedzę i/lub umiejętności mieszkańców (12)

Działania aktywizujące, podwyższające wiedzę i umiejętności mieszkańców, w tym m.in.:

- warsztaty rękodzieła, zajęcia kulturalne, plastyczne, artystyczne, muzyczne itp.;
- szkolenia i inne działania nakierowane na funkcjonowanie i zacieśnianie współpracy i więzi organizacji pozarządowych na terenie Doliny Wełny, w tym podmiotów ekonomii społecznej;
- inne działania podnoszące wiedzę, umiejętności i aktywizujące mieszkańców oraz inwestycje niezbędne do przeprowadzenia tych działań;

Typ operacji: **wzmacnianie kapitału społecznego** - operacje sektora publicznego oraz pozarządowego o wartości od 5.000 zł do 15.000 zł (**GRANTY**)

Przedsięwzięcie 1.2.2: „Upowszechnianie wiedzy o LSR”

Wskaźnik produktu:

- Liczba spotkań informacyjno konsultacyjnych LGD z mieszkańcami (9)
- Liczba szkoleń dla potencjalnych beneficjentów (25)

Działania prowadzone przez LGD:

- spotkania dotyczące wdrażania LSR, warunków dotyczących naborów wniosków, wypełniania dokumentacji wniosków o przyznanie dotacji i wniosków o płatność itp.;

Typ operacji: **aktywizacja prowadzona przez LGD** (wskaźniki związane z działalnością LGD)

Przedsięwzięcie 1.2.3: „Utworzenie partnerstwa lokalnego i ponadregionalnego”

Wskaźnik produktu:

- Liczba przygotowanych projektów współpracy (2)
- Liczba zrealizowanych projektów współpracy (2)
- Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy (6)

Typ operacji: **projekt współpracy**

Przedsięwzięcie 1.2.4: „Innowacyjne działania z zakresu ochrony środowiska i zmian klimatu”

Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje (3)

Operacje innowacyjne:

- szkolenia i inne formy edukacyjne z zakresu ekologii, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym;
- podwyższanie wiedzy mieszkańców obszaru LGD w zakresie zastosowania rozwiązań innowacyjnych w działalności społecznej i gospodarczej;

Typ operacji: **wzmacnianie kapitału społecznego** - operacje sektora publicznego oraz pozarządowego o wartości od 5.000 zł do 15.000 zł (**GRANTY**)

Cel szczegółowy 1.3: „Sprawne funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania”

Wskaźnik rezultatu 1.3:

- Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w Biurze (100)
- Liczba sprawnie funkcjonujących LGD (1)

Przedsięwzięcie 1.3.1: „Funkcjonowanie Biura Stowarzyszenia, niezbędnego dla prawidłowej realizacji wdrażania LSR”

Wskaźnik produktu:

- Liczba osobodni Szkoleń dla pracowników LGD (90)
- Liczba osobodni Szkoleń dla organów LGD (160)
- Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa (300)
- Liczba funkcjonujących biur (sztuk 1)
- Liczba osób zatrudnionych w biurze (sztuk 3)
- Liczba istniejących stron internetowych administrowanych przez Biuro (sztuk 1)
- doradztwo i konsultacje dotyczące wdrażania LSR, warunków dotyczących naborów wniosków, wypełniania dokumentacji wniosków o przyznanie dotacji i wniosków o płatność itp.;
- szkolenia osób wchodzących w skład organów LGD (Rady, Zarządu, Komisji Rewizyjnej) oraz pracowników Biura podwyższające ich wiedzę i kwalifikacje w zakresie wdrażania LSR oraz dotyczące rozwoju obszaru LGD itp., zgodne z Planem szkoleń dla członków organów LGD i pracowników Biura, będącym załącznikiem do Wniosku o wybór LSR;
- funkcjonowanie Biura, zatrudnienie jego pracowników oraz prowadzenie strony internetowej LGD;

Typ operacji: **Koszty bieżące LGD**

CEL OGÓLNY 2.0: „POPRAWA AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ OBSZARU DOLINY WEŁNY”

Wskaźnik oddziaływania 2.0:

- *Procentowy wzrost liczby osób pozytywnie oceniających aktywność gospodarczą mieszkańców obszaru Doliny Wełny (2%)*

- Spadek ilości bezrobotnych na obszarze LGD względem stanu bazowego, wywołany wdrożeniem LSR (0,17%)

Cel szczegółowy 2.1: „Zakładanie i rozwój przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy”

Wskaźnik rezultatu 2.1:

- Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem) (35)
- Liczba utrzymanych miejsc pracy (80)
- Liczba utworzonych miejsc pracy z grupy osób defaworyzowanych (15)

Przedsięwzięcie 2.1.1: „Podejmowanie działalności gospodarczej”

Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa (25)

Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje (15) (wskaźnik liczony dla operacji objętych wskaźnikiem "Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa")

- zakładanie nowych podmiotów gospodarczych w tym inwestycje związane z rozwiązaniami innowacyjnymi i proekologicznymi, tworzące miejsca pracy;
- zakładanie firm przez osoby defaworyzowane na rynku pracy (określone w LSR);

Typ operacji: Tworzenie nowych miejsc pracy: **premie na założenie działalności gospodarczej** (samozatrudnienie) w kwocie 100.000 zł .

Przedsięwzięcie 2.1.2: „Rozwijanie działalności gospodarczej”

Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa (15)

Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje (8) (wskaźnik liczony dla operacji objętych wskaźnikiem "Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa")

- rozwój już istniejących przedsiębiorstw, w tym inwestycje związane z rozwiązaniami innowacyjnymi i proekologicznymi, tworzące miejsca pracy;

Typ operacji: Tworzenie nowych miejsc pracy: **dotacje na rozwój działalności gospodarczej w kwocie powyżej 25.000 zł** (zatrudnianie), w kwocie do 300.000zł;

Typ operacji: Operacje utrzymujące miejsca pracy: **dotacje na rozwój działalności gospodarczej w kwocie do 25.00 zł** (bez zatrudnienia).

Cel szczegółowy 2.2: „Inicjatywy służące rozwojowi przedsiębiorczości i tworzeniu miejsc pracy”

Wskaźnik rezultatu 2.2: Liczba zorganizowanych miejsc pracy (1)

Przedsięwzięcie 2.2.1: „Współpraca sektorowa i międzysektorowa dla rozwoju oferty turystycznej, poprzez organizowanie miejsc pracy”

Wskaźnik produktu: Liczba utworzonych partnerstw lokalnych (2)

Typ operacji: **projekt współpracy**

CEL OGÓLNY 3.0: „ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI ORAZ PROMOCJA WALORÓW OBSZARU DOLINY WEŁNY”

Wskaźnik oddziaływania 3.0: Procentowy wzrost liczby osób pozytywnie oceniających atrakcyjność turystyczną obszaru Dolina Wełny (4%)

Cel szczegółowy 3.1: „Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej”

Wskaźnik rezultatu 3.1: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (15 000)

Przedsięwzięcie 3.1.1: „Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej”

Wskaźnik produktu: Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej” (14)

- budowa, przebudowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej;

Typ operacji: **infrastruktura turystyczna i rekreacyjna** - operacje sektora publicznego oraz pozarządowego o wartości powyżej 50.000 zł (**większe niż granty**)

Przedsięwzięcie 3.1.2: „Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej”

Wskaźnik produktu: Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (22)

- budowa, przebudowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej;
- zagospodarowanie terenu na cele turystyczne i rekreacyjne;

Typ operacji: **infrastruktura turystyczna i rekreacyjna** - operacje sektora publicznego oraz pozarządowego o wartości od 5.000 zł do 20.000 zł (**GRANTY**)

Cel szczegółowy 3.2: „Promocja obszaru i jego walorów”

Wskaźnik rezultatu 3.2: Liczba osób biorących udział w wydarzeniach promocyjnych (6 000)

Przedsięwzięcie 3.2.1: „Operacje promujące walory obszaru Doliny Wełny”

Wskaźnik produktu:

- Liczba wydawnictw promujących walory obszaru (6)
- Liczba wydarzeń/imprez (20)
- Liczba platform informacyjnych o utworzonym pakiecie turystycznym stworzonych w wyniku realizacji projektu (sztuk 1)
- Liczba artykułów prasowych promujących pakiety turystyczne (sztuk 8)
- wydawnictwa, imprezy i wydarzenia niecykliczne i inne operacje promujące walory obszaru Doliny Wełny,;
- operacje promujące produkty lokalne, szlaki turystyczne, istotne dla rozwoju turystyki miejsca i wydarzenia; Innowacyjne operacje z zakresu promocji obszaru LGD (granty);
- organizacja wydarzeń promocyjnych o charakterze kulturalnym, sportowym, kulinarnym oraz konkursów, itp. (granty);
- publikacje i inne materiały informacyjne o obszarze Doliny Wełny, jego walorach i produktach lokalnych (granty);
- platforma informacyjna o utworzonym pakiecie turystycznym (w ramach projektu współpracy);
- artykuły prasowe promujące pakiety turystyczne (w ramach projektu współpracy);

Typ operacji: **promocja i walory obszaru LGD** - operacje sektora publicznego oraz pozarządowego o wartości od 5.000 zł do 15.000 zł (**GRANTY**)

Typ operacji: **projekt współpracy**

Przedsięwzięcie 3.2.2: „LGD promuje walory obszaru Doliny Wełny”

Wskaźnik produktu:

- Liczba wydawnictw LGD promujących walory obszaru (4)
- Liczba wydarzeń na rzecz promocji obszaru organizowanych przez LGD (20)
- imprezy i wydarzenia niecykliczne i inne operacje promujące walory obszaru Doliny Wełny organizowane przez LGD;
- publikacje i inne materiały informacyjne o obszarze Doliny Wełny, jego walorach i produktach lokalnych wydawane przez LGD;

Typ operacji: **aktywizacja prowadzona przez LGD** (wskaźniki związane z działalnością LGD)

Pozostałe dane dotyczące wskaźników ich wartości początkowych, końcowych oraz sposobu pomiaru znajdują się w obligatoryjnej tabeli celów/przedsięwzięć/wskaźników poniżej

1.0 Cel ogólny Silny kapitał społeczny obszaru Doliny Wełny										
1.1.		Poprawa dostępności do infrastruktury kulturalnej								
1.2.	Cele szczegółowe	Wzrost aktywności i współpracy oraz więzi, jako elementów kapitału społecznego								
1.3.		Sprawne funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania								
W 1.0.		Procentowy wzrost liczby osób pozytywnie oceniających kapitał społeczny mieszkańców obszaru LGD Dolina Wełny				%	35	40	Ankiety i badania własne LGD	
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych				Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/ sposób pomiaru	
W 1.1.		Liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury kulturalnej.				osoba	0	2 000	Ankieta monitorująca	
W 1.2.		Liczba uczestników szkoleń i/lub działań aktywizujących, podnoszących wiedzę i/lub umiejętności mieszkańców				osoba	0	180	Dane beneficjentów i ankieta monitorująca	
		Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych.				osoba	0	135	Dane własne LGD	
		Liczba osób uczestniczących w szkoleniach				osoba	0	375	Dane własne LGD	
		Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD				osoba	0	100	Dane własne LGD	
		Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby				projekt	0	2	Dane własne LGD	
		Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych				projekt	0	2	Dane własne LGD	
		Liczba osób biorących udział w innowacyjnych działaniach z zakresu ochrony środowiska i zmian klimatu				osoba	0	45	Dane beneficjentów i ankieta monitorująca	
W 1.3.		Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w Biurze LGD				osoba	0	100	Dane własne LGD	
		Liczba sprawnie funkcjonujących LGD				sztuka	0	1	Dane własne LGD	
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu						
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru		
						Początkowa 1016 rok	Końcowa 2022 rok			
1.1.1	Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej	• Jednostki sektora finansów publicznych • Organizacje pozarządowe	Konkurs	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej.	sztuka	0	7	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących	
1.1.2	Rozwój obiektów kulturalnych	• Jednostki sektora finansów publicznych, • Organizacje pozarządowe, • Instytucje kultury, • Osoby fizyczne	Projekt grantowy	Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	operacja	0	4	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących	
				Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	podmiot	0	10	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących	
1.2.1	Wiedza, umiejętności i aktywizacja mieszkańców Doliny Wełny	• Jednostki sektora finansów publicznych, • Organizacje pozarządowe, • Instytucje kultury, • Osoby fizyczne	Projekt grantowy	Liczba szkoleń i/lub działań aktywizujących, podnoszących wiedzę i/lub umiejętności mieszkańców	sztuka	0	12	Sprawozdania beneficjentów - Lista obecności	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących	

1.2.2	Upowszechnianie wiedzy o LSR	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki sektora finansów publicznych, • Organizacje pozarządowe, • Instytucje kultury, • Osoby fizyczne, • Przedsiębiorcy, • Członkowie organów, 	Aktywizacja	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	spotkanie	0	9	Dane własne LGD - Listy obecności	
				Liczba szkoleń dla potencjalnych beneficjentów	szkolenia	0	25	Dane własne LGD - Listy obecności	
1.2.3	Utworzenie partnerstwa lokalnego i ponadregionalnego	<ul style="list-style-type: none"> • Turyci • Mieszkańcy • Organizacje pozarządowe, • Osoby fizyczne, • Podm 	Projekt współpracy	Liczba przygotowanych projektów współpracy	projekt	0	2	Dane własne LGD	
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy	projekt	0	2	Dane własne LGD	
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	liczba LGD	0	6	Dane własne LGD	
1.2.4	Innowacyjne działania z zakresu ochrony środowiska i zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki sektora finansów publicznych, • Organizacje pozarządowe, • Instytucje kultury, • Osoby fizyczne, • Przedsiębiorcy, 	Projekt grantowy	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	operacja	0	3	Sprawozdania beneficjentów - Lista obecności	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących
1.3.1	Funkcjonowanie Biura Stowarzyszenia, niezbędnego dla prawidłowej realizacji wdrażania LSR	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki sektora finansów publicznych, • Organizacje pozarządowe, • Osoby fizyczne, • Mieszkańcy • Inni 	Koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	osobodzień	0	90	Dane własne LGD - Listy obecności	
				Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	osobodzień	0	160	Dane własne LGD - Listy obecności	
				Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	podmiot	0	300	Dane własne LGD - Karty doradztwa	
				Liczba funkcjonujących biur	sztuka	0	1	Dane własne LGD	
				Liczba osób zatrudnionych w biurze	osoba	0	3	Dane własne LGD	
				Liczba istniejących stron internetowych administrowanych przez Biuro	sztuka	0	1	Dane własne LGD	

2.0		Cel ogólny		Poprawa aktywności gospodarczej obszaru Doliny Wełny									
2.1.		Cele szczegółowe		Zakładanie i rozwój przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy.									
2.2.				Inicjatywy służące rozwojowi przedsiębiorczości i tworzeniu miejsc pracy									
W 2.0.		Procentowy wzrost liczby osób pozytywnie oceniających aktywność gospodarczą mieszkańców obszaru Doliny Wełny		%		14,5	16,5	Ankietowe badania własne LGD					
		Spadek ilości osób bezrobotnych na obszarze LGD względem stanu bazowego, wywołany wdrożeniem LSR.		%		100	99,83	Wskaźnik oparty o wartość bazową ze statystyki publicznej					
				Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/ sposób pomiaru				
W 2.1.		Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)		etat		0	35	Dane beneficjentów i ankieta monitorująca					
		Liczba utrzymanych miejsc pracy		etat		35	80	Dane beneficjentów i ankieta monitorująca					
		Liczba utworzonych miejsc pracy z grupy osób defaworyzowanych		etat		0	15	Dane beneficjentów i ankieta monitorująca					
W 2.2.		Liczba zorganizowanych miejsc pracy		sztuka		0	1	Dane własne LGD					
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe		Sposób realizacji		Wskaźnik produktu							
						Nazwa		Jednostka miary		Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru	
										Początkowa 2016 rok	Końcowa 2022 rok		
2.1.1	Podejmowanie działalności gospodarczej	• Osoby fizyczne	Konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	operacja	0	25	Sprawozdania beneficjentów		Weryfikacja danych z ankiet monitorujących			
				Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje (wskaźnik liczony dla operacji objętych wskaźnikiem "Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa")	operacja	0	15	Sprawozdania beneficjentów		Weryfikacja danych z ankiet monitorujących			
2.1.2	Rozwijanie działalności gospodarczej	• Osoba fizyczna • Przedsiębiorcy	Konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	operacja	0	15	Sprawozdania beneficjentów		Weryfikacja danych z ankiet monitorujących			
				Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje (wskaźnik liczony dla operacji objętych wskaźnikiem "Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa")	operacja	0	8	Sprawozdania beneficjentów		Weryfikacja danych z ankiet monitorujących			
2.2.1	Współpraca sektorowa i międzysektorowa dla rozwoju oferty turystycznej, poprzez organizowanie miejsc pracy	• Organizacje turystyczne	Projekt współpracy	Liczba utworzonych partnerstw lokalnych	sztuka	0	2	Dane własne LGD					

3.0	Cel ogólny	Zwiększenie atrakcyjności oraz promocja walorów obszaru Doliny Wełny							
3.1.	Cele szczegółowe	Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej							
3.2.		Promocja obszaru i jego walorów.							
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego			Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/ sposób pomiaru	
W 3.0.		Procentowy wzrost liczby osób pozytywnie oceniających atrakcyjność turystyczną obszaru Doliny Wełny			%	56	60	Ankiety i badania własne LGD	
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych			Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/ sposób pomiaru	
W 3.1.		Liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.			osoba	0	15 000	Dane beneficjentów i ankieta monitorująca	
W 3.2		Liczba osób biorących udział w wydarzeniach promocyjnych.			osoba	0	6 000	Dane beneficjentów i ankieta monitorująca	
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu				Źródło danych/sposób pomiaru	
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość			
						Początkowa 2016 rok	Końcowa 2022 rok		
3.1.1	Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> Jednostki sektora finansów publicznych, Organizacje pozarządowe, 	Konkurs	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	sztuka	0	14	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących
3.1.2	Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> Jednostki sektora finansów publicznych, Organizacje pozarządowe, Instytucje kultury, Osoby fizyczne 	Projekt grantowy	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	0	22	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących
3.2.1	Operacje promujące walory obszaru Doliny Wełny	<ul style="list-style-type: none"> Jednostki sektora finansów publicznych, Organizacje pozarządowe, Instytucje kultury, Osoby fizyczne 	Projekt grantowy	Liczba wydawnictw promujących walory obszaru	sztuka	0	6	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących
				Liczba wydarzeń/imprez	sztuka	0	20	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących
			Projekt współpracy	Liczba platform informacyjnych o utworzonym pakiecie turystycznym stworzonych w wyniku realizacji projektu	sztuka	0	1	Dane własne LGD	
				Liczba artykułów prasowych promujących pakiety turystyczne	sztuka	0	8	Dane własne LGD	
3.2.2	LGD promuje walory obszaru Doliny Wełny	<ul style="list-style-type: none"> Jednostki sektora finansów publicznych, Organizacje pozarządowe, Instytucje kultury, Osoby fizyczne 	Aktywizacja	Liczba wydawnictw LGD promujących walory obszaru	sztuka	0	4	Dane własne LGD	
				Liczba wydarzeń na rzecz promocji obszaru organizowanych przez LGD	sztuka	0	20	Dane własne LGD	

6. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

LSR przewiduje trzy podstawowe rodzaje operacji:

1. operacje realizowane indywidualnie przez beneficjentów innych niż LGD;
2. projekty grantowe;
3. operacje własne.

Dla wyboru i oceny operacji wymienionych w pkt. 1 - 3, w oparciu o przepisy unijne i krajowe odnośnie wymagań jakie musi spełniać LGD przy wyborze operacji, opracowane zostały procedury, które stanowią Załączniki do Wniosku o wybór LSR.

6.1. PROCEDURY OCENY I WYBORU OPERACJI

a) Rozwiązania formalno-instytucjonalne

Ocena wniosków o wsparcie realizacji operacji odbywa się dwustopniowo. **Biuro** dokonuje wstępnej weryfikacji formalnej złożonych przez Wnioskodawców dokumentacji oraz przygotowuje niezbędne dokumenty na posiedzenie Rady. **Rada (organ decyzyjny)** podczas swoich posiedzeń dokonuje oceny i wyboru operacji oraz ustala kwoty wsparcia każdej z nich. Biuro funkcjonuje w oparciu o regulamin pracy Biura, a czynności pracowników Biura związane z procedurą weryfikacji formalnej wniosków wynikają z przyjętych procedur (*Procedura wyboru i oceny grantobiorców w ramach projektów grantowych wraz z opisem sposobu rozliczania grantów monitorowania i kontroli, Procedura wyboru i oceny operacji w ramach LSR, Procedura oceny i wyboru operacji własnych*). Rada funkcjonuje w oparciu o Regulamin Rady oraz ww. procedury. Podstawowe obowiązki Rady i Biura wynikają ze Statutu Stowarzyszenia. **Zarząd** odpowiedzialny jest za organizację pracy Biura i funkcjonowanie LGD, a także za podejmowanie decyzji o sposobach działania LGD. **Walne Zebranie Członków** zatwierdza propozycje Zarządu, w tym dotyczące zmian w zapisach LSR (np. zmian kryteriów wyboru).

Proces oceny i wyboru operacji odbywa się na podstawie Regulaminu Rady oraz w/w procedur. Zastosowano w nich rozwiązania gwarantujące spełnienie następujących celów i założeń:

- zachowanie w poszczególnych głosowaniach odpowiedniego parytetu,
- bezstronność członków Rady,
- jawność procesu wyboru poprzez udostępnianie procedur i protokołów z posiedzeń Rady do wiadomości publicznej,
- uwzględnienie sytuacji szczególnych, które mogą zaistnieć w procesie oceny i wyboru operacji, oraz określenie sposobu ich rozwiązania (np. przy równej ilości punktów),
- możliwość odwołania się wnioskodawców od niekorzystnych dla nich decyzji Rady,
- wybór najlepszych operacji, w największym stopniu uwzględniających potrzeby grup szczególnie istotnych i grup defaworyzowanych poprzez zastosowanie odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru.

b) Sposób powstawania procedur

Pracą nad treścią poszczególnych procedur zajmowała się Grupa Robocza ds. LSR, o której mowa w rozdziale II "Partycypacyjny charakter LSR". Konsultacje dotyczące procedur były elementem konsultacji opisanych w tym rozdziale. Przy opracowaniu procedur wykorzystano dotychczasowe doświadczenia z wdrażania LSR (PROW 2007-2013), w szczególności odnoszące się do funkcjonalności kryteriów oceny oraz poszczególnych narzędzi wykorzystywanych w procesie oceny i wyboru operacji (np. form i zawartości kart oceny, sposobu przeprowadzania oceny itd.). Cennymi uwagami, które zostały wykorzystane podczas opracowania procedur były także wnioski i rekomendacje z ewaluacji wdrażania LSR (2007-2013) odnoszące się m.in. do kryteriów wyboru oraz oceny pracy Rady i Biura. Pomocne w procesie tworzenia procedur było również wymienianie opinii na ten temat z innymi Lokalnymi Grupami Działania, zarówno w sposób bezpośredni, jak i podczas szkoleń i spotkań informacyjnych (np. w UMWW lub w CDR w Poznaniu).

c) Kluczowe cele i założenia procedur

Procedury, wymienione w pkt. a), odnoszą się w szczególności do:

- **warunków ubiegania się wnioskodawców o wsparcie realizacji operacji**, w tym do terminów poszczególnych czynności jakie należy wykonać w toku tego procesu, niezbędnej dokumentacji itp.;
- **sposobu oceny operacji**, w tym do opisu tego procesu jak i do narzędzi i sposobów samej oceny (informacja jak, przez kogo, kiedy oceniane są wnioski, jakimi kryteriami, jakie są minima punktowe oceny itd.);
- **sposobów obiegu informacji i jej zakresie** (w tym o ogłoszeniach naborów, o terminach poszczególnych czynności, o wynikach naboru, wynikach wyboru operacji, o możliwości składania odwołań/protestów, o konieczności dokonania uzupełnień i wiele innych);
- **dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia procedur** (załączniki do procedur - wzory dokumentów)
- **sposobów ustalania kryteriów oceny** (w tym powiązań tych kryteriów z analizą SWOT, a przez to z diagnozą obszaru LGD), a także sposobów zmiany tych kryteriów. Szczegóły zawierają poszczególne dokumenty procedur obowiązujące podczas wdrażania LSR, udostępniane w Biurze oraz na stronie internetowej LGD.

6.2. SPOSÓB USTANAWIANIA I ZMIANY KRYTERIÓW WYBORU

Zgodnie ze swoimi statutowymi kompetencjami, kryteria wyboru operacji opracował Zarząd Stowarzyszenia, kierując się jak najlepszą realizacją celów zdefiniowanych w LSR. Zarząd opierał się na pracach Grupy Roboczej ds. LSR, która przygotowała propozycję kryteriów wyboru **ustanowionych w drodze diagnozy obszaru i konsultacji społecznych**, w wyniku których została sformułowana *Analiza SWOT* (rozdział IV). Poszczególne kryteria wyboru, konsultowane z lokalną społecznością za pośrednictwem strony internetowej LGD, odnoszą się do elementów tej analizy, co zostało zobrazowane w tabelach prezentujących lokalne kryteria wyboru w dokumentacji poszczególnych procedur (tabele ukazują w ostatniej kolumnie związek z czynnikami składowymi SWOT). Kryteria zostały przygotowane w podziale na następujące rodzaje operacji:

- a) operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, a w ich ramach:
 - operacje z zakresu podejmowania oraz rozwoju przedsiębiorczości;
 - operacje z zakresu działań inwestycyjnych;
- b) projekty grantowe.

Kryteria są sformułowane w ten sposób, by poprzez wybór konkretnych operacji spowodować realizację takich inicjatyw/inwestycji (**produkty**), których zaistnienie na terenie LGD pozwoli osiągnąć **rezultaty** zbieżne z założonymi celami szczegółowymi LSR. Te zaś, w okresie długofalowym mają przyczynić się do zmian w obszarach określonych celami ogólnymi (**oddziaływanie**). Opracowane kryteria spełniają warunki dotyczące ich obiektywności, nie dyskryminującego charakteru, przejrzystości i mierzalności. Przy kryteriach określone zostały zasady punktowania, w tym maksymalne i minimalne wartości, jakie może uzyskać wniosek.

Zmiany kryteriów, podobnie jak i aktualizacje innych treści LSR, mogą (i powinny) odbywać się w sytuacjach koniecznych, a więc takich, w których zastosowanie dotychczasowych kryteriów nie przynosi zadowalającego efektu (nie realizowane są wskaźniki i cele LSR). **Podstawową przyczyną zmiany kryteriów są dane z monitoringu i ewaluacji** mówiące o niezadowalającym poziomie realizacji LSR. Informacja taka (zgodnie z założeniami *Monitoringu i ewaluacji*, rozdział XI) jest podstawą do podejmowania decyzji w sprawie zmiany kryteriów wyboru. Zmiana kryteriów powinna być konsultowana społecznie, chyba że wynika ze zmian prawnych lub zaleceń pokontrolnych instytucji nadrzędnych (obowiązek wprowadzenia zmian). Opis procedury zmian kryteriów wyboru, uwzględniający ww. aspekty oraz właściwość decyzyjna organów LGD w tym zakresie opisują poszczególne procedury wymienione w pkt. 6.1. a).

6.3. INNOWACYJNOŚĆ

a) Innowacyjność jest postrzegana w LSR jako zasadniczy czynnik rozwojowy obszaru. Biorąc pod uwagę, że połowa budżetu LSR kierowana jest na rozwój przedsiębiorczości, postanowiono dodatkowo punktować operacje z tego zakresu za rozwiązania innowacyjne. Uważamy, że to właśnie przedsiębiorcy mogą wnieść duży wkład w rozwój obszaru LGD poprzez pierwiastek innowacyjny w ich inwestycjach dofinansowanych w ramach inicjatywy LEADER (RLKS). Dlatego też Przedsięwzięciami LSR, w których zdecydowano się dodatkowo wspierać rozwiązania innowacyjne są:

- Przedsięwzięcie nr 1.2.4 „Innowacyjne działania z zakresu ochrony środowiska i zmian klimatu”;
- Przedsięwzięcie nr 2.1.1 „Podejmowanie działalności gospodarczej”;
- Przedsięwzięcie nr 2.1.2 „Rozwijanie działalności gospodarczej”.

Zakresy, opisy i główne założenia poszczególnych przedsięwzięć zawarto w rozdziale V "Cele i wskaźniki". Innowacyjność została uwzględniona jako oddzielne kryterium oceny (operacje z zakresu ww. Przedsięwzięć LSR otrzymają dodatkowy punkt za projekt innowacyjny. Członkowie Rady oceniającej operacje, w przypadku kryterium dotyczącego innowacyjności muszą dodatkowo uzasadnić swą ocenę na karcie oceny (przeznaczone miejsce na uzasadnienie).

b) Definicja innowacyjności stosowana w LSR:

Za przedsięwzięcia innowacyjne są uznawane takie, które na obszarze LGD wdrażają nowe lub znacząco udoskonalone produkty, usługi, procesy lub cechują się nowoczesną organizacją, a także/lub mobilizują istniejące zasoby przyrodnicze, historyczne, kulturowe lub społeczne. W przypadku zasobów historyczno-kulturowych oczekiwane są operacje nawiązujące do dziedzictwa kulturowego obszaru, w tym kreujące produkty lokalne, oparte na tych zasobach.

6.4. OPERACJE GRANTOWE , OPERACJE WŁASNE I PROJEKTY WSPÓŁPRACY

LSR przewiduje realizację 4 **projektów grantowych** o wartości do 300 000,00 zł każdy, w następujących Przedsięwzięciach:

- Przedsięwzięcie nr 1.1.2 „Rozwój obiektów kulturalnych”;
- Przedsięwzięcie nr 1.2.1 „Wiedza, umiejętności i aktywizacja mieszkańców Doliny Wełny”;
- Przedsięwzięcie nr 1.2.4 „Innowacyjne działania z zakresu ochrony środowiska i zmian klimatu”;
- Przedsięwzięcie nr 3.1.2 „Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej”;
- Przedsięwzięcie nr 3.2.1 „Operacje promujące walory obszaru Doliny Wełny”.

Tematyka grantów dotyczyć będzie:

- a) lokalnego dziedzictwa kulturowego;
- b) małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej;
- c) publikacji z obszaru promocji;
- d) podnoszenia kompetencji społeczności lokalnych;
- e) kształtowania postaw i podnoszenia wiedzy lokalnych społeczności w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych.

Rodzaje operacji oraz warunki (określenie wnioskodawcy, wysokości wsparcia, prefinansowania i in.) zostały określone w rozdziale V "Cele i wskaźniki". W punkcie 6 niniejszego rozdziału znajdują się informacje uzupełniające dotyczące warunków finansowych operacji grantowych. Przebieg procesu ubiegania się o wybór grantobiorcy oraz inne pokrewne informacje określają "Procedury wyboru i oceny grantobiorców w ramach projektów grantowych wraz z opisem sposobu rozliczania grantów, monitorowania i kontroli".

LGD nie przewiduje realizacji "**Operacji własnych**" w ramach LSR, jednakże w przypadku zagrożenia braku osiągnięcia poszczególnych wskaźników, podejmie zadania wykonania operacji mających na celu realizację założonych wskaźników wynikających z następujących Przedsięwzięć:

- Przedsięwzięcie nr 1.1.2 „Rozwój obiektów kulturalnych”;
- Przedsięwzięcie nr 1.2.1 „Wiedza, umiejętności i aktywizacja mieszkańców Doliny Welny”;
- Przedsięwzięcie nr 1.2.4 „Innowacyjne działania z zakresu ochrony środowiska i zmian klimatu”;
- Przedsięwzięcie nr 3.1.2 „Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej”;
- Przedsięwzięcie nr 3.2.1 „Operacje promujące walory obszaru Doliny Welny”.

Przebieg procesu ubiegania się przez LGD o wybór "Operacji własnej" oraz inne pokrewne informacje określa "Procedura oceny i wyboru operacji własnych".

Projekty współpracy:

1) „Sąsiedzi wokół Pałuk i Kujaw”

Istotą projektu współpracy jest utworzenie partnerstwa lokalnego i ponadregionalnego gotowego do wzajemnej współpracy, organizacji, promocji i profesjonalizacji swych działań w celu budowy innowacyjnego portalu internetowego, zawierającego kompleksowe informacje o zasobach czterech obszarów LGD. Pobudzenie zaangażowania mieszkańców do oddolnych inicjatyw lokalnych poprzez organizację lokalnych inicjatyw promujących projekt, a także certyfikację produktów lokalnych/usług/miejsc/wydarzeń.

Potwierdzeniem woli współpracy jest „Umowa partnerska” przy realizacji projektu pod tytułem „Sąsiedzi wokół Pałuk i Kujaw”. Akronim SWPIK podpisana przez wszystkich partnerów projektu w dniu 26.02.2018 r.

Partnerzy: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Pałuki – Wspólna Sprawa, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego, Stowarzyszenie „Dolina Welny”.

Cel ogólny: „Wzmocnienie kapitału społecznego opartego o działanie promocyjne z wykorzystaniem lokalnych zasobów poprzez utworzenie nowoczesnego portalu internetowego czterech obszarów LGD na terenie województwa Wielkopolskiego i Kujawsko-Pomorskiego do 31.08.2019 r.

Opis projektu: Projekt zakłada utworzenie portalu internetowego dla czterech obszarów LGD poprzez opracowanie treści, zdjęć i filmów, opracowanie logotypu projektu oraz budowę i obsługę portalu. Opracowanie przewodnika turystycznego o obszarze projektu współpracy, organizacja lokalnych inicjatyw promocyjnych poprzez wydarzenia/imprezy promujące projekt, wydanie materiałów promocyjnych oraz spoty reklamowe/radiowe. Certyfikacja produktów lokalnych/usług/miejsc/wydarzeń. Partnerzy projektu będą także realizowali zadania zintegrowane typu: szkolenie, warsztaty kulinarne, konferencja promująca projekt oraz rajd rowerowy.

Wskaźniki produktu: Liczba przygotowanych projektów współpracy; Liczba zrealizowanych projektów współpracy; Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy; Liczba utworzonych partnerstw lokalnych.

2) „Osiodłana Kraina” – międzynarodowy projekt współpracy polsko – czeskiej.

Istotą projektu współpracy jest utworzenie partnerstwa lokalnego i ponadregionalnego gotowego do wzajemnej współpracy, organizacji, promocji i profesjonalizacji swych działań w celu utworzenia przemyślanych i przystosowanych pakietów turystyczno – rekreacyjnej oferty pobytowej dla mieszkańców i turystów w regionach objętych projektem OK.

Potwierdzeniem woli współpracy jest „Porozumienie współpracy” przy realizacji projektu pod tytułem „Osiodłana Kraina. Akronim OK” podpisane przez wszystkich partnerów projektu w dniu 09.12.2015 r.

Partnerzy: Stowarzyszenie LGD – Partnerstwo Izerskie; Stowarzyszenie „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”; Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Bory Dolnośląskie; MAS Frydlantsko, z.s.; Stowarzyszenie „Dolina Welny”.

Projekt będzie realizowany w latach 2017 – 2019, a jego cele są następujące:

Cel ogólny: „Wspieranie i kreowanie współpracy regionalnej i ponadregionalnej dla wzmocnienia i profesjonalizacji oferty turystyki i rekreacji na terenie Polski i na terenie Czech oraz zwiększenie atrakcyjności jej wykorzystania do 30 grudnia 2019 roku”.

I – szy cel szczegółowy: „Promocja, profesjonalizacja i rozwój turystyki na obszarach objętych LSR poprzez opracowanie, utworzenie, przetestowanie oraz promocję pakietów turystyczno – rekreacyjnej oferty pobytowej dla mieszkańców i turystów w regionach objętych projektem OK oraz organizację wymiany dzieci i młodzieży połączonej z nauką języka czeskiego i polskiego”

II – gi cel szczegółowy: „Utworzenie lokalnych partnerstw wzmacniających współpracę gospodarczą, społeczną i międzynarodową w obszarze rozwoju turystyki i rekreacji w regionach objętych projektem OK”

III – ci cel szczegółowy: „Wzrost kapitału społecznego na terenach objętych projektem OK, poprzez zwiększenie zaangażowania i współpracy mieszkańców, przedsiębiorców i przedstawicieli władz lokalnych dla rozwiązywania potrzeb profesjonalizacji, organizacji i dywersyfikacji ofert turystyczno - rekreacyjnych regionu”

IV – ty cel szczegółowy: „ Rozwijanie rynku zbytu usług turystycznych utworzonych pakietów turystyczno – rekreacyjnej oferty pobytowej dla mieszkańców i turystów w regionach objętych projektem OK, poprzez utworzenie miejsc pracy w regionach dla osób zajmujących się ich sprzedażą, organizacją i promocją”.

Opis projektu: Projekt zakłada opracowanie, utworzenie i wdrożenie na terenie 6 regionów przemysłanej, opartej na faktycznej analizie potrzeb klienta (turysty) oferty pakietu turystycznego w oparciu o istniejące szlaki i bazę turystyczną. Pakiety te będą cechowały: praktyczność, dostosowanie do potrzeb, wysoki poziom atrakcyjności, różnorodność rozwiązań i cen. Klienci będą mogli zapoznać się z ofertą, zamówić realizację przy użyciu internetowych on-linowych rozwiązań. W każdym regionie będzie zorganizowane miejsce pracy dla przeszkolenia 6 osób w zakresie obsługi i sprzedaży oferty pobytowej dla klientów. Dla uwiarygodnienia i prawidłowości opracowanych pakietów, przewiduje się testowanie pakietów poprzez ich organizację i przebieg zgodnie z wcześniej opracowanymi zasadami pobytu i zaoferowanymi atrakcjami. To testowanie jest też elementem promocji i budowania więzi pomiędzy partnerami zaangażowanymi w projekcie.

Wskaźniki produktu: liczba platform informacyjnych o utworzonym pakiecie turystycznym stworzonych w wyniku realizacji projektu; liczba artykułów prasowych promujących pakiety turystyczne; liczba utworzonych partnerstw lokalnych.

Do poszczególnych wskaźników Projektów Współpracy przypisano okres realizacji do końca 2018 roku (2% z 19.2) oraz do końca 2019 roku (narastająco do 5% z 19.2).

6.5. ROZPOCZYNIANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ - PŁATNOŚĆ RYCZAŁTOWA (PREMIA)

Wysokość wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej ustalone zostało w LSR na poziomie **100.000 zł.**, a więc w maksymalnej dozwolonej w ramach prawnych kwocie. **Jest to kwota stała**, niezależna od wnioskodawcy lub branży objętej wnioskiem, **taka sama dla każdego wnioskodawcy**. Uzasadnieniem do podjęcia takiej decyzji są:

- słaba sytuacja społeczno-gospodarcza obszaru LGD, w tym procesy zachodzące na rynku pracy, zdefiniowane w diagnozie zapisane w analizie SWOT;
- doświadczenie z wdrażania LSR w latach 2007-13, podczas którego większość wnioskodawców ubiegała się o kwoty zbliżone do 100.000 zł.;
- pobieżna analiza podstawowych kosztów działalności gospodarczej, w tym koniecznych do poniesienia składek ubezpieczeniowych, kosztów lokalowych, inwestycji, środków obrotowych, zatrudniania dostarczająca wniosków na temat "opłacalnej" (w kontekście możliwego ryzyka) kwoty wsparcia, od której potencjalni wnioskodawcy mogą podejmować decyzję o założeniu działalności gospodarczej;
- opinie przedsiębiorców i osób bezrobotnych ze spotkań konsultacyjnych, które odbyły się w toku tworzenia LSR.

Istotnym dla wnioskodawcy ubiegającego się o "premię" jest fakt, że **biznesplan opracowany przez niego, będący załącznikiem do dokumentacji wniosku o udzielenie wsparcia, będzie musiał dawać ekonomiczne uzasadnienie przydzielenia takiego wsparcia**, to znaczy że planowane w operacji inwestycje muszą uzasadniać wnioskowaną kwotę na rozpoczęcie działalności gospodarczej. **Wnioskodawca musi wnioskować o kwotę równą do określonej w LSR na ten cel, a więc zawsze o 100.000 zł.**

6.6. PODSTAWOWE ZASADY USTALANIA WYSOKOŚCI WSPARCIA NA REALIZACJĘ OPERACJI W RAMACH LSR

Określenie intensywności pomocy wynika z ram prawnych odnoszących się do wdrażania LSR (rozporządzenie MRiRW) i wynosi odpowiednio, w stosunku do kosztów kwalifikowanych:

- dla działań z zakresu przedsiębiorczości:
 - a) **100%** - w przypadku premii określonej w pkt. 5 niniejszego rozdziału (wartość wsparcia zawsze **100.000 zł**);
 - b) **nie wyższej niż 70%** - w przypadku inwestycji mających na celu rozwój istniejących podmiotów gospodarczych (mikro i małych przedsiębiorstw), któremu towarzyszyć będzie zatrudnienie nowych pracowników (wartość wsparcia **do 300.000 zł**, wartość operacji brutto wyższa niż 50.000 zł);
 - c) **nie wyższej niż 70%** - w przypadku inwestycji mających na celu rozwój istniejących podmiotów gospodarczych (mikro i małych przedsiębiorstw), któremu nie musi towarzyszyć zatrudnienie nowych pracowników (wartość wsparcia **do 25.000 zł**, wartość operacji brutto wyższa niż 50.000 zł)
- dla operacji wnioskodawców innych niż LGD ("projekty duże"):
 - a) **nie wyższej niż 100%** - w przypadku wnioskodawców innych niż jednostki sektora finansów publicznych (nie jsfp; wartość wsparcia **do 300.000 zł.**; wartość operacji brutto wyższa niż 50.000 zł);
 - b) **nie wyższej niż 63,63%** - w przypadku wnioskodawców będących jednostkami sektora finansów publicznych (jsfp; **limitu górnego kwoty wsparcia nie ustala się**, wartość operacji brutto wyższa niż 50.000 zł), przy czym w przypadku tych wnioskodawców pozostały wkład publiczny (**36,37%**) stanowi wkład wnioskodawcy.
- dla grantów w ramach operacji grantowych:
 - a) **nie wyższej niż 100%** - w przypadku operacji służących ogółowi społeczeństwa, do efektów których dostęp mają wszyscy mieszkańcy;
 - b) **nie wyższej niż 80%** - w przypadku operacji służących ograniczonej grupie docelowej odbiorców, do efektów których dostęp mają wybrani uczestnicy (np. szkolenia, wyjazdy studyjne itp.);

Wartość pojedynczego grantu brutto nie może przekroczyć 50.000 zł, a całej operacji grantowej będącej kwotą naboru nie przekroczy 300.000 zł.

Suma grantów udzielonych jednostką sektora finansów publicznych w ramach danego projektu grantowego nie może przekroczyć 20% kwoty środków przyznanych na ten projekt (projekt grantowy – 300.000 zł).

Górne limity wsparcia dla poszczególnych typów grantów zostały podane przy opisie poszczególnych Przedsięwzięć LSR w rozdziale 5. "*Cele i wskaźniki*".

7. PLAN DZIAŁANIA

Plan Działania, w podziale na cele ogólne CO 1.0, CO 2.0 i CO 3.0, przedstawiający w jaki sposób osiągnane będą wskaźniki do celów ogólnych, celów szczegółowych i przedsięwzięć, stanowi załącznik do LSR.

Wszelkie działania prowadzone przez Stowarzyszenie będą mieć na celu systematyczną realizację założeń LSR: celów i przedsięwzięć oraz przyporządkowanych im wskaźników. Intensywność prowadzenia naborów oraz wybór typu operacji będą ustalone w taki sposób, aby Stowarzyszenie uzyskiwało wymagane poziomy realizacji wskaźników w kluczowych momentach pomiaru tzn. za okres lat 2016-2018, 2019-2021 oraz 2022-2023.

Planuje się zorganizowanie do roku 2019 co najmniej 3 naborów wniosków w każdym roku oraz 2 projektów współpracy w okresie 2017-2019. Przez cały okres trwania naborów prowadzone będzie systematyczne doradztwo oraz szkolenia dla beneficjentów. Ich intensywność oraz tematyka będą na bieżąco modyfikowane w zależności od potrzeb wnioskodawców oraz zakresu oczekiwanego wsparcia.

W poniższej tabeli zawarto krótką charakterystykę ukazującą - dla każdego celu szczegółowego LSR i objętych celami wskaźników - sposoby realizacji oraz terminy naboru wniosków (rok naboru) i planowany "kamień milowy" LSR, w którym planowane jest osiągnięcie planowanych wartości danych wskaźników.

Lp.	Cel szczegółowy LSR	Wskaźniki produktu w ramach przedsięwzięć	Sposób realizacji	termin naboru wniosków /rok	końcowy kamień milowy osiągnięcia wskaźnika produktu (I-III)
1	1.1 Poprawa dostępności do infrastruktury kulturalnej	1.1.1 Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej.	Konkurs	I półrocze 2017 r. I półrocze 2018 r. II półrocze 2019 r.	II – 2021 r.
		1.1.2 Liczba operacji obejmujących wyposażenie przedmiotów działających w sferze kultury.	PG*	II półrocze 2017 r. I półrocze 2018 r. II półrocze 2018 r. I półrocze 2019 r. I półrocze 2020 r.	II – 2021 r.
		1.1.2 Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR.			
2	1.2 Wzrost aktywności i współpracy oraz więzi, jako elementów kapitału społecznego	1.2.1 Liczba szkoleń i/lub działań aktywizujących, podnoszących wiedzę i/lub umiejętności mieszkańców.	PG*	II półrocze 2017 r. I półrocze 2018 r. II półrocze 2018 r. I półrocze 2019 r. I półrocze 2020 r.	II – 2021 r.
		1.2.2 Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami.	A*	2016 r. – 2020 r. <i>działania LGD</i>	I – 2018 r. II – 2021 r.
		1.2.2 Liczba szkoleń dla potencjalnych beneficjentów.			
		1.2.3 Liczba przygotowanych projektów współpracy.	PW*	2017 r. – 2019 r.	II – 2021 r.
		1.2.3 Liczba zrealizowanych projektów współpracy			
		1.2.3 Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy.			
		1.2.4 Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowana na innowację.	PG*	II półrocze 2017 r. I półrocze 2018 r. I półrocze 2019 r. I półrocze 2020 r.	II – 2021 r.
3	1.3 Sprawne funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania	1.3.1 Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD.	KB*	2016 r. – 2023 r. <i>działania LGD</i>	I – 2018 r. II – 2021 r. III – 2023 r.
		1.3.1 Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD.			
		1.3.1 Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa.			
		1.3.1 Liczba funkcjonujących Biur.			
		1.3.1 Liczba osób zatrudnionych w Biurze.			
		1.3.1 Liczba istniejących stron internetowych administrowanych przez Biuro			
4	2.1 Zakładanie i rozwój przedsię-	2.1.1 Liczba zrealizowanych operacji polegająca na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa.	Konkurs	I półrocze 2017 r. I półrocze 2018 r. II półrocze 2019 r.	I – 2018 r. II – 2021 r. III – 2023 r.

	biorstw oraz tworzenie miejsc pracy.	2.1.1 Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowana na innowację.			
		2.1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Konkurs	I półrocze 2017 r. I półrocze 2018 r. II półrocze 2018 r. I półrocze 2019 r. I półrocze 2020 r.	II – 2021 r.
		2.1.2 Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowana na innowację.			
5	2.2 Inicjatywy służące rozwojowi przedsiębiorczości i tworzeniu miejsc pracy	2.2.1 Liczba utworzonych partnerstw lokalnych.	PW*	2017 r. – 2019 r.	II – 2021 r.
6	3.1 Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	3.1.1 Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Konkurs	I półrocze 2017 r. I półrocze 2018 r. II półrocze 2019 r.	II – 2021 r.
		3.1.2 Liczba nowych lub przebudowanych infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej-	PG*	II półrocze 2017 r. I półrocze 2018 r. II półrocze 2018 r. I półrocze 2019 r. I półrocze 2020 r.	II – 2021 r.
7	3.2 Promocja obszaru i jego walorów.	3.2.1 Liczba wydawnictw promujących walory obszaru.	PG*	II półrocze 2017 r. I półrocze 2018 r. I półrocze 2019 r. I półrocze 2020 r.	II – 2021 r.
		3.2.1 Liczba wydarzeń/imprez			
		3.2.1 Liczba platform informacyjnych o utworzonym pakiecie turystycznym stworzonych w wyniku realizacji projektu.	PW*	2017 r. – 2019 r.	II – 2021 r.
		3.2.1 Liczba artykułów prasowych promujących pakiety turystyczne.			
		3.2.2 Liczba wydawnictw LGD promujących walory obszaru.	A*	2017 r. – 2023 r. <i>działania LGD</i>	I – 2018 r. II – 2021 r. III – 2023 r.
		3.2.2 Liczba wydarzeń na rzecz promocji obszaru organizowanych przez LGD.			

* KB - koszty bieżące; A - aktywizacja; PW - projekt współpracy; PG - projekt grantowy

Szczegółowy zakres Planu Działania w tym:

- specyfikację celów i przedsięwzięć LSR oraz wskaźników produktu objętych tymi celami;
- określenie "kamieni milowych" osiągania wskaźników produktu czyli okresów realizacji LSR zgodnych z założeniami konkursu o wybór LSR (kamienie milowe: I-2018, II-2021 i III-2023 r.);
- określenie - dla każdego z kamieni milowych - wartości i jednostki osiąganych wskaźników produktu, wysokości finansowania przypisane tym wartościom , a więc planowane do wydatkowania z poszczególnych części budżetu LSR kwoty (w tym także z projektu Współpracy) oraz procentowe ujęcie wydatkowanie planowanej dla danego wskaźnika produktu kwoty finansowania w ujęciu narastającym;
- określenie poddziałania, z którego realizowane jest dany cel/przedsięwzięcie LSR (realizacja LSR, koszty bieżące i aktywizacja, projekt grantowy, projekt współpracy)
- dane sumaryczne wartości jednostki i finansów dla każdego wskaźnika produktu LSR **zawiera tabela w załączniku 3 do LSR.**

Dla wskaźników produktu LSR realizowanych w ramach **kosztów bieżących** (19.4 PROW 2014-20) nie określono w załączniku 3 do LSR kwot finansowych przeznaczonych na realizację tych wskaźników, ponieważ wskaźniki te są trudne do wyodrębnienia z kosztów bieżących ponoszonych w ramach tego poddziałania (np. koszt prowadzenia strony internetowej). Część tych działań ma charakter uzupełniający do sposobów realizacji Planu Komunikacyjnego, w tym są to ramy umożliwiające prowadzenie działań komunikacyjnych (np. narzędzia internetowe jako ramy do działań typu: komunikaty publikowane za pomocą tych narzędzi). Podobnie, dla **Projektów Współpracy** (19.3 PROW 2014-20) nie podano wartości finansowych w zał. 3 do LSR, ze względu na trudność przypisania kosztów do poszczególnych wskaźników w ramach tego działania. **Globalne kwoty przeznaczone na realizację działań w ramach 19.3 i 19.4 są zobrazowane w tabeli budżetowej** (zał. 4 do LSR, odnoszący się do rozdziału VIII).

Realizacja przedsięwzięć objętych celami szczegółowymi potrwa maksymalnie do roku 2022, a w 2023 przewiduje się intensywną kampanię informacyjno-promocyjną na temat zrealizowanych projektów.

Stale rosnące zainteresowanie potencjalnych wnioskodawców poszukujących źródeł finansowania do swoich projektów oraz dotychczasowe doświadczenie Stowarzyszenia w prowadzonych wcześniej naborach pokazują, iż zainteresowanie środkami finansowymi skierowanymi na obszary wiejskie jest wciąż wysokie. Wsparcia poszukują zarówno potencjalni jak i obecni przedsiębiorcy, a także organizacje pozarządowe oraz JST. Duża aktywność wnioskodawców połączona ze stałym wsparciem i doradztwem prowadzonym przez Biuro gwarantuje powodzenie realizacji celów LSR.

8. BUDŻET LSR

LSR Stowarzyszenia „Dolina Wełny” jest strategią jednofundusową, wykorzystującą środki PROW 2024-2020. Zakres wsparcia oraz wkład środków publicznych w jej realizację na poszczególne działania PROW przedstawia budżet stanowiący załącznik do LSR. Wysokość kosztów bieżących określono zgodnie z przepisami unijnymi i krajowymi. Wszystkie cele LSR realizowane będą dzięki wsparciu EFRROW.

Opis powiązania budżetu z celami LSR:

W poniższej tabeli zawarto informację na temat powiązań budżetu z realizacją poszczególnych celów szczegółowych i objętych celami wskaźników.

Lp.	Cel szczegółowy LSR	Wskaźniki produktu w ramach przedsięwzięć	Sposób realizacji	Budżet całkowity przeznaczony na realizację
1.	1.1 Poprawa dostępności do infrastruktury kulturalnej	1.1.1 Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej.	Konkurs	1 483 788
		1.1.2 Liczba operacji obejmujących wyposażenie przedmiotów działających w sferze kultury.	PG*	264 432
		1.1.2 Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR.		
2	1.2 Wzrost aktywności i współpracy oraz więzi, jako elementów kapitału społecznego	1.2.1 Liczba Szkoleń i/lub działań aktywizujących, podnoszących wiedzę i/lub umiejętności mieszkańców.	PG*	137 422
		1.2.2 Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami.	A*	2 700
		1.2.2 Liczba Szkoleń dla potencjalnych beneficjentów.		20 000
		1.2.3 Liczba przygotowanych projektów współpracy.	PW* – OK i SWPiK	0

		1.2.3 Liczba zrealizowanych projektów współpracy	PW* – OK i SWPiK	180 000 ⁵
		1.2.3 Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy.	PW* – OK i SWPiK	0
		1.2.4 Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowana na innowację.	PG*	45 000
3	1.3 Sprawne funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania	1.3.1 Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD.	KB*	1 699 300
		1.3.1 Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD.		
		1.3.1 Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa.		
		1.3.1 Liczba funkcjonujących Biur.		
		1.3.1 Liczba osób zatrudnionych w Biurze.		
		1.3.1 Liczba istniejących stron internetowych administrowanych przez Biuro		
Razem Cel ogólny 1.0				3 832 642
4	2.1 Zakładanie i rozwój przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy.	2.1.1 Liczba zrealizowanych operacji polegająca na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa.	Konkurs	2 500 000
		2.1.1 Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowana na innowację.		
		2.1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Konkurs	3 000 000
		2.1.2 Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowana na innowację.		
5	2.2 Inicjatywy służące rozwojowi przedsiębiorczości i tworzeniu miejsc pracy	2.2.1 Liczba utworzonych partnerstw lokalnych.	PW* – OK i SWPiK	0
Razem Cel ogólny 2.0				5 500 000
6	3.1 Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	3.1.1 Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Konkurs	1 977 398
		3.1.2 Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	PG*	405 000
7	3.2 Promocja obszaru i jego walorów.	3.2.1 Liczba wydawnictw promujących walory obszaru.	PG*	176 960
		3.2.1 Liczba wydarzeń/imprez		
		3.2.1 Liczba platform informacyjnych o utworzonym pakiecie turystycznym stworzonych w wyniku realizacji projektu.	PW* – OK	0

⁵ W wierszach: Razem Cel ogólny 1.0, 2.0, 3.0 nie uwzględniano kosztów projektów współpracy, ponieważ zakładana kwota wynosi 2% z poddziałania 19.2, natomiast zgodnie z Rozporządzeniem w Porozumieniach współpracy założono 5% wsparcia. Natomiast ze względu na powielanie się kwot przypisanych do wskaźników realizowanych w ramach projektów współpracy przypisano całą kwotę (2%) do wskaźnika "Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej" a w pozostałych wskaźnikach realizowanych w ramach projektów współpracy wpisano wartość "0".

	3.2.1 Liczba artykułów prasowych promujących pakiety turystyczne.	PW* – OK i SWPiK	0
	3.2.2 Liczba wydawnictw LGD promujących walory obszaru.	A*	328 000
	3.2.2 Liczba wydarzeń na rzecz promocji obszaru organizowanych przez LGD.		
Razem Cel ogólny 3.0			2 887 358
Razem – CO 1.0, CO 2.0, CO 3.0			12 040 000
Projekty Współpracy (19.3) = 2% z 19.2		PW*	180 000
RAZEM BUDŻET LSR			12 220 000

* KB - koszty bieżące; A - aktywizacja; PW - projekt współpracy; PG- projekt grantowy

W planie finansowym uwzględniono wielkość wkładu w podziale na wkład EFRROW (źródło finansowania LSR), budżet państwa oraz wkład pochodzący od beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych, dla których określono wsparcie na działania inwestycyjne wymagające większych nakładów.

Koszty określone jako bieżące to przede wszystkim koszty związane z zarządzaniem procesem wdrażania LSR, w tym koszty wynagrodzeń personelu, utrzymania i wyposażenia biura.

Kolejną grupę kosztów stanowią wydatki na działania aktywizacyjne, związane ze szkoleniem osób zaangażowanych w realizację LSR, animowaniem, wspieraniem społeczności lokalnych w zakresie realizacji celów oraz działaniami szkoleniowymi i doradczymi, a także informacyjno-promocyjnymi obszaru LGD.

W budżecie LSR zabezpieczono także środki finansowe na realizację projektów współpracy. Wynoszą one 2% wartości wsparcia z budżetu przeznaczanego na realizację działania 19.2.

Główne wsparcie finansowe będzie dotyczyć realizacji LSR przez społeczność obszaru, a mianowicie:

- połowa środków budżetowych jest przeznaczona na wsparcie projektów dotyczących rozwoju przedsiębiorczości (premia na podejmowanie działalności gospodarczej oraz wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw);
- pozostała część budżetu jest przeznaczona na finansowanie projektów grantowych oraz prowadzenie naborów wniosków dotyczących ogólnodostępnej infrastruktury.

Szczegółowe dane budżetowe, w tym:

- a) podział budżetu na zakresy wsparcia w ramach poddziałań (realizacja operacji w ramach LSR, wdrażanie projektów współpracy, koszty bieżące i aktywizacja);
- b) plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020, **zawierają tabele w załączniku 4 do LSR.**

9. PLAN KOMUNIKACJI

9.1. WPROWADZENIE

Komunikacja w procesie tworzenia i wdrażania lokalnej strategii rozwoju jest warunkiem nieodzownym w osiągnięciu założonych celów. Podstawowym warunkiem w planowaniu skutecznej komunikacji jest jej obustronność, a więc komunikacja na linii LGD – społeczności lokalne – LGD. Takie podejście pozwala na pozyskiwanie informacji zwrotnej i służy transparentności działań LGD, co jest niezwykle ważne w budowaniu zaufania do LGD, która w swojej działalności korzysta ze środków publicznych.

Plan komunikacyjny dotyczy konkretnych działań i projektów oraz jest ściśle powiązany z *Planem Działania* LGD w procesie wdrażania LSR. Plan Komunikacji w swej konstrukcji zawiera opis celów, działań komunikacyjnych przyporządkowanych tym celom, a także środków i narzędzi przekazu informacji, jakich LGD zamierza używać w komunikowaniu się na poszczególnych etapach LSR. Służy także identyfikacji występujących problemów komunikacyjnych (poprzez monitoring i ewaluację), dzięki czemu jest narzędziem kształtującym poziom współpracy i zaangażowania partnerów LGD.

9.2. ZDEFINIOWANE POTRZEBY W ZAKRESIE KOMUNIKACJI

W wyniku ewaluacji okresu wdrażania 2007-2013, szerokiej ankietyzacji obszaru, a także podczas spotkań konsultacyjnych ze społecznością lokalną z obszaru Stowarzyszenia „Dolina Wełny” zidentyfikowano następujące potrzeby w obszarze komunikacji:

- informowania o działaniach realizowanych przez LGD;
- informowania o celach ogólnych i szczegółowych określonych w LSR;
- informowania o założeniach PROW 2014-2020;
- informowania o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR;
- promowania lokalnych dobrych praktyk w zakresie wdrażania LSR.

9.3. CELE PLANU KOMUNIKACJI

W ramach niniejszej LSR wyodrębniono następujące cele:

1. Informowanie mieszkańców obszaru LGD o:

- całości działań prowadzonych przez LGD
- wydarzeniach organizowanych przez LGD lub z udziałem LGD
- Lokalnej Strategii Rozwoju - o jej założeniach (celach, przedsięwzięciach i wskaźnikach), a także o warunkach skorzystania z pomocy
- terminach naborów wniosków na poszczególne działania wraz ze szczegółową informacją o warunkach tych naborów
- stanie realizacji LSR w tym o poziomie realizacji celów LSR i poszczególnych wskaźników
- dobrych praktykach wynikających z realizacji LSR

2. Informowanie wnioskodawców o wynikach naborów wniosków, a także o pozostałych elementach i terminach procedury oceny i wyboru operacji do finansowania.

3. Uzyskanie informacji zwrotnej na temat:

- oceny jakości pomocy (doradztwa, szkoleń, konsultacji) świadczonej przez LGD
- przebiegu i zakończenia realizacji operacji dofinansowanych przez LGD
- rozpoznawalności LGD na terenie jej działania
- jakości działań informacyjnych

4. Poprawa jakości działań komunikacyjnych prowadzonych w ramach Planu Komunikacji - w przypadku zaistnienia konieczności skorygowania Planu Komunikacji.

9.4. WSKAŹNIKI PLANU KOMUNIKACJI

Głównymi wskaźnikami stosowanymi w Planie Komunikacji, a służącymi do podsumowania działań komunikacyjnych są:

- liczba informacji na stronie internetowej LGD
- liczba informacji na profilu LGD na portalu społecznościowym
- liczba rozpropagowanych materiałów wydawniczych
- liczba wysłanych wiadomości, w tym - liczba wysłanych wiadomości pocztowych i e-mail do wnioskodawców
- liczba informacji udzielonych w Biurze
- liczba zorganizowanych spotkań informacyjno-szkoleniowych dla potencjalnych wnioskodawców
- liczba podmiotów/osób, którym udzielono doradztwa bezpośredniego w Biurze
- liczba opublikowanych komunikatów w mediach i na stronach internetowych gmin i na tablicach ogłoszeniowych, w tym na tablicy ogłoszeniowej LGD
- liczba ankiet rozdysponowanych wśród odbiorców usług LGD oraz wśród beneficjentów
- liczba ankiet rozdysponowanych wśród respondentów z obszaru LGD
- liczba analizowanych ankiet na temat jakości działań informacyjnych LGD

- liczba rekomendacji zmian w Planie Komunikacyjnym przyjętych przez Zarząd Stowarzyszenia do wdrożenia w wyniku spotkań konsultacyjnych

Dobór wskaźników zależy od celu danego działania komunikacyjnego i grupy odbiorców tych działań.

9.5. DZIAŁANIA KOMUNIKACYJNE I ŚRODKI PRZEKAZU

Przewidywane kategorie działań komunikacyjnych obejmują:

- kampanie informacyjne i informacyjno-promocyjne kierowane do ogółu społeczności lokalnej, w tym potencjalnych beneficjentów. Celem kampanii będzie szeroka informacja i promocja samej LSR, zaplanowanych w niej przedsięwzięć i kryteriów oceny wniosków, promocja efektów wdrażania LSR. W kampaniach zostaną wykorzystane przede wszystkim środki masowego przekazu, spotkania bezpośrednie, różnego typu materiały informacyjne i promocyjne;
- kompleksowe doradztwo dla wnioskodawców (w Biurze Stowarzyszenia, podczas szkoleń/warsztatów grupowych);
- konferencje – promocja efektów realizacji LSR.

W ramach działań komunikacyjnych będzie wykorzystany pełen zakres środków przekazu: strony internetowe, portale społecznościowe, spotkania, szkolenia/warsztaty, materiały informacyjne i promocyjne drukowane i elektroniczne, ankiety.

Komunikacja wewnętrzna Stowarzyszenia jest uregulowana w dokumentach pracy Biura i regulaminach organów, które określają zasady prowadzenia dokumentacji związanej z procesem wdrażania LSR, jego monitorowaniem i ewaluacją.

9.6. GRUPY DOCELOWE DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH

Grupy docelowe, do których kierowane będą poszczególne działania komunikacyjne wynikają z LSR i zapisanych tam celów ogólnych i szczegółowych. Ogólnie możemy tutaj mówić o społeczności lokalnej oraz faktycznych i potencjalnych beneficjentach. Uszczegóławiając, możemy stwierdzić, iż głównymi grupami docelowymi działań komunikacyjnych są: mieszkańcy obszaru LGD, jednostki sektora finansów publicznych, instytucje, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, lokalni liderzy, młodzież, bezrobotni, **w tym osoby defaworyzowane na rynku pracy określone w LSR**, potencjalni uczestnicy wydarzeń prowadzonych przez LGD, potencjalni wnioskodawcy w ramach naborów LSR (w tym także reprezentujący poprzednio wymienione grupy), wnioskodawcy, którzy złożyli wnioski o finansowanie operacji, osoby korzystające z doradztwa i konsultacji w Biurze oraz podczas spotkań doradczo-konsultacyjnych prowadzonych przez LGD, beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR, respondenci badań ankietowych prowadzonych przez LGD oraz Pracownicy Biura i członkowie Zarządu Stowarzyszenia.

Szczegółowy zakres Planu Komunikacji, w tym:

- a) prezentację głównych celów i przesłanek leżących u podstaw opracowania Planu Komunikacji;
- b) opis działań komunikacyjnych i grup docelowych oraz środków przekazu, w tym działań podejmowanych w przypadku problemów z realizacją LSR, niskim poparciem społecznym dla działań realizowanych przez LGD itd.;
- c) opis zakładanych wskaźników realizacji działań komunikacyjnych oraz efektów działań komunikacyjnych;
- d) analizę efektywności działań komunikacyjnych i zastosowanych środków przekazu (w tym tryb korygowania planu komunikacji);
- e) opis sposobu wykorzystania w procesie realizacji LSR wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych;
- f) informację o budżecie przewidzianym na działania komunikacyjne, **zawiera tabela w załączniku 5 do LSR.**

9.7. MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU KOMUNIKACJI

W Planie Komunikacji przewidziane są działania mające na celu pozyskanie informacji o funkcjonowaniu Stowarzyszenia i realizacji LSR. Dane będą zbierane w formie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez Stowarzyszenie pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających doradztwa, a także w zakresie komunikacji interpersonalnej). Dodatkowe informacje zbierane będą podczas działań informacyjnych o zasadach i efektach LSR skierowanych do potencjalnych wnioskodawców oraz mieszkańców. Pozyskane w ten sposób informacje, po konsultacjach społecznych, zostaną wykorzystane do aktualizacji LSR, procedur oraz ewentualnej zmiany funkcjonowania poszczególnych organów Stowarzyszenia czy Biura.

10.1. SPÓJNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Cele i przedsięwzięcia LSR są również w pełni spójne z celami strategicznymi następujących strategii:

- **Strategia Europa 2020**, którego **cel 1 Zatrudnienie** (75% osób w wieku 20 – 64 lat powinno mieć pracę), jest spójne z celem ogólnym LSR 2.0 „Poprawa aktywności gospodarczej obszaru Doliny Wełny”, cele szczegółowym 2.1 „Zakładanie i rozwój przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy” oraz przedsięwzięciami 2.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej oraz 2.1.2 Rozwijanie działalności gospodarczej; oraz **cel 5 Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym** (zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln.), co jest również spójne z celem ogólnym LSR 2.0;
- **Milenijne Cele Rozwoju Narodów Zjednoczonych** w swoich zapisach zakładają: brak ubóstwa; zdrowie i dobre samopoczucie; przyzwoita praca i wzrost gospodarczy; przemysł, innowacje i infrastruktura; działania na rzecz klimatu, co jest w pełni spójne z celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność Lokalną Stowarzyszenia „Dolina Wełny”
- **Strategia Rozwoju Kraju 2020:**

Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność
Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo	Cel ogólny 1.0: Silny kapitał społeczny obszaru Dolina Wełny Cel ogólny 3.0: Zwiększenie atrakcyjności oraz promocja walorów obszaru Doliny Wełny
Cel I.3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb	Cel szczegółowy: 1.1, 1.2, 3.2
I.3.2 Rozwój kapitału społecznego, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie partnerstwa publiczno – społecznego, umożliwienie wykorzystania istniejącej infrastruktury na potrzeby inicjatyw obywatelskich, • budowę nowych lub modernizację istniejących, zreformowanych instytucji kultury i sportu, • wspieranie instytucji kultury i sportu w ich roli integrowania społeczności lokalnej i pobudzanie aktywności obywatelskiej 	Przedsięwzięcia: 1.1.1, 1.2.1, 3.2.1, 3.2.2
Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka	Cel ogólny 1.0: Silny kapitał społeczny obszaru Dolina Wełny Cel ogólny 2.0: Poprawa aktywności gospodarczej obszaru Dolina Wełny
Cel II.2 Wzrost wydajności gospodarki	Cel szczegółowy: 2.1
II.2.3 Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno – spożywczego, poprzez	
<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie tworzenia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród ludności wiejskiej 	Przedsięwzięcia: 2.1.1, 2.1.2, 2.2.1
Cel II.3 Zwiększenie innowacyjności gospodarki	Cel szczegółowy: 1.0, 2.0
II.3.4 Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój kultury i innowacyjności i przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości społecznej 	Przedsięwzięcia: 1.1.2, 1.2.4, 2.1.1, 2.1.2
Cel II.4 Rozwój kapitału ludzkiego	Cel szczegółowy: 2.0
II.4.1 Zwiększenie aktywności zawodowej, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> • likwidację barier związanych z założeniem, prowadzeniem i rozwijaniem własnej działalności gospodarczej 	Przedsięwzięcia: 2.1.1, 2.1.2
II.4.3 Zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępności komunikacyjnej – dostęp do rynku pracy 	Przedsięwzięcia: 2.1.1, 2.1.2
Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna	Cel ogólny 1.0: Silny kapitał społeczny obszaru Dolina Wełny Cel ogólny 2.0: Poprawa aktywności gospodarczej obszaru Dolina Wełny Cel ogólny 3.0: Zwiększenie atrakcyjności oraz promocja

	walorów obszaru Doliny Wełny
Cel III.3 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	Cel szczegółowy: 1.2, 2.1, 3.2
III.3.2 Wzmocnienie ośrodków wojewódzkich, poprzez:	
• rozwój zasobów ludzkich: kapitału społecznego (aktywizacja zawodowa, integracja społeczna, przedsiębiorczość, edukacja, kultura itp.)	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 1.2.2, 2.1.1, 2.1.2, 3.2.1, 3.2.2

• **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020:**

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020	Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność
Cel główny: Wzrost konkurencyjności rolnictwa z uwzględnieniem celów środowiskowych	Cel ogólny 1.0: Silny kapitał społeczny obszaru Dolina Wełny Cel ogólny 2.0: Poprawa aktywności gospodarczej obszaru Dolina Wełny Cel ogólny 3.0: Zwiększenie atrakcyjności oraz promocja walorów obszaru Doliny Wełny
Priorytet P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszenie ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich	Cele szczegółowe: 1.1, 1.2, 2.1, 3.1, 3.2
6A Ułatwianie różnicowania działalności, zakładanie i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy, poprzez:	
• rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej	Przedsięwzięcia: 2.1.1, 2.1.2, 2.2.1
6B Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich, poprzez	
• wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER	Przedsięwzięcia: 1.1.1, 1.1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2

10.2. SPÓJNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku	Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność
Cel główny: Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju	Cel ogólny 1.0: Silny kapitał społeczny obszaru Dolina Wełny Cel ogólny 2.0: Poprawa aktywności gospodarczej obszaru Dolina Wełny Cel ogólny 3.0: Zwiększenie atrakcyjności oraz promocja walorów obszaru Doliny Wełny
Cel strategiczny: Zwiększenie spójności województwa	Cele szczegółowe: 1.1, 1.2, 2.1, 3.1, 3.2
Cel operacyjny 5.1: Wsparcie ośrodków lokalnych, poprzez:	
• aktywizację środowisk lokalnych na rzecz rozwoju; • wsparcie lokalnej gospodarki	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 2.1.1, 2.1.2, 2.2.1, 3.2.1, 3.2.2,
Cel operacyjny 5.2: Rozwój obszarów wiejskich, poprzez:	
• wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji; • stymulowanie rozwoju lokalnego oraz inicjatyw lokalnych; • promocje i ochrona dziedzictwa kulturowego wsi; • rozwój organizacji pozarządowych działających na wsi	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 3.2.1, 3.2.2
Cel operacyjny 5.3: Aktywizacja obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych, poprzez	
• plany kompleksowej aktywizacji obejmujące instrumenty stosowane w ramach innych celów, ukierunkowane na specyficzną sytuację na tych obszarach	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 1.2.2, 3.2.1, 3.2.2
Cel operacyjny 5.5: Zwiększenie dostępności do podstawowych usług publicznych, poprzez:	
• wspieranie zaangażowania podmiotów gospodarki społecznej w realizację usług publicznych	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 1.2.2, 3.2.1, 3.2.2
Cel operacyjny 5.6 Wsparcie terenów o wyjątkowych walorach środowiska kulturowego, poprzez:	
• promocje terenów o wybitnych walorach kulturowych	Przedsięwzięcia: 3.2.1, 3.2.2
Cel strategiczny: Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu	Cele szczegółowe: 1.1, 1.2, 2.1, 3.1, 3.2
Cel operacyjny 6.1: Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw, poprzez:	
• Program: Innowacyjne przedsiębiorstwa – mający na celu zwiększenie świadomości i potrzeb przedsiębiorstw w zakresie wprowadzania innowacji procesowych i produktowych oraz podniesienie atrakcyjności produktów i usług w oparciu o innowacyjny design przez wsparcie we wprowadzaniu innowacji w tym zakresie	Przedsięwzięcia: 1.2.4, 2.1.1, 2.1.2

Cel operacyjny 6.7: Doskonalenie kadr gospodarki, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> wsparcie form zatrudnienia połączonego z edukacją; wsparcie edukacji wzmacniającej zdolności samozatrudnienia; rozwój doradztwa w zakresie zmiany lub modyfikacji działalności gospodarczej, w kierunku zwiększania innowacyjności 	Przedsięwzięcia: 1.2.2, 2.1.1, 2.1.2, 2.2.1
Cel operacyjny 6.11: Rozwój gospodarki społecznej, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie współpracy trójsektorowej na rzecz rozwoju gospodarki społecznej; wspieranie wykorzystania gospodarki społecznej, jako pola aktywizacji zawodowej i społecznej grup defaworyzowanych, np. osób niepełnosprawnych; realizację działań edukacyjnych i promocyjnych w zakresie gospodarki społecznej 	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 3.2.1, 3.2.2
Cel strategiczny: Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia	Cele szczegółowe: 1.1, 1.2, 2.1
Cel operacyjny 7.3: Promocja przedsiębiorczości i zatrudnienia, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> wsparcie systemu poradnictwa w zakresie własnej działalności gospodarczej; system szkoleń rozwijających pozazawodowe umiejętności na rynku pracy i w biznesie oraz łączących umiejętności twarde z miękkimi 	Przedsięwzięcia: 1.2.2, 2.1.1, 2.1.2
Cel strategiczny: Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa	Cele szczegółowe: 1.1, 1.2, 2.1, 3.1, 3.2
Cel operacyjny 8.1: Wzmocnienie aktywności zawodowej, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> efektywną aktywizację zawodową osób niepracujących i poszukujących pracy; zwiększanie mobilności przestrzennej pracowników i osób poszukujących pracy; wspieranie zdolności do zatrudnienia osób 50+ 	Przedsięwzięcia: 2.1.1, 2.1.2
Cel operacyjny 8.5: Wzmocnienie włączenia społecznego, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> działania na rzecz zapobiegania zjawisku wykluczenia społecznego poprzez szeroko rozumianą integrację społeczną; rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży oraz zapewnienie aktualnej, atrakcyjnej oferty edukacyjnej; wspieranie zaangażowania wszystkich mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej, w tym wolontariatu 	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 1.2.2, 1.2.2, 3.2.1, 3.2.2
Cel operacyjny 8.7: Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> inwestycje poprawiające stan infrastruktury kultury, sportu i rekreacji, bez barier dla osób niepełnosprawnych i starszych; inwestycje w przedsiębiorstwa świadczące usługi w zakresie kultury sportu i rekreacji; wspieranie wzrostu czynnego lub biernego udziału kultury w życiu mieszkańców; aktywizację i wsparcie pozarządowych podmiotów oraz organizacji turystycznych i kulturalnych; odbudowa i utrzymanie materialnego dorobku kultury i dziedzictwa regionu 	Przedsięwzięcia: 1.1.1, 1.1.2, 1.2.1, 1.2.2, 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2
Cel operacyjny 8.8: Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> promocje aktywności na rzecz społeczności lokalnej, w tym dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych i starszych oraz wzmocnienie wolontariatu; rozwój infrastruktury instytucji trzeciego sektora; promocja pełnej i otwartej komunikacji społecznej, w tym dialogu międzypokoleniowego 	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 1.2.2, 1.2.2, 1.2.3, 3.2.1, 3.2.2
Cel operacyjny 8.10: Ochrona i utrwalenie dziedzictwa kulturowego, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> promocje kultury regionalnej; poprawę warunków dla utrwalania tożsamości oraz upowszechniania dorobku kultury lokalnej i regionalnej; ochronę i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz historycznego regionu 	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 1.2.2, 1.2.2, 3.2.1, 3.2.2
Cel strategiczny: Wzrost bezpieczeństwa i sprawność zarządzania regionem	Cele szczegółowe: 1.2, 3.2
Cel operacyjny 9.2: Budowa wizerunku województwa i jego promocja, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> wsparcie dla organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych o znacze- 	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 1.2.2, 3.2.1, 3.2.2

<p>niu regionalnym i międzynarodowym; wsparcie dla organizacji lokalnych wydarzeń kulturalnych i sportowych o charakterze cyklicznym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • promocję regionalnych produktów spożywczych; • wsparcie organizacji pozarządowych działających na rzecz promocji województwa 	
---	--

10.3. SPÓJNOŚĆ ZE STRATEGIAMI ROZWOJU GMIN Z OBSZARU LGD

Cele i przedsięwzięcia LSR są również w pełni spójne z celami strategii poszczególnych gmin członkowskich Stowarzyszenia, w tym w szczególności:

- **SPÓJNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU GMINY DAMASŁAWEK:**

Strategia Rozwoju Gminy Damasławek lata 2014 - 2020	Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność
Cel strategiczny: Rozwój lokalnej gospodarki	Cel szczegółowy: 2.1
Cel operacyjny 1.4 Wspieranie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, poprzez:	
• wspieranie włączenia społecznego (pomoc w otwieraniu działalności gospodarczej osobom zagrożonym wyłączeniem społecznym);	Przedsięwzięcie: 2.1.1
Cel strategiczny: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Cel szczegółowy: 3.1
Cel operacyjny 2.3 Budowa, modernizacja oraz dostosowanie zakresu świadczonych usług placówek przedszkolnych, poprzez:	
• wybudowanie placów zabaw	Przedsięwzięcie: 3.1.1
Cel operacyjny 2.4 Zachowanie i ochrona dziedzictwa naturalnego i kulturowego, poprzez:	
• rewitalizację zabytkowych parków w Damasławku, Turzy i w Kopaninie (poprawa zdrowotności drzewostanu, wykonanie nowych ścieżek, ławek, oświetlenia oraz obiektów małej architektury)	Przedsięwzięcie: 3.1.1
Cel strategiczny: Mądrzy, zdrowi i aktywni mieszkańcy	Cel szczegółowy: 1.2, 3.2
Cel operacyjny 3.1 Zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych i wypoczynkowych dzieci i młodzieży, poprzez:	
• organizowanie różnych form letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży;	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 3.2.1, 3.2.2
• wybudowanie placów zabaw i siłowni na powietrzu;	
Cel operacyjny 3.2 Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy, poprzez:	
• budowę i modernizację centrów wsi (budowa nowych świetlic wiejskich, modernizacja już istniejących wraz z zagospodarowaniem terenów służących jako centra wsi na terenie gminy);	Przedsięwzięcia: 1.1.1, 1.1.2, 1.2.1, 3.2.1, 3.2.2
• aktywne instytucje kultury;	
• kultywowanie i promocja tradycji	
Cel operacyjny 3.7 Promocja walorów przyrodniczo-turystycznych, poprzez:	
• doposażenie kąpieliska w niezbędny sprzęt, rekreacyjny;	Przedsięwzięcia: 3.1.1, 3.1.2
• budowę obiektu kulturalno-rekreacyjnego;	

- **SPÓJNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU MIASTA I GMINY SKOKI:**

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Skoki na lata 2014 - 2020	Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność
Cel główny: Zrównoważony i harmonijny rozwój społeczno – gospodarczy przekładający się na wzrost jakości życia mieszkańców	Cel ogólny 1.0: Silny kapitał społeczny obszaru Dolina Wełny Cel ogólny 2.0: Poprawa aktywności gospodarczej obszaru Dolina Wełny Cel ogólny 3.0: Zwiększenie atrakcyjności oraz promocja walorów obszaru Doliny Wełny
Cel strategiczny: Aktywne, kreatywne, otwarte społeczeństwo; konkurencyjny kapitał ludzki	Cele szczegółowe: 1.2, 2.1
Cel operacyjny 1.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, biedzie i zjawiskom patologicznym, poprzez:	
• zwalczanie problemów społecznych występujących wśród mieszkańców gminy;	Przedsięwzięcia: 1.2.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.2.1
• zwalczanie bezrobocia	
Cel operacyjny 1.3 Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców, podejmowanie działań na rzecz lepszego dostosowania mieszkańców do sytuacji na rynku pracy, poprzez:	
• wspieranie osób wchodzących na rynek pracy;	Przedsięwzięcia: 2.1.1, 2.1.2
• przeprowadzenie kursów w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych;	
Cel operacyjny 1.4 Rozwój życia społecznego poprzez poszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej, poprzez:	

<ul style="list-style-type: none"> wzbogacenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców w każdej grupie wiekowej; rozbudowę infrastruktury turystycznej; promocję gminy poprzez organizację wydarzeń kulturalnych; rozbudowę i modernizację obiektów kulturalnych; rozwój zainteresowań mieszkańców; 	Przedsięwzięcia: 1.1.1, 1.2.1, 3.1.1, 3.2.1, 3.2.2
Cel operacyjny 1.5 Aktywna działalność instytucji kulturalnych, w szczególności Biblioteki Publicznej jako ośrodka działalności kulturalnej w gminie, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> upowszechnianie działalności instytucji kulturalnych na terenie gminy; systematyczne doposażanie instytucji; integrację społeczności lokalnej 	Przedsięwzięcia: 1.1.2, 1.2.1, 3.2.1, 3.2.2
Cel strategiczny: Innowacyjna i efektywna gospodarka wykorzystująca istniejący potencjał kulturowo - przyrodniczy	Cele szczegółowe: 1.1, 2.1, 3.1
Cel operacyjny 2.1 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> promocję gospodarczą gminy; rozwój działalności gospodarczej na terenie gminy; wspieranie lokalnej przedsiębiorczości 	Przedsięwzięcia: 2.1.1, 2.1.2
Cel operacyjny 2.2 Poprawa sytuacji na rynku pracy i minimalizacja negatywnych skutków bezrobocia, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> ułatwienia i pomoc w zakładaniu, a następnie w prowadzeniu własnej działalności gospodarczej; 	Przedsięwzięcia: 2.1.1, 2.1.2
Cel operacyjny 2.3 Tworzenie warunków dla rozwoju usług około turystycznych, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> zwiększanie promocji gminy; rozbudowę i modernizację świetlic wiejskich; budowę placów zabaw dla najmłodszych 	Przedsięwzięcia: 1.1.1, 3.1.1, 3.2.1
Cel strategiczny: Przestrzeń przyjazna mieszkańcom i turystom; zintegrowana i nowoczesna infrastruktura	Cel szczegółowy: 1.1, 1.2
Cel operacyjny 3.1 Poprawa stanu infrastruktury społecznej, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> modernizację i doposażenie placówek kulturalnych 	Przedsięwzięcia: 1.1.1, 1.1.2
Cel strategiczny: Atrakcyjna oferta turystyczna, agroturystyczna i ekoturystyczna przy efektywnym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturalnych	Cele szczegółowe: 3.1
Cel operacyjny 4.1 Rozbudowa infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej, działania na rzecz podniesienia jakości usług turystycznych, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> podnoszenie standardów obiektów turystycznych 	Przedsięwzięcia: 3.1.1, 3.1.2
Cel operacyjny 4.2 Zagospodarowanie nowych terenów na cele rekreacyjne, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> odpowiednie zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjne; wsparcie dla rozwoju turystyki i modernizacji infrastruktury turystycznej 	Przedsięwzięcia: 3.1.1, 3.1.2
Cel operacyjny 4.3 Wykorzystanie i ochrona obiektów zabytkowych, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> promocję dziedzictwa kulturowego 	Przedsięwzięcia: 3.2.1, 3.2.2
Cel operacyjny 4.5 Skuteczny system promocji i informacji turystycznej, poprzez:	
<ul style="list-style-type: none"> turystyczną promocję gminy; wydawanie materiałów promocyjnych 	Przedsięwzięcia: 3.2.1, 3.2.2
Cel strategiczny: Środowisko naturalne wysokiej jakości, ochrona zasobów przyrodniczych	Cele strategiczne: 1.1, 3.1
Cel operacyjny 5.1 Zwiększenie produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz poprawa efektywności energetycznej budynków, poprzez:	
– termomodernizację budynków, szczególnie użyteczności publicznej	Przedsięwzięcia: 1.1.1, 3.1.1

Gminy Gołańcz, Kiszkowo, Margonin, Mieścisko, Rogoźno, Wapno i Wągrowiec są w trakcie tworzenia Strategii Rozwoju Gmin na lata 2014 – 2020.

10.4. WEWNĘTRZNA INTEGRACJA LSR

Przewidziane w LSR operacje są ze sobą ściśle zintegrowane, zarówno na poziomie celów ogólnych, jak i w ramach poszczególnych celów szczegółowych.

Cele ogólne są ze sobą spójne, ponieważ dotyczą głównych sfer życia i działalności człowieka – pracy, zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych oraz czasu wolnego.

Cele szczegółowe CS1.1 oraz CS1.2 są ze sobą spójne, ponieważ zakładają nie tylko poprawę dostępu do infrastruktury kulturalnej, ale również podejmowanie działań, dzięki którym infrastruktura ta będzie jak najefektywniej wykorzystana. Kompleksowa realizacja obydwóch celów pozwoli na osiągnięcie celu ogólnego CO1.0.

Realizacja przedsięwzięć w ramach CS1.1 i CS1.2 zakłada współpracę wszystkich sektorów: publicznego, poprzez wspieranie i wykorzystywanie kanałów informacji, aktywne wspieranie stowarzyszeń i innych grup społecznych, które realizować będą projekty; gospodarczego, poprzez tworzenie ofert społecznej (także komercyjnej) oraz społecznego, poprzez aktywny udział w realizacji przedsięwzięć, a także podnoszenie kompetencji społecznych.

Cele szczegółowe CS2.1 i CS2.2 są także ze sobą spójne, zakłada pomoc dla przedsiębiorców i wspierają ich indywidualne aktywności, a także pomoc dla wszystkich inicjatyw, które tę aktywność gospodarczą chcą poprawiać i rozwijać.

Realizacja przedsięwzięć w ramach CS2.1 i CS2.2 również wymaga współpracy wszystkich sektorów: publicznego, poprzez tworzenie przyjaznego klimatu dla przedsiębiorców, społecznego, poprzez edukowanie obecnych i przyszłych przedsiębiorców, gospodarczego, poprzez jego aktywny udział w realizacji przedsięwzięć.

Cele szczegółowe CS3.1 i CS3.2 są także ze sobą spójne gdyż zakładają nie tylko stworzenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, ale też podejmowanie działań, dzięki którym ta infrastruktura będzie najefektywniej wykorzystana, co przyczyni się też do promocji obszaru. Komplementarna realizacja obu celów pozwoli na osiągnięcie celu ogólnego CO3.0.

Realizacja przedsięwzięć w ramach CS3.1 i CS3.2 wymaga również współpracy wszystkich sektorów: publicznego, poprzez rozwój i tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, gospodarczego, poprzez faktyczną realizację tych obiektów (budowa i przebudowa), a także tworzenie sieci współpracujących ze sobą branż związanych z turystyką oraz społecznego, przez aktywne uczestnictwo w wydarzeniach odbywających się z wykorzystaniem tej infrastruktury.

Można z całą odpowiedzialnością stwierdzić, że zarówno cele ogólne (CO), jak i cele szczegółowe (CS), wykazują zintegrowanie branżowe, gdyż w przypadku CO1.0 mamy do czynienia ze współpracą branż kulturalnych i edukacyjnych. W przypadku realizacji CO2.0 ściśle współpracują ze sobą branże edukacyjne, turystyczne i reprezentujące pozostałe (w zależności od złożonych wniosków) dziedziny życia gospodarczego. Z kolei CO3.0 to przykład współpracy sieci branż związanych z turystyką z pozostałymi reprezentantami życia gospodarczego.

Realizacja wszystkich przedsięwzięć oraz dobra polityka na szczeblu gminnym, zapewni zrównoważony i zgodny z zasadami dbałości o środowisko rozwój całego obszaru Stowarzyszenia, we wszystkich dziedzinach życia jego mieszkańców – pracy, zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych i wolnego czasu.

11. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring umożliwi bieżącą ocenę realizacji zadań, przypisanych im wskaźników oraz osiągnięcia stawianych w strategii celów, prognozowanie ewentualnych zmian warunków i kierunków realizacji, dokonywanie bieżących korekt i poprawek, podejmowanie działań zabezpieczających i naprawczych czy wreszcie – na podstawie raportu - informowanie stron zaangażowanych we wdrażanie o uzyskanych wynikach i wnioskach. Monitoring spełnia zatem dwie podstawowe funkcje:

- **sprawdzającą** (systematyczne, najlepiej coroczne, zestawienie wykonanych / zrealizowanych przedsięwzięć w relacji do zapisanych programów / planu) oraz
- **korygującą** (wprowadzanie zmian do zapisów strategii, wynikających ze szczególnie istotnych okoliczności, których nie dało się przewidzieć w fazie jej tworzenia lub co do których przyjęto niewłaściwe założenie – korekta celów, wskaźników, narzędzi wdrażania).

Monitoring strategii ma być **stałym i ciągłym procesem obserwacji zmian wybranych mierników**, mającym na celu **zapewnienie informacji na temat słuszności i skuteczności podejmowanych działań oraz ich zmianę w przypadku rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami**.

Źródła danych do prowadzenia monitoringu to:

- listy obecności na spotkaniach prowadzonych przez Biuro,

- sprawozdania, dokumentacja fotograficzna,
- liczba odwiedzających stronę www.dolinawelny.pl,
- liczba zainteresowanych ogłaszanymi konkursami,
- liczba zainteresowanych organizowanym szkoleniami,
- wnioski aplikacyjne o wsparcie operacji,
- wnioski o płatność,
- karty doradztwa prowadzonego przez pracowników Biura,
- oświadczenia beneficjentów dotyczące satysfakcji z uzyskanych informacji i doradztwa,
- badania ankietowe,
- dokumenty finansowe.

Podstawą do opracowania zasad monitoringu jest aktualny dokument planistyczny, czyli Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność (LSR). Zasady monitoringu opracował zespół roboczy odpowiedzialny za budowę LSR Stowarzyszenia "Dolina Welny" na lata 2016-2023. Elementy systemu monitoringu wymieniono w dalszej części rozdziału.

Ewaluację można rozumieć ogólnie jako „ocenę wartości interwencji, do której to oceny zastosowano odpowiednie, znane kryteria”. Interwencją są – w wypadku LSR – mechanizmy wdrażane przez LGD, a więc realizacja wdrażania LSR. Ujmując zatem definicję ewaluacji w sposób najprostszy, ma ona być rozumiana jako **ocena prowadzonych działań** lub „**sprawdzenie jakości tego, co jest robione**”.

Wspomnianymi powyżej kryteriami oceny są:

- **zgodność stosowanych narzędzi z potrzebami mieszkańców i podmiotów z terenu działania LGD** odzwierciedlająca się w ich zainteresowaniu realizowanymi zadaniami (stopień wykorzystania funduszy pomocowych, udział w wydarzeniach, imprezach itd.);
- **skuteczność działań** (osiąganie lub nieosiąganie założonych celów poszczególnych działań);
- **efektywność** (stosunek ilości środków do osiągniętych celów);
- **oddziaływanie** (uzyskiwanie szerszych efektów dzięki realizacji poszczególnych zadań);
- **trwałość efektów** (wypracowanie trwałych rozwiązań, powtarzalnych zjawisk i działających mechanizmów utrwalających osiągnięty cel działania LGD; a więc prawdopodobieństwo, że korzyści wynikające z realizacji strategii będą trwać nadal, po zakończeniu bieżącej interwencji, być może przy założeniu innych narzędzi wsparcia, albo bez nich).

Ewaluacja **powinna mieć charakter użytkowy**, której wynik musi być przydatny do usprawnienia prowadzonych działań, w tym do osiągnięcia lepszych wskaźników w powyższych kryteriach. Przede wszystkim zaś **musi posiadać konkretnie określony cel**, bez którego sensowność jej dokonywania jest wątpliwa.

Ewaluacja, poprzez analizę osiągania celów pokazuje poprawne, odpowiednie ich sformułowanie, przede wszystkim zaś właściwe dopasowanie celów do wcześniej przeprowadzonej analizy obszaru (analizy potencjałów, SWOT itp.), zidentyfikowanego w niej spektrum problemów, hierarchii priorytetów itd. Cele ogólne (strategiczne), jak i cele szczegółowe są bowiem odpowiedzią na silne strony (potencjały) i słabe strony (problemy) obecne na obszarze objętym strategią oraz szanse i zagrożenia istniejące w jego otoczeniu.

W zakresie kluczowych wartości wskaźników szacujących postęp wdrażania LSR ewaluacja opiera się na danych pozyskanych w drodze bieżącego monitoringu tego procesu. Monitoring wykonywany jest systematycznie, w stałych, ściśle zdefiniowanych okresach, a ewaluacja dokonuje podsumowania procesu wdrażania jednorazowo, w trakcie jego trwania (*on-going*, ewaluacja dokonywana na koniec "kamieni milowych" - etapów wdrażania LSR, określonych w Planie Działania niniejszej LSR) oraz na jego zakończenie (*ex-post*). Ewaluacja początkowa, umożliwiająca zebranie danych wyjściowych do analizy obszaru, w tym wartości początkowych wskaźników (ewaluacja *ex-ante*) oparta jest także na danych z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania (2007-2013), i zawartych w niej rekomendacjach.

Ewaluacja będzie kończyć się opracowanie raportu zawierającego: wykaz zrealizowanych operacji w ramach LSR, wykaz działań związanych z funkcjonowaniem LGD, opis uzyskanych efektów, analizę wydatków budżetowych, analizę zrealizowanych operacji w ramach celów LSR oraz wnioski w formie uwag i rekomendacji.

Wyniki analizy mogą – w uzasadnionych przypadkach – posłużyć aktualizacji LSR lub doskonaleniu działań Biura. Wyniki analizy, po zatwierdzeniu ich przez organy Stowarzyszenia, zostaną upublicznione (w formie skróconego dokumentu) na stronie internetowej Stowarzyszenia.

System monitoringu i ewaluacji w LSR Stowarzyszenia "Dolina Wełny" na lata 2016-2023 obejmuje wymienione w poniższej tabeli elementy, którym przypisano podmioty odpowiedzialne za wykonywanie ewaluacji lub monitorowania:

Lp.	MONITORING	
	Elementy procesu:	Podmioty odpowiedzialne :
1	Stałe monitorowanie osiągania poziomu wskaźników realizacji LSR	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Członkowie Rady Stowarzyszenia
2	Stałe monitorowanie poziomu realizacji budżetu LSR	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Członkowie Rady Stowarzyszenia
3	Stałe monitorowanie postępu realizacji operacji grantowych na terenie LGD	Podmiot wewnętrzny: Pracownicy Biura
4	Stałe monitorowanie jakości pracy Biura	Podmioty zewnętrzne: osoby i podmioty korzystające z usług Biura / Podmiot wewnętrzny: Pracownicy Biura
5	Stałe monitorowanie jakości działań szkoleniowych i aktywizacyjnych LGD	Podmioty zewnętrzne: uczestnicy szkoleń i działań aktywizacyjnych LGD / Podmiot wewnętrzny: Pracownicy Biura
6	Okresowe monitorowanie aktualności zapisów LSR	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Zarząd Stowarzyszenia
7	Okresowe monitorowanie struktur organów Stowarzyszenia	Podmiot wewnętrzny: Pracownicy Biura
8	Okresowe spotkania koordynacyjne władz Stowarzyszenia	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Zarząd Stowarzyszenia
9	Okresowy przegląd systemu monitoringu i ewaluacji	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Zarząd Stowarzyszenia
Lp.	EWALUACJA	
	Elementy procesu:	Podmioty odpowiedzialne :
1	Okresowe podsumowanie poziomu wskaźników realizacji LSR	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / przedstawiciele organów Stowarzyszenia / Zarząd / Podmioty zewnętrzne: Eksperti / konsultanci
2	Okresowe podsumowanie poziomu realizacji budżetu LSR	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / przedstawiciele organów Stowarzyszenia / Zarząd / Podmioty zewnętrzne: Eksperti / konsultanci
3	Okresowe podsumowanie danych dotyczących funkcjonowania LGD, w tym ocen pracy Biura oraz działalności szkoleniowej i aktywizacyjnej	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Podmioty zewnętrzne: Eksperti / konsultanci
4	Okresowa ocena wizerunku/rozpoznawalności LGD na obszarze jej działania	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Podmioty zewnętrzne: Eksperti / konsultanci
5	Warsztaty refleksyjne	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / przedstawiciele organów Stowarzyszenia / Zarząd / Podmioty zewnętrzne: Przedstawiciele innych LGD / beneficjenci / przedstawiciele SW
6	Raport z badań ewaluacyjnych, przyjęcie raportu oraz wdrożenie rekomendacji z ewaluacji	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / przedstawiciele organów Stowarzyszenia / Zarząd / Podmioty zewnętrzne: Eksperti / konsultanci

Opis szczegółowy elementów systemu monitoringu i ewaluacji zawiera Załącznik nr 2 do LSR ("Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu wdrażania LSR i funkcjonowania Stowarzyszenia "Dolina Wełny"). Określa ona w sposób precyzyjny narzędzia, okresy wykonywania poszczególnych czynności oraz odpowiedzialność organów Stowarzyszenia „Dolina Wełny” za ich wykonanie.

12. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

LSR jest dokumentem strategicznym, założenia w niej zawarte mają charakter długofalowy, a jej efekty mogą potencjalnie wpływać na środowisko, dlatego też należało zbadać już na etapie jej projektowania, czy zaplanowane w niej cele i przedsięwzięcia będą miały znaczący wpływ na środowisko.

Z przeprowadzonej analizy Stowarzyszenie wyprowadziło wnioski, iż zapisy cele i sposoby realizacji projektów zawarte w niniejszej LSR nie wpłyną znacząco i negatywnie na środowisko, a tym samym nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu Ustawy OOS.

Według założeń LSR na lata 2016-2022 obszaru objętego gminami: Damasławek, Gołańcz, Kiszkowo, Margonin, Mieścisko, Rogoźno, Skoki, Wapno i Wągrowiec działania ukierunkowane będą na osiągnięcie następujących celów:

1. Silny kapitał społeczny obszaru Doliny Wełny
2. Poprawa aktywności gospodarczej obszaru Doliny Wełny
3. Zwiększenie atrakcyjności oraz promocja walorów obszaru Doliny Wełny

Odwołując się do poszczególnych zapisów Strategii Województwa i Gmin członkowskich, wpisują się one w zawarte tam cele. Podobnie rzecz wygląda w przypadku konfrontacji z zapisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W/w dokumenty poddane zostały Prognozie Oddziaływania na Środowisko, a założenia LSR swym zakresem nie wykraczają poza zakładane w nich cele.

Projekt założeń LSR Stowarzyszenia „Dolina Wełny” pozostaje w zgodności z celami przyjętymi w dokumentach strategicznych szczebla regionalnego i lokalnego. Można tym samym wnioskować, że osiągnięcie celów LSR, będzie przyczyniać się do osiągania celów i założeń dokumentów wyższego szczebla, jednakże ze względu na wielkość środków, jaką przewiduje się do udzielania pomocy wnioskodawcom w ramach LSR (9 mln zł), skala wpływu będzie niewielka.

Założenia LSR pozostają w zgodności z celami przyjętymi w dokumentach strategicznych szczebla międzynarodowego, wspólnotowego, krajowego oraz regionalnego.

Szczegółowa analiza powiązań między celami i przedsięwzięciami LSR w odniesieniu do różnych dokumentów strategicznych, zawarta została w *Rozdziale X. Zintegrowanie*.

Poziom sformułowania przedsięwzięć zakładanych w LSR, w ramach których beneficjenci będą składali wnioski o pomoc, jest bardzo ogólny. W LSR zostaną określone tylko warunki dostępu do finansowania w ramach przedsięwzięć, tj. m.in.: rodzaj beneficjentów, wielkość dofinansowania oraz rodzaj premiowanych projektów.

LSR Stowarzyszenia „Dolina Wełny” zawiera także opis walorów środowiskowych obszaru, jednocześnie uznając je jako atut obszaru i konieczność wykorzystania ich w celach rozwojowych i promocyjnych.

Założenia LSR wskazują także na potrzebę wsparcia edukacji w zakresie ochrony naturalnego środowiska, wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz podniesienia umiejętności w pozyskiwaniu funduszy na realizację tych inwestycji.

13. ŹRÓDŁA DANYCH

- 1) Bloch E., Kościelecki P., Śpiewak R., Zalewska K., *Podręcznik tworzenia i ewaluacji wskaźników w lokalnych strategiach rozwoju*, Warszawa 2010;
- 2) Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*;
- 3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,

Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006;

- 4) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005;
- 5) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008;
- 6) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności;
- 7) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- 8) Ustawa RLKS – ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. poz. 378);
- 9) Ustawa ROW – ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 349);
- 10) Ustawa w zakresie polityki spójności – ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. poz. 1146 z późn. zm.);
- 11) *Zasady realizacji instrumentu Rozwój lokalny kierowany przez społeczność w Polsce*, Warszawa 2014;
- 12) Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi *Wytyczne nr 1/1/2015 w zakresie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*, Warszawa 4 grudnia 2015 r.;
- 13) Dane GUS, Bank Danych Lokalnych (BDL).

14. ZAŁĄCZNIKI DO LSR

Załącznik nr 1 do LSR: Procedura aktualizacji LSR Stowarzyszenia „Dolina Wełny”

Zgodnie ze Statutem, organem odpowiedzialnym za opracowanie projektu LSR oraz jej zmian jest Zarząd Stowarzyszenia „Dolina Wełny”. Odpowiada on za proces wdrażania i aktualizacji LSR oraz jest zobowiązany do konsultowania zmian dotyczących LSR ze wszystkimi członkami Stowarzyszenia. Na corocznym Walnym Zebraniu Członków, Zarząd przedstawia sprawozdanie z funkcjonowania Stowarzyszenia, a tym samym z postępów we wdrażaniu LSR.

W procesie wdrażania i aktualizacji LSR biorą udział: Zarząd, Rada Stowarzyszenia, Komisja Rewizyjna, Walne Zebranie Członków oraz pracownicy Biura Stowarzyszenia.

Z uwagi na to, iż celem podejścia Leader jest aktywizowanie i zachęcanie lokalnej społeczności do większego zaangażowania na rzecz rozwoju lokalnego, wdrażanie LSR, a także jej aktualizacja, będzie odbywało się przy możliwie najszerszym udziale mieszkańców obszaru Stowarzyszenia.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność jest dokumentem o istotnym znaczeniu dla obszaru Stowarzyszenia, warunkującym ciągłość procesu jego aktualizacji oraz zespolenie go z realizowanym procesem ewaluacji. LSR jako dokument planistyczny – strategiczny wymaga zachowania procedur podczas dokonywania zmian, które jednocześnie nie mogą powodować dezorganizacji społecznej, ani też osłabiać motywacji do działania.

1. Aktualizacja LSR może być dokonana w przypadku następujących sytuacji:

- a) na podstawie wyników badań dotyczących analizy obszaru, mogących mieć wpływ na wyniki wdrażania LSR;
- b) na podstawie wyników monitoringu i ewaluacji LSR oraz wniosków i rekomendacji wynikających z tych wyników;
- c) na podstawie opinii i wniosków Rady, bazujących na przebiegu i wynikach zakończonych naborów wniosków o dofinansowanie;
- d) na podstawie opinii i rekomendacji pracowników Biura dotyczących zmian w zapisach LSR, bazujących na przebiegu i wynikach zakończonych naborów wniosków o dofinansowanie oraz wynikach prowadzonego monitoringu;
- e) w wyniku zmian uwarunkowań prawnych związanych z wdrażaniem LSR;
- f) w wyniku zaleceń pokontrolnych instytucji nadrzędnych;
- g) w innych, uzasadnionych przypadkach, w których nie dokonanie zmian zapisów LSR zagrażałoby skutecznemu jej wdrożeniu i nieosiągnięciu założonych celów.

2. Aktualizacja LSR w zakresie pkt. 1 a) może dotyczyć **zmian kierunków realizacji strategii pod wpływem istotnych zmian zachodzących na obszarze LGD lub w jego otoczeniu**. Wyniki badań dotyczących analizy obszaru (obserwacje własne jak i dostępne wyniki badań innych podmiotów oraz dane statystyczne) mogą dostarczyć istotnych danych, które zaprzeczałyby dotychczasowej diagnozie i analizie SWOT. W takim przypadku należy poddać LSR konsultacjom społecznym i zdecydować o utrzymaniu lub zmianie kierunków jej realizacji.

3. Aktualizacja LSR w zakresie pkt. 1 b, c i d) może dotyczyć przed wszystkim **rodzaju kryteriów wyboru** dla danego typu operacji oraz **wartości punktowej w poszczególnych kryteriach**. Zmiany mogą obejmować **wprowadzanie nowych kryteriów oceny, jak i rezygnację z dotychczas stosowanych**. Zmiany muszą być podyktowane trudnościami we wdrożeniu danego typu operacji i prowadzić do ułatwienia wdrożenia LSR, z zachowaniem planowanego celu, jaki ma być osiągnięty poprzez to wdrożenie. Zmiany kryteriów oceny powinny zostać poddane konsultacjom społecznym.

Aktualizacja w zakresie wymienionych punktów może odnosić się także do samego **systemu monitorowania i ewaluacji**, w przypadku konieczności dokonania usprawnień w bieżącym monitoringu wdrażania (np. zmiana narzędzi, zmiana okresów wykonywania czynności, zmiana odpowiedzialności za te czynności itp.) lub ewaluacji (podobny zakres zmian, a także wytyczenie nowych obszarów ewaluacji lub rezygnacja z poprzednio ustalonych). Szczegóły procedur monitoringu i ewaluacji są opisane w rozdziale XI *Monitoring i ewaluacja*, a także w szczegółowej tabeli opisującej procedury w tym zakresie, będącej załącznikiem do LSR. Zmiany dotyczące systemu monitorowania i ewaluacji nie wymagają konsultacji społecznych, ponieważ opinia publiczna nie jest w tym wypadku niezbędnym źródłem opiniotwórczym do dokonania zmian.

4. Aktualizacja LSR w zakresie pkt. 1 e) wynika z **wprowadzanych w życie nowych regulacji prawnych oraz nowelizacji dotychczasowego ustawodawstwa** dotyczącego mechanizmu RLKS/LEADER. Ramy prawne dotyczą wszystkich LGD i po ich wejściu w życie powinny być niezwłocznie odzwierciedlone w zapisach LSR - w zakresie, w jakim zmiany te wpływają na treść LSR i funkcjonowanie LGD. Zakres zmian jest tu trudny do określenia i będzie wynikał z konkretnych ram prawnych wchodzących w życie. Zmiany treści LSR dotyczące regulacji prawnych nie wymagają konsultacji społecznych, ponieważ są obowiązkiem jaki spoczywa na LGD.

5. Aktualizacja LSR w zakresie pkt. 1 f) wynika z **zaleceń pokontrolnych** instytucji, które zgodnie z regulacjami prawnymi mogą przeprowadzać kontrolę funkcjonowania LGD (m.in. UMWW, MRiRW). LGD ma obowiązek poddać się czynnościom kontrolnym. Kontrola zakończona jest sporządzeniem protokołu z czynności kontrolnych zgodnie z procedurami instytucji prowadzących daną kontrolę. W treści protokołu mogą znajdować się zalecenia dokonania zmian w treści LSR. W takim przypadku dokonuje się takich zmian w terminie określonym w zaleceniach pokontrolnych lub w innym odnoszącym się do tego faktu prawie. Zmiany

treści LSR wynikające z zaleceń pokontrolnych nie wymagają konsultacji społecznych, ponieważ są obowiązkiem jaki spoczywa na LGD.

6. Aktualizacja LSR w zakresie pkt. 1 g) może dotyczyć **innych, na dziś nieokreślonych, trudnych do przewidzenia sytuacji**, które mogą mieć wpływ na (lub powodować konieczność) dokonania zmian zapisów LSR. Należy podchodzić każdorazowo z rozważą do decyzji o zmianie treści strategii i podejmować je **tylko w sytuacjach niezbędnych, kiedy to nie dokonanie zmian zapisów może przynieść negatywny wpływ na wdrażanie LSR**.

7. Zmiany w treści LSR dokonywane są **zgodnie z ramami prawnymi w jakich funkcjonuje LGD, w tym zgodnie ze statutem LGD i Regulaminami organów LGD i ich załącznikami**, a także z uwzględnieniem wytycznych niniejszej procedury. Walne Zebranie Członków oraz Zarząd, podejmując decyzję dotyczące treści LSR, bez względu na aktualny skład osobowy oraz sektory reprezentowane przez osoby zasiadające w organach LGD, pozostają w swych decyzjach **zawsze bezstronne w stosunku do wszelkich grup interesów**, jakie mogą wystąpić na obszarze Lokalnej Grupy Działania, a jedynymi przesłankami dla tych organów, dotyczącymi podejmowania decyzji o zmianie treści LSR, są okoliczności określone w niniejszej procedurze. Wszelkie decyzje - nie pozostające zgodnie ze Statutem lub innymi regulacjami prawnymi Stowarzyszenia w gestii Walnego Zebrania Członków lub innych organów Stowarzyszenia - odnoszące się do założeń i zapisów LSR, jej załączników lub innych dokumentów (w tym procedur), nie będących załącznikami do LSR, a mających ścisły związek z jej wdrażaniem oraz ich zmian, Zarząd podejmuje jedynie w oparciu o dane pochodzące z wiarygodnych i wolnych od wpływów grup interesów źródeł informujących o konieczności dokonania tych zapisów lub ich zmian.

8. Podejmując decyzje o zmianach w treści LSR **należy uwzględnić ramy prawne realizacji LSR, w tym warunki jakie określa umowa ramowa pomiędzy LGD a SW** w zakresie możliwości lub braku możliwości dokonywania zmian w treści LSR (np. zachowanie celów, wskaźników itp.).

9. Jediną formą wprowadzania zmian uznaną za skuteczną i będącą gwarantem udokumentowania tych zmian jest **forma pisemna** czyli dokonanie zmian zapisów w treści odpowiednich rozdziałów LSR. Przyjęcie zmienionego dokumentu może mieć miejsce po dokonaniu pisemnych zmian w jego treści.

10. **Zmieniona pod względem treści LSR, wchodzi w życie z momentem przyjęcia jej nowego brzmienia przez odpowiedni organ LGD**, zgodnie z pkt. 7 niniejszej procedury.

11. **Aktualna pod względem treści LSR jest zawsze dostępna** dla wszystkich osób w Biurze oraz na stronie internetowej LGD. Należy zapewnić upublicznienie treści zmienionej LSR niezwłocznie po zatwierdzeniu zmian, a także poinformować o dokonaniu tych zmian poprzez odrębny artykuł/komunikat na stronie internetowej LGD.

12. **Proces zmian założeń LSR powinien mieć społeczny charakter**, tak jak proces jej pierwotnego tworzenia. Konsultacje społeczne dotyczące zmian w treści LSR powinny być niezbędnym elementem procesu korygowania treści LSR, z wyłączeniem okoliczności opisanych w niniejszej procedurze (zmiany prawne i wynikające z czynności kontrolnych). Forma konsultacji powinna być dostosowana do rodzaju i skali zmian, z zachowaniem grup docelowych konsultacji dostosowanych do charakteru/tematu zmian treści strategii (np. w przypadku zmian dotyczących wspierania przedsiębiorczości niezbędna jest konsultacja ze środowiskiem osób defaworyzowanych na rynku pracy lub/i z instytucjami podejmującymi problematykę rynku pracy).

Załącznik nr 2 do LSR: Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu wdrażania LSR i funkcjonowania Stowarzyszenia „Dolina Welny”.

1. Opis elementów funkcjonowania LGD, które będą podlegać ewaluacji - wraz z opisem procedury: sposobami działania, odpowiedzialnością za realizację poszczególnych zadań oraz wskazaniem czasu i okresu objętego pomiarem.

Lp.	Nazwa procedury	Treść procedury / sposoby działania	Odpowiedzialność za realizację procedury	Termin stosowania procedury - czas i okres objęty pomiarem	UWAGI
EWALUACJA:					
1	Warsztaty refleksyjne	Bieżąca działalność biura LGD powinna być nastawiona na zbieranie informacji zwrotnej o odbiorze realizacji LSR i działań LGD, poprzez dokumentowanie spotkań z mieszkańcami, wnioskodawcami (w biurze LGD i poza nim) pod kątem zgłaszanych uwag, problemów, potrzeb itp., zbieranie opinii społeczności lokalnej o odbiorze realizacji LSR poprzez: przeprowadzenie wywiadów, ankiet, sondaży lub inne narzędzia do zbierania opinii od kluczowych interesariuszy (gmin) i przedstawicieli społeczności lokalnej.	Pracownicy biura LGD przygotowują zestawienie dostępnych danych za badany okres i przekazują je uczestnikom warsztatu, co najmniej trzy dni przed spotkaniem. Dane powinny dotyczyć co najmniej: realizacji finansowej LSR i rzeczowej (osiągnięte wartości wskaźników), funkcjonowania LGD i biura.	Biuro LGD organizuje co najmniej 5-godzinny warsztat na temat realizacji LSR i o działania LGD w minionym roku.	----
2	Okresowe podsumowanie danych dotyczących funkcjonowania LGD, w tym ocen pracy Biura oraz działalności szkoleniowej i aktywizacyjnej	1. Funkcjonowanie Biura (Regulamin, zasoby lokalowe, osobowe itp., obsługa beneficjentów i inne działania prowadzone przez pracowników Biura): analiza funkcjonowania Biura oparta na wywiadzie z jego pracownikami, jak i z przedstawicielami Rady i Zarządu Stowarzyszenia, a także na danych ankietowych pozyskanych od osób obsługiwanych przez Biuro, korzystających z informacji i pomocy w Biurze oraz od uczestników szkoleń organizowanych przez LGD (<i>dane źródłowe patrz: monitoring</i>). Wnioski i rekomendacje będą kompleksowo dotyczyć pracy Biura, w tym m.in. stosowanych procedur, zasobów lokalowych, osobowych, obsługi klienta itp.).	Wzór ankiety dot. badania nt. funkcjonowania Biura opracowują przed przeprowadzeniem ankietyzacji <u>pracownicy Biura lub eksperci</u> . Pracownicy Biura (przy możliwej pomocy gmin i innych podmiotów i osób z terenu LGD) organizują dystrybucję i zbieranie ankiet do/od osób, które korzystały w jakikolwiek sposób z usług/działań LGD (jak wymieniono wyżej: wnioskodawcy, beneficjenci, uczestnicy szkoleń, korzystający z doradztwa itp.). W zależności od wykonawcy badania ewaluacyjnego: <u>pracownicy Biura bądź eksperci zewnętrzni</u> opracowują wyniki badania, wnioski i rekomendacje.	<u>Ewaluacja:</u> a) on-going - na zakończenie etapów realizacji LSR, określonych w Planie Działania; b) ex-post - po zakończeniu wdrażania LSR)	Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.

Okresowa ocena wizerunku/roznawalności LGD na obszarze jej dzialania	1. Rozpoznawalność LGD – analiza oparta na ankietach kierowanych do mieszkanców obszaru LGD (proba losowa, najmniejsza logiczna pozwalajaca utrzymac wyniki w granicy bledu) i wywiadach uzupealnajacych. Wywiady prowadzone beda w sposob wyrwykowy, na temat odczuc, m.in. samorzadowcow, beneficjentow, mieszkancow - dla weryfikacji wyników ankietyzacji; a takze beda to wywiady z przedstawicielami LGD na temat dzialan prowadzonych na terenie wdrazania LSR, glownie tych, ktore przyczyniaja sie do podwyzszania rozpoznawalności LGD. Wnioski i rekomendacje beda dotyczyc podejmowanych przez LGD dzialan majacych na celu osiagniecie wyzszej rozpoznawalności LGD na terenie wdrazania LSR, w tym informowania mieszkancow o prowadzonych dzialaniach.	Podobnie jak powyzej, wzor ankiety opracuja pracownicy Biura lub eksperci zewnetrzni, a pracownicy Biura (przy mozliwej pomocy gmin i innych podmiotow i osob z terenu LGD) zorganizuja dystrybucje i zbieranie ankiet do/od mieszkancow. Ankiety moga trafic do respondentow m.in. poprzez gminy/solectwa z terenu LGD i przez nie zostac odeslane/oddane (poprzez te same osoby do Biura); Wywiady przeprowadza Pracownicy Biura lub eksperci zewnetrzni; W zaleznosci od wykonawcy badania ewaluacyjnego: pracownicy Biura badz eksperci zewnetrzni opracowuja wyniki badania, wnioski i rekomendacje.	<u>Ewaluacja:</u> a) on-going - na zakonczenie etapow realizacji LSR, okreslonych w Planie Dzialania; b) ex-post - po zakonczeniu wdrazania LSR)	Procedury sa wynikiem rekomendacji z ewaluacji koncowej z poprzedniego okresu wdrazania.
--	--	---	--	--

1A. Kryteria, na podstawie ktorych bedzie przeprowadzana ewaluacja funkcjonowania LGD

Kryteria, na podstawie ktorych bedzie przeprowadzana ewaluacja funkcjonowania LGD odpowiadaja danym z monitoringu, pozyskiwanym w ramach badanych zagadnien dotyczacych funkcjonowania, a okreslonych ponizej, w pkt. 4 (Monitoring), w podpunktach 4 (Stale monitorowanie jakosci pracy Biura) i 5 (Stale monitorowanie jakosci dzialan szkoleniowych i aktywizacyjnych LGD):

a) W ramach stalego **monitorowania jakosci pracy Biura** osoby korzystajace z doradztwa, konsultacji, informacji oraz innego wsparcia oferowanego przez Biuro wypelniaja dobrowolna ankieta, wylozona w Biurze (*wzor ankiety jest zalacznikiem do Regulaminu Pracy Biura Stowarzyszenia „Dolina Welny”*). Kryteriami oceny jakosci pracy Biura zastosowanymi w narzedziu badawczym sa tutaj:

- **ocena merytoryczna pomocy** uzyskanej podczas indywidualnych konsultacji/doradztwa w Biurze (adekwatnosc do problemu, aktualnosc, przydatnosc);
- **ocena materialow pomocniczych** otrzymanych podczas indywidualnych konsultacji/doradztwa w Biurze;
- **ocena obslugi w Biurze** (atmosfera, przyjaznosc, otwartosc na problemy itp.);
- **ocena warunkow lokalowych Biura do prowadzenia doradztwa/konsultacji** indywidualnych;

Oprócz analizowanych wartosci ocen przypisywanych ww. kategoriom, Biuro zbiera takze za pomoca tej samej ankiety uwagi respondentow dot. dotychczasowych konsultacji i doradztwa w Biurze oraz ich oczekiwania co do przyszlych konsultacji indywidualnych i doradztwa w Biurze.

b) W ramach stalego **monitorowania jakosci dzialan szkoleniowych i aktywizacyjnych LGD** prowadzone jest badanie ankietowe wzród **uczestnikow** / odbiorcow, na zakonczenie danego dzialania (*wzor ankiety jest dołączony do niniejszego opisu procedur*). Kryteriami oceny jakosci dzialan szkoleniowych i aktywizacyjnych LGD zastosowanymi w narzedziu badawczym sa tutaj:

- **ocena zawartosci merytorycznej** szkoleń, spotkan, warsztatow (treść - aktualnosc, przydatnosc);
- **ocena materialow szkoleniowych** otrzymanych podczas szkoleń, spotkan, warsztatow;
- **ocena organizacji** szkoleń, spotkan, warsztatow (informacja, nabór, miejsce szkolenia itp.);
- **ocena prowadzacych** szkolenia, spotkania, warsztaty (wiedza, przystepnosc przekazywania itp.).

Oprócz analizowanych wartosci ocen przypisywanych ww. kategoriom, Biuro zbiera takze za pomoca tej samej ankiety uwagi respondentow dot. dotychczasowych szkoleń, spotkan, warsztatow organizowanych przez LGD oraz ich oczekiwania co do przyszlych szkoleń, spotkan, warsztatow jakie moglyby organizowac na swoim terenie LGD.

Kryteria, na podstawie których będzie przeprowadzana ewaluacja funkcjonowania LGD wynikają także z okresowych wywiadów przeprowadzanych z Pracownikami Biura oraz przedstawicielami organów LGD oraz badań ankietowych - opisanych powyżej w pkt. 1, podpunkt 1 i 2 niniejszego dokumentu - (**analiza funkcjonowania Biura** oparta na wywiadzie z jego pracownikami, jak i z przedstawicielami Rady i Zarządu Stowarzyszenia oraz **analiza rozpoznawalności LGD** oparta na ankietach kierowanych do mieszkańców obszaru LGD, wywiadach uzupełniających kierowanych do samorządowców, beneficjentów, mieszkańców, a także wywiadach z przedstawicielami LGD na temat działań prowadzonych na terenie wdrażania LSR, przyczyniających się do podwyższania rozpoznawalności LGD (wzory formularzy są załącznikami do Regulaminu Pracy Biura Stowarzyszenia „Dolina Wełny”).

2. Opis elementów wdrażania LSR, które będą podlegać ewaluacji - wraz z opisem procedury: sposobami działania, odpowiedzialnością za realizację poszczególnych zadań oraz wskazaniem czasu i okresu objętego pomiarem.

EWALUACJA:					
1	Warsztaty refleksyjne	Bieżąca działalność biura LGD powinna być nastawiona na zbieranie informacji zwrotnej o odbiorze realizacji LSR i działań LGD, poprzez dokumentowanie spotkań z mieszkańcami, wnioskodawcami (w biurze LGD i poza nim) pod kątem zgłaszanych uwag, problemów, potrzeb itp., zbieranie opinii społeczności lokalnej o odbiorze realizacji LSR poprzez: przeprowadzenie wywiadów, ankiet, sondaży lub inne narzędzia do zbierania opinii od kluczowych interesariuszy (gmin) i przedstawicieli społeczności lokalnej.	Pracownicy biura LGD przygotowują zestawienie dostępnych danych za badany okres i przekazują je uczestnikom warsztatu, co najmniej trzy dni przed spotkaniem. Dane powinny dotyczyć co najmniej: realizacji finansowej LSR i rzeczowej (osiągnięte wartości wskaźników), funkcjonowania LGD i biura, sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru LGD.	Biuro LGD organizuje co najmniej 5-godzinny warsztat na temat realizacji LSR i o działania LGD w minionym roku.	----
2	Okresowe podsumowanie poziomu wskaźników realizacji LSR	1. Skuteczność wdrażania LSR pod kątem osiągnięcia wskaźników realizacji strategii - analiza skuteczności wdrażania LSR oparta na: wynikach naborów dotychczasowych i planie kolejnych; rozmowie/wywiadzie z przedstawicielami Biura i Rady Stowarzyszenia (wszyscy pracownicy Biura plus wybrane osoby z Rady oraz Zarządu) oraz na wynikach z monitoringu. Wnioski i rekomendacje formułowane na koniec badania dotyczą skuteczności prowadzenia naborów, stosowanych kryteriów oceny, harmonogramu działań, w tym zmian jakie byłyby konieczne w tym zakresie.	<u>Biuro</u> : dostarcza zagregowanych danych dot. wskaźników LSR na podstawie wyników naborów, ankiet monitorujących beneficjentów i danych pochodzących z Instytucji Wdrażającej; Pracownicy Biura uczestniczą w wywiadach/rozmowach będących częścią badania. <i>W przypadku zastosowania autoewaluacji pracownicy Biura przeprowadzają ewaluację LSR.</i> <u>Przedstawiciele organów LGD</u> : uczestniczą w wywiadach/rozmowach będących częścią badania. <u>Eksperti</u> : W przypadku zlecenia ewaluacji podmiotowi zewnętrznemu, prowadzą badanie ewaluacyjne. <u>Zarząd</u> : Zapoznaje się z wynikami ewaluacji i z rekomendacjami. Wybiera zakres rekomendacji do zastosowania i podejmuje odpowiednie decyzje w tym zakresie.	<u>Ewaluacja</u> : a) on-going - na zakończenie etapów realizacji LSR, określonych w Planie Działania; b) ex-post - po zakończeniu wdrażania LSR)	Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.
2a	Ankieta monitorująca beneficjenta - uwagi	Ankieta monitorująca beneficjenta ma być – obok informacji zbiorczych pochodzących z Instytucji Wdrażającej - podstawowym narzędziem weryfikacji danych o zrealizowanych operacjach, wydatkowanych kwotach i kwotach pozyskanych dotacji . Ma to być również pełnowartościowe źródło weryfikujące dane o osiągniętych wskaźnikach LSR. Wzór ankiety musi być na tyle szczegó-	Biuro: aktualizacja danych w ankiecie monitorującej w przypadku zmiany zapisów wskaźników; udostępnianie wzoru ankiety na stronie internetowej LGD; zbieranie od beneficjentów podpisanych oświadczeń o konieczności wypełnienia ankiety monitorującej; instruowanie bene-	Udostępnianie ankiety na bieżąco. Wypełnianie ankiety przez beneficjentów na zakończenie operacji (<i>po otrzymaniu płatności końcowej</i>). Monitorowanie wskaźników realizacji LSR: na bieżąco.	Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.

		łowy, by beneficjent danej operacji wiedział, jakie wskaźniki odpowiadają jego operacji, by nie dokonywał on błędnego ich wyboru. Wszystkie monitorowane wskaźniki muszą być wpisane w formularz ankiety. Formularz ankiety musi być zawsze dostępny na stronie internetowej LGD. Instrukcja wypełniania ankiety musi być precyzyjna i jednoznaczna. Beneficjent musi być poinstruowany co do zakresu danych wpisywanych do ankiety oraz o konieczności i terminie jej wypełnienia. Beneficjent musi podpisać stosowne oświadczenie dotyczące konieczności wypełnienia ankiety monitorującej.	ficjentów; przypominanie o konieczności wypełnienia ankiety; zbieranie ankiet, analiza danych z ankiet (monitorowanie wskaźników wdrażania LSR na podstawie ankiet). <i>Wzór ankiety monitorującej beneficjenta jest załącznikiem do Regulaminu Pracy Biura Stowarzyszenia „Dolina Węlny”.</i>		
3	Okresowe podsumowanie poziomu realizacji budżetu LSR	1. Skuteczność wdrażania LSR pod kątem realizacji budżetu LGD - analiza skuteczności wdrażania LSR oparta - jak wyżej - na: wynikach naborów; wywiadzie z przedstawicielami Biura i Rady Stowarzyszenia oraz na wynikach z monitoringu. Wnioski i rekomendacje dotyczyć będą zakresu wymienionego powyżej, dla Ewaluacji, w pkt. 1	Zakresy odpowiedzialności - jak wyżej.	Ewaluacja: a) on-going - na zakończenie etapów realizacji LSR, określonych w Planie Działania; b) ex-post - po zakończeniu wdrażania LSR)	Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.

3. Raporty z badań ewaluacyjnych

Lp.	Nazwa procedury	Treść procedury / sposoby działania	Odpowiedzialność za realizację procedury	Termin stosowania procedury - czas i okres objęty pomiarem	UWAGI
EWALUACJA:					
1	Raport z ewaluacji LSR/LGD	1. Działania związane z ewaluacją powinny każdorazowo zakończyć się sporządzeniem wspólnego dokumentu (" Raport z ewaluacji LSR/LGD "), obejmującego wyniki ww. analiz (powyżej: ewaluacja, pkt. 1-4) oraz wnioski i rekomendacje w zakresie każdej z nich. 2. Dokument ten oraz wypracowane wzory ankiet, mogą stać się wzorcem dla LGD do przeprowadzenia kolejnych ewaluacji <i>on-going/ex-post</i> , także w późniejszych okresach działalności LGD niż obecny okres wdrażania (2014-2020). 3. Ostateczna treść "Raportu..." musi być ustalona z przedstawicielami Biura, a zawartość merytoryczna musi uwzględniać uwagi Zarządu Stowarzyszenia. 4. W przypadku zlecenia badania ewaluacyjnego ekspertem zewnętrznym wykonanie prac powinno być potwierdzone ostatecznym protokołem odbioru.	Raport z ewaluacji LSR/LGD sporządzają wykonawcy badania ewaluacyjnego (Biuro lub eksperci zewnętrzni w formie projektu; Pracownicy Biura przedstawiają projekt Raportu Zarządowi; Zarząd analizuje wnioski i rekomendacje z ewaluacji, podejmuje decyzję co do zakresu rekomendacji do wdrożenia w LGD i informuje o decyzji Biuro. Sporządzający Raport nanoszą poprawki wynikające z uwag i decyzji Zarządu. Ostateczna wersja Raportu przekazana jest na ręce Biura/Zarządu. Po przyjęciu Raportu rozpoczyna się wdrażanie rekomendacji przyjętych decyzją Zarządu.	Ewaluacja: a) on-going - na zakończenie etapów realizacji LSR, określonych w Planie Działania; b) ex-post - po zakończeniu wdrażania LSR)	Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.

4. Opis elementów, które zamierza monitorować LGD - wraz z opisem procedury: sposobami działania, odpowiedzialnością za realizację poszczególnych zadań oraz wskazaniem czasu i okresu objętego pomiarem.

Lp.	Nazwa procedury	Treść procedury / sposoby działania	Odpowiedzialność za realizację procedury	Termin stosowania procedury - czas i okres objęty pomiarem	UWAGI
MONITORING:					
1	Stale monitorowanie osiągania poziomu wskaźników realizacji LSR	<p>1. Podczas naborów odbywać się będzie bieżące monitorowanie osiąganych wskaźników (wybierane do dofinansowania mogą być jedynie operacje wpisujące się w określone wskaźniki LSR, Radni będą przygotowani do wyboru operacji odpowiadających wskaźnikom LSR – przed naborem otrzymają informacje jakie wskaźniki – a więc jakiego typu operacje – są oczekiwane w danym naborze).</p> <p>2. Biuro w ramach przygotowania Rady do kolejnych naborów wniosków, powinno przygotować dla Rady jasny i zwięzły wyciąg z LSR, w którym wyraźnie będzie ukazany opis poszczególnych wskaźników.</p> <p>3. W wyniku naboru do dofinansowania mogą być przyjęte tylko te operacje, które mieszczą się w wartościach wskaźników przyjętych w LSR. Podczas posiedzenia Rady należy monitorować, które operacje zostaną zakwalifikowane do dofinansowania pod tym względem.</p> <p>4. Bezpośrednio po posiedzeniu Rady, po podjęciu przez Radę odpowiednich uchwał, Biuro zbiera dane dotyczące osiąganych wskaźników na podstawie operacji przyjętych do dofinansowania.</p> <p>5. Na zakończenie realizacji operacji beneficjenci składają ankietę monitorującą, udostępnioną przez LGD z poziomu strony internetowej. Biuro analizuje na bieżąco dane z ankiet monitorujących oraz przypomina beneficjentom o konieczności złożenia ankiety. <i>Wzór ankiety monitorującej beneficjenta jest dołączony do niniejszego opisu procedur. Uwagi dotyczące ankiety poniżej w pkt. 1a.</i></p> <p>6. Instytucja Wdrażająca (UMWW) udostępnia okresowo dane sumaryczne dotyczące poziomu wdrażania poszczególnych typów operacji. Biuro analizuje te dane i porównuje z danymi pochodzącymi z innych źródeł.</p>	<p>Biuro: przygotowanie informacji dla Radnych przed planowanym naborem; wspieranie Radnych podczas naboru (informowanie o wskaźnikach - ich rodzajach i poziomach maksymalnych); zbieranie danych wynikowych dotyczących wskaźników LSR (na podstawie danych z naborów, ankiet monitorujących i danych z Instytucji Wdrażających).</p> <p>Radni: bieżące monitorowanie przypisywania ocenianych operacji wskaźnikom LSR podczas wyboru operacji na posiedzeniu Rady; Monitorowanie maksymalnych wartości wskaźników, do których można przyjmować operacje.</p>	<p>Podczas naborów operacji, w tym podczas posiedzeń Rady oraz bezpośrednio po nich. W przypadku danych wynikowych z Instytucji Wdrażających - po otrzymaniu aktualnych danych.</p>	<p>Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.</p>

2	<p>Stale monitorowanie poziomu realizacji budżetu LSR – a) działanie 19.2 (Wdrażanie operacji)</p>	<p>1. W wyniku naboru do dofinansowania mogą być przyjęte tylko te operacje, które mieszczą się w budżecie przeznaczonym dla danego typu operacji, przyjętym w LSR (w ramach dz. 19.2). Podczas posiedzenia Rady należy monitorować, które operacje zostaną zakwalifikowane do dofinansowania pod tym względem.</p> <p>2. Bezpośrednio po posiedzeniu Rady, po podjęciu przez Radę odpowiednich uchwał, Biuro zbiera dane dotyczące realizacji budżetu LSR (w ramach działania 19.2) na podstawie operacji przyjętych do dofinansowania.</p> <p>3. Na zakończenie realizacji operacji beneficjenci składają ankietę monitorującą, udostępnioną przez LGD z poziomu strony internetowej. Biuro analizuje na bieżąco dane z ankiet monitorujących oraz przypomina beneficjentom o konieczności złożenia ankiety.</p> <p>4. Instytucja Wdrażająca (UMWW) udostępnia okresowo dane sumaryczne dotyczące poziomu wdrażania poszczególnych typów operacji. Biuro analizuje te dane i porównuje z danymi pochodzącymi z innych źródeł.</p>	<p><u>Biuro</u>: przygotowanie informacji dla Radnych przed planowanym naborem; wspieranie Radnych podczas naboru (informowanie o limitach budżetu dla poszczególnych typów operacji); zbieranie danych wynikowych dotyczących realizacji budżetu LSR (na podstawie danych z naborów, ankiet monitorujących i danych z Instytucji Wdrażających).</p> <p><u>Radni</u>: bieżące monitorowanie wartości dotacji poszczególnych operacji podczas wyboru operacji na posiedzeniu Rady; Monitorowanie limitu budżetowego, do którego można przyjmować operacje.</p>	<p>Podczas naborów operacji, w tym podczas posiedzeń Rady oraz bezpośrednio po nich. W przypadku danych wynikowych z Instytucji Wdrażających - po otrzymaniu aktualnych danych.</p>	<p>Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.</p>
	<p>Stale monitorowanie poziomu realizacji budżetu LSR - działanie 19.4 (Funkcjonowanie, aktywizacja...)</p>	<p>1. Bieżące monitorowanie osiągania celów LSR (wskaźników) musi być prowadzone równoległe z monitorowaniem wydatków własnych LGD. Bieżące sprawdzanie pozostałych do wykorzystania środków oraz oszczędności w wydatkowaniu.</p>	<p><u>Biuro</u>: bieżące monitorowanie wydatków LGD.</p>	<p>Na bieżąco.</p>	<p>Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.</p>
3	<p>Stale monitorowanie postępu realizacji operacji grantowych na terenie LGD</p>	<p>1. LGD, jako beneficjent operacji grantowej, monitoruje postęp realizacji małych grantów. Od skuteczności wdrażania poszczególnych grantów zależy osiągnięcie przypisanych im wskaźników, jak również rozliczenie całej operacji grantowej.</p>	<p><u>Biuro</u>: wykonuje czynności służące zebraniu danych na temat realizowanych grantów: telefony do beneficjentów, wizytacje terenowe (ogłędziny obiektów objętych dofinansowaniem, uczestnictwo w wydarzeniach, kontrola dokumentacji - zakres czynności powinien być określony w umowie o powierzenie grantu podpisywanej przez LGD z Grantobiorcą itp.)</p>	<p>Na bieżąco, w całym okresie wdrażania danej operacji grantowej, na realizację której LGD podpisało umowę z UMWW</p>	<p>Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.</p>

4	Stale monitorowanie jakości pracy Biura i efektywności świadczonego doradztwa	<p>1. Osoby korzystające z doradztwa, konsultacji, informacji oraz innego wsparcia oferowanego przez Biuro wypełniają dobrowolną ankietę, wyłożoną w Biurze. <i>Wzór ankiety jest załącznikiem do Regulaminu Pracy Biura Stowarzyszenia „Dolina Wełny”.</i></p> <p>2. Biuro dokonuje okresowego podsumowania danych z ankiet.</p>	<p><u>Klienci Biura</u>: wypełniają ankietę.</p> <p><u>Zarząd</u>: analizuje dane z ankiet.</p>	Ankieta wypełniana na bieżąco. Dane z ankiet Zarząd podsumowuje okresowo, w celu zebrania danych do ewaluacji (przed terminem ewaluacji).	Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.
5	Stale monitorowanie jakości działań szkoleniowych i aktywizacyjnych LGD	<p>1. Monitoring prowadzonych działań (szkoleniowych, aktywizacyjnych) prowadzony w formie ankiety wypełnianej przez uczestników/odbiorców na zakończenie danego działania. <i>Wzór ankiety jest załącznikiem do Regulaminu Pracy Biura Stowarzyszenia „Dolina Wełny”.</i></p>	<p><u>Uczestnicy szkoleń i działań aktywizacyjnych LGD</u>: wypełniają ankietę.</p> <p><u>Biuro</u>: prowadzenie badań ankietowych na zakończenie działań szkoleniowych i aktywizacyjnych LGD. Analiza wyników badań ankietowych.</p>	Ankieta wypełniana na bieżąco, zawsze na zakończenie działań szkoleniowych i aktywizacyjnych LGD. Dane z ankiet Biuro podsumowuje okresowo, w celu zebrania danych do ewaluacji (przed terminem ewaluacji).	Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.
6	Okresowe monitorowanie aktualności zapisów LSR	<p>1. Zmiany przepisów muszą znajdować szybkie odzwierciedlenie w zmianach zapisów LSR (np. zmiany rozporządzeń dot. wdrażania LSR), ponieważ partnerzy i odbiorcy usług/działan LGD opierają swą wiedzę o tych programach m.in. na treści strategii.</p> <p>2. LSR jest dokumentem wiodącym dla LGD, określa ona ramy funkcjonowania i organizacji naborów, dlatego jej treść musi być zawsze aktualna.</p>	<p><u>Biuro</u>: zgłaszanie do Zarządu koniecznych do naniesienia zmian w treści LSR wynikających ze zmian przepisów, przygotowanie propozycji treści zmian w LSR.</p> <p><u>Zarząd</u>: Zatwierdzanie zmian w treści LSR.</p>	Zmiany powinny być dokonywane na bieżąco w konsekwencji wejścia w życie nowych przepisów (np. zmiany rozporządzeń, interpretacje zapisów prawnych etc.)	Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.
7	Okresowe monitorowanie struktur organów LGD	<p>1. Monitorowanie właściwej struktury organów LGD, w tym w szczególności Rady Stowarzyszenia, jako organu decyzyjnego, wobec którego regulacje prawne narzucają odpowiednie proporcje w reprezentowaniu sektorów (parytet).</p> <p>2. Zapisy monitoringu nie powinny być w sprzeczności z Regulaminem Rady, który z kolei powinien regulować kwestie kontroli właściwego składu Rady, dokonywanej przed każdym posiedzeniem.</p> <p>3. Monitorowanie właściwego przypisania czynności wykonywanych przez poszczególne osoby będące członkami organów LGD, wynikającego z określonych w regulaminach (Zarządu, Rady, Biura) zakresach czynności, przypisanych tym osobom.</p>	<p><u>Biuro</u>: bieżące monitorowanie składu Rady, w szczególności podczas posiedzeń mających na celu wybór operacji; monitorowanie poprawności zapisów LSR dotyczących składu Organów LGD, w tym Regulaminu Rady (np. w sytuacjach zachodzących zmian regulacji prawnych, zmiany składu osobowego Rady itp.); Monitorowanie zakresów czynności wykonywanych przez poszczególne osoby wchodzące w skład poszczególnych organów LGD i zgodności tych zakresów z postanowieniami Regulaminów.</p>	<p>Monitorowanie składu (struktury sektorów) Rady - podczas posiedzeń mających na celu wybór operacji;</p> <p>Monitorowanie zapisów LSR, w tym Regulaminów – zawsze w przypadku zmian prawnych.</p> <p>Monitorowanie zakresów czynności wykonywanych przez poszczególne osoby wchodzące w skład poszczególnych organów LGD - na bieżąco.</p>	Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.

8	Okresowe spotkania koordynacyjne władz LGD	<p>1. Spotkania koordynacyjne Zarządu z udziałem pracowników Biura, których tematem jest wdrażanie LSR i funkcjonowanie LGD, w szczególności w przypadkach zapoznawania się z wynikami monitoringu/ewaluacji LSR, ich interpretacji oraz wdrażania zmian wynikających z wyników monitoringu/ewaluacji, a także w sytuacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmian prawnych wymagających dokonywania zmian w zapisach LSR; - bieżącego planowania i sprawozdawczości 	<p><u>Biuro</u>: Przygotowanie materiałów na spotkania, w tym bieżących wyników wdrażania LSR lub wyników monitoringu; zgłaszanie potrzeby zorganizowania spotkania koordynacyjnego z podaniem powodu;</p> <p><u>Zarząd</u>: Interpretowanie wyników wdrażania LSR lub/i monitoringu/ewaluacji LSR, przyjmowanie rekomendacji z monitoringu/ewaluacji LSR; zgłaszanie potrzeby zorganizowania spotkania koordynacyjnego; podejmowanie decyzji w odniesieniu do ww. tematów.</p>	<p>Spotkania koordynacyjne Zarządu – co kwartał.</p> <p>W razie zaistnienia konieczności zwolnienia spotkania - na wniosek Biura bądź Zarządu, w dowolnym, wymagającym tego momencie.</p>	<p>Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.</p>
9	Okresowy przegląd systemu monitoringu i ewaluacji	<p>1. Przegląd systemu monitorowania LSR, w tym funkcjonowania jego elementów i narzędzi (opisanych w niniejszej tabeli) oraz dokonywanie zmian w stosowanym systemie monitoringu.</p>	<p><u>Biuro</u>: okresowe sprawdzenie funkcjonowania systemu monitorowania, najlepiej wykonywane równoległe z monitoringiem LSR; zgłaszanie konieczności zmian w systemie monitorowania, w tym w zapisach LSR dotyczących monitorowania, we wzorach dokumentów, ankiet etc.;</p> <p><u>Zarząd</u>: Podejmowanie decyzji dotyczących zmian w systemie monitorowania, w tym zmian zapisów LSR w tym zakresie.</p>	<p>W przypadkach niezwłocznej konieczności wdrożenia zmian (np. w wyniku zmian legislacji lub zawartości merytorycznej LSR wywołanej innymi czynnikami) - na bieżąco, w razie potrzeby;</p> <p>W innych sytuacjach: corocznie, bądź w formie zebranych wniosków do ewaluacji - przed terminem ewaluacji.</p>	<p>Procedury są wynikiem rekomendacji z ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania.</p>

Załącznik nr 3 do LSR: Plan Działania wskazujący harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu.

	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Podziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 1.1 "Poprawa dostępności do infrastruktury kulturalnej"													PROW/RPO	
Przedsięwzięcie 1.1.1	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej	4 sztuki	57	1 037 961	3 sztuki	100	445 827	-	-	0	7 sztuk	1 483 788	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Przedsięwzięcie 1.1.2	Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	2 operacje	50	31 432	2 operacje	100	40 000	-	-	0	4 operacje	71 432	PROW	19.2 Wdrażanie LSR / Projekt grantowy
	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	4 podmioty	40	73 000	6 podmiotów	100	120 000	-	-	0	10 podmiotów	193 000	PROW	
Razem cel szczegółowy 1.1				1 142 393			605 827			0		1 748 220		
Cel szczegółowy 1.2 "Wzrost aktywizacji i współpracy oraz więzi, jako elementów kapitału społecznego"													PROW/RPO	
Przedsięwzięcie 1.2.1	Liczba szkoleń i/lub działań aktywizujących, podnoszących wiedzę i/lub umiejętności mieszkańców	5 sztuk	42	54 120	7 sztuk	100	83 302	-	-	0	12 sztuk	137 422	PROW	19.2 Wdrażanie LSR / Projekt grantowy
Przedsięwzięcie 1.2.2	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	9 spotkań	100	2 700	-	-	0	-	-	0	9 spotkań	2 700	PROW	19.4 Aktywizacja
	Liczba szkoleń dla potencjalnych beneficjentów	15 szkoleń	57	12 000	10 szkoleń	100	8 000	-	-	0	25 szkoleń	20 000	PROW	
Przedsięwzięcie 1.2.3	Liczba przygotowanych projektów współpracy	-	-	0	2 projekty	100	450 000	-	-	0	2 projekty	450 000	PROW 5% z 19.2	19.3 Wdrażanie projektów współpracy
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	-	-	0	2 projekty	100		-	-	0	2 projekty			
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	-	-	0	6 LGD	100	0	-	-	0	6 LGD	0	PROW 5% z 19.2	

Przedsięwzięcie 1.2.4	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	1 operacja	33	15 000	2 operacje	100	30 000	-	-	0	3 operacje	45 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR /Projekt grantowy
Razem cel szczegółowy 1.2				83 820			571 302			0		655 122		
Razem cel ogólny 1.0				1 226 213			1 177 129			0		2 403 342		
CEL OGÓLNY 2.0	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Podziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 2.1 "Zakładanie i rozwój przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy"													PROW/RPO	
Przedsięwzięcie 2.1.1	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	14 operacji	56	1 400 000	1 operacja	60	100 000 + 10 000 oszczędność = 110 000	10 operacji	100	990 000 (BONUS)	25 operacji	2 500 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje (wskaźnik liczony dla operacji objętych wskaźnikiem "Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa")	9 operacji	60	0	-	-	0	6 operacji	100	0	15 operacji	0	PROW	
Przedsięwzięcie 2.1.2	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	8 operacji	53	1 820 985	7 operacji	100	1 179 015	-	-	0	15 operacji	3 000 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje (wskaźnik liczony dla operacji objętych wskaźnikiem "Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa")	3 operacje	60	0	5 operacji	100	0	-	-	0	8 operacji	0	PROW	
Razem cel szczegółowy 2.1				3 220 985			1 289 015			990 000		5 500 000		
Cel szczegółowy 2.2 "Inicjatywy służące rozwojowi przedsiębiorczości i tworzeniu miejsc pracy"													PROW/RPO	
Przedsięwzięcie 2.2.1	Liczba utworzonych partnerstw lokalnych	-	-	0	2	100	0	-	-	0	2 szt.	0	PROW 5% z 19.2/OK i KiS	19.3 Wdrażanie projektów współpracy
Razem cel szczegółowy 2.2				0			0			0		0		
Razem cel ogólny 2.0				3 220 985			1 289 015			990 000		5 500 000		

CEL OGÓLNY 3.0	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Podziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 3.1 "Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej"													PROWRPO	
Przedsięwzięcie 3.1.1	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	11 sztuk	78	1 702 273	3 sztuki	100	275 125	-	-	0	14 sztuk	1 977 398	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Przedsięwzięcie 3.1.2	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	10 sztuk	45	171 302	12 sztuk	100	233 698	-	-	0	22 sztuk	405 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR / Projekt grantowy
Razem cel szczegółowy 3.1				1 873 575		508 823			0		2 382 398			
Cel szczegółowy 3.2 "Promocja obszaru i jego walorów"													PROWRPO	
Przedsięwzięcie 3.2.1	Liczba wydawnictw promujących walory obszaru	6 sztuki	100	40 783	0 sztuki	0	0	-	-	0	6 sztuk	40 783	PROW	19.2 Wdrażanie LSR / Projekt grantowy
	Liczba wydarzeń/imprez	7 sztuk	35	43 177	13 sztuk	100	93 000	-	-	0	20 sztuk	136 177	PROW	
	Liczba platform informacyjnych o utworzonym pakiecie turystycznym stworzonych w wyniku realizacji projektu	1 sztuka	100	0	-	-	0	-	-	0	1 sztuka	0	PROW 19.3/OK (Umowa w załączeniu)	19.3 Wdrażanie projektów współpracy
	Liczba artykułów prasowych promujących pakiety turystyczne	-	-	0	8 sztuk	100	0	-	-	0	8 sztuk	0	PROW 19.3/OK (Umowa w załączeniu)	
Przedsięwzięcie 3.2.2	Liczba wydawnictw LGD promujących walory obszaru	2 sztuki	50	24 000	2 sztuki	100	24 000	-	-	0	4 sztuki	48 000	PROW	19.4 Aktywizacja
	Liczba wydarzeń na rzecz promocji obszaru organizowanych przez LGD	8 sztuk	40	112 000	10 sztuk	80	140 000	2 sztuki	100	28 000	20 sztuk	280 000	PROW	
Razem cel szczegółowy 3.2				219 960		257 000			28 000		504 960			
Razem cel ogólny 3				2 093 535		765 823			28 000		2 887 358			
RAZEM Cele Ogólne 1.0, 2.0, 3.0				6 540 733		3 231 967			1 018 000		10 790 700			
Planowane koszty bieżące (19.4)				-		-			-		1 699 300			
RAZEM LSR				6 540 733		3 231 967			1 018 000		12 490 000			
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach podziałania Realizacja LSR PROW												%budżetu podziałania Realizacja LSR		
												5 500 000	55	

* Ze względu na powielanie się kwot przypisanych do wskaźników realizowanych w ramach projektów współpracy przypisano całą kwotę do wskaźników: "Liczba przygotowanych projektów współpracy" oraz "Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej". W pozostałych wskaźnikach realizowanych w ramach projektów współpracy wpisano wartość "0".

Tabela wskaźników w ramach Kosztów bieżących

Cel szczegółowy 1.3 "Sprawne funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania"													PROWRPO	
Przedsięwzięcie 1.3.1	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	60 osobodni	67	0	25 osobodni	94	0	5 osobodni	100	0	90 osobodni	0	PROW	19.4 Koszty bieżące
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	96 osobodni	60	0	64 osobodni	100	0	-	-	0	160 osobodni	0	PROW	
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	200 podmiotów	67	0	100 podmiotów	100	0	-	-	0	300 podmiotów	0	PROW	
	Liczba funkcjonujących biur	1 szt.	100	0	-	-	0	-	-	0	1 szt.	0	PROW	
	Liczba osób zatrudnionych w biurze	3 osoby	100	0	-	-	0	-	-	0	3 osoby	0	PROW	
	Liczba istniejących stron internetowych administrowanych przez Biuro	1 szt.	100	0	-	-	0	-	-	0	1 szt.	0	PROW	
Razem cel szczegółowy 1.3				0			0			0		1 699 300		

Załącznik nr 4 do LSR: Budżet LSR.

Tabela 1: Budżet LSR w podziale na fundusze EFSI i zakresy wsparci

Zakres wsparcia (artykuł z rozporządzenia nr 1303/2013)	Wsparcie finansowe (PLN)		
	PROW	Fundusz wiodący	Razem EFSI
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b)	9 990 000		9 990 000
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c)	180 000		180 000
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d)	1 699 300	1 699 300	1 699 300
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e)	350 700	350 700	350 700
RAZEM	12 220 000	2 050 000	12 220 000

Tabela 2: Plan finansowy w zakresie podziałania 19.2 PROW 2014-2020.

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	4 154 284	2 374 530		6 528 814
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	2 202 352		1 258 834	3 461 186
RAZEM	6 356 636	2 374 530	1 258 834	9 990 000

Załącznik nr 5 do LSR: Plan komunikacji ze społecznością lokalną w ramach realizacji LSR.

Termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)	Środki przekazu	Wskaźniki realizacji działań komunikacyjnych oraz informacja o budżecie działań	Planowane efekty działań komunikacyjnych oraz określenie potrzeb zwiększenia działań w przypadku niskiego poparcia społecznego lub problemów związanych z realizacją LSR
I połowa 2016 – do końca realizacji LSR, w miarę potrzeb – działanie bieżące ciągle.	Informowanie mieszkańców obszaru LGD o całości działań prowadzonych przez LGD	Kampania informacyjna – ogólna o Stowarzyszeniu „Dolina Wełny”	Mieszkańcy obszaru LGD, instytucje, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, lokalni liderzy, młodzież, bezrobotni, w tym osoby defaworyzowane na rynku pracy określone w LSR	<ul style="list-style-type: none"> • strona internetowa LGD • profil LGD na portalu społecznościowym • materiały wydawnicze LGD (będące efektem realizacji LSR) • gadzety promocyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba informacji na stronie internetowej LGD • liczba informacji na profilu LGD na portalu społecznościowym (<i>oba działania w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze</i>) • liczba rozpropagowanych materiałów wydawniczych (koszty ujęte w realizacji LSR - działania własne LGD oraz Projekty Współpracy) 	<p>Poinformowanie adresatów działania o całości działań prowadzonych przez LGD i zainteresowanie ich włączeniem się we wspólne działania oraz do korzystania ze środków wsparcia oferowanych przez LGD</p> <p>W przypadku niskiego poparcia społecznego dla działań LGD działania określone w tym punkcie zostają nasilone, w tym nacisk powinien być położony na jakość działań informacyjnych i wykorzystanie wyników informacji zwrotnej na temat jakości działań informacyjnych LGD</p>
I połowa 2016 – do końca realizacji LSR, działanie bieżące, ciągle w miarę organizacji działań aktywizacyjnych.	Informowanie mieszkańców obszaru LGD o wydarzeniach organizowanych przez LGD lub z udziałem LGD	Kampania informacyjna o działaniach aktywizacyjnych LGD	Potencjalni uczestnicy wydarzeń prowadzonych przez LGD (określonych w ramach aktywizacji i będących elementem realizacji LSR), w tym mieszkańcy obszaru LGD, instytucje, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, lokalni liderzy, młodzież, bezrobotni, w tym osoby defaworyzowane na rynku pracy określone w LSR	<ul style="list-style-type: none"> • strona internetowa LGD • profil LGD na portalu społecznościowym • materiały informacyjne LGD • wiadomości wysyłane drogą e-mail do instytucji na obszarze LGD podejmujących działania na rzecz osób bezrobotnych, w tym określonych w LSR osób defaworyzowanych na rynku pracy • kontakt bezpośredni w Biurze • rozsyłanie wiadomości drogą e-mail na podstawie bazy kontaktów LGD • wydarzenia na rzecz promocji obszaru organizowane przez LGD 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba informacji na stronie internetowej LGD • liczba informacji na profilu LGD na portalu społecznościowym, • liczba rozpropagowanych materiałów informacyjnych LGD • liczba wysłanych wiadomości e-mail • liczba informacji udzielonych w Biurze (<i>działania w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze</i>) • liczba wydarzeń na rzecz promocji obszaru organizowanych przez LGD 	<p>Poinformowanie adresatów działania o organizowanych przedsięwzięciach i wydarzeniach oraz zainteresowanie ich włączeniem się w ich realizację / udział w tych działaniach</p> <p>Zwiększenie zainteresowania profilem Stowarzyszenia.</p> <p>W przypadku niskiego poparcia społecznego dla działań LGD działania określone w tym punkcie zostają nasilone, w tym nacisk powinien być położony na jakość działań informacyjnych i wykorzystanie wyników informacji zwrotnej na temat jakości działań informacyjnych LGD</p>

<p>II połowa roku 2016 - 2020</p>	<p>Informowanie mieszkańców obszaru LGD o LSR – o jej założeniach (celach, przedsięwzięciach i wskaźnikach), a także o warunkach skorzystania z pomocy w ramach jej realizacji, w tym o kryteriach oceny operacji - całościowa informacja ogólna o charakterze i zakresie LSR</p>	<p>Kampania informacyjna na temat głównych założeń LSR na lata 2016-2023.</p> <p>Spotkania z zainteresowanymi podmiotami nt. oceniania i wyboru projektów przez LGD</p>	<p>Potencjalni beneficjenci w ramach naborów LSR, w tym: mieszkańcy (przedsiębiorcy, rolnicy, osoby fizyczne, w tym bezrobotni reprezentujący grupy defaworyzowane na rynku pracy), instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, branżowe i inne podmioty spełniające kryteria beneficjentów PROW 2014-2020, w działaniu LEADER.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • strona internetowa LGD • profil LGD na portalu społecznościowym • materiały informacyjne LGD o LSR (będące efektem realizacji LSR) • wiadomości wysyłane drogą e-mail do instytucji na obszarze LGD podejmujących działania na rzecz osób bezrobotnych, w tym określonych w LSR osób defaworyzowanych na rynku pracy • kontakt bezpośredni w Biurze /doradztwo • spotkania informacyjno - konsultacyjne • rozsyłanie wiadomości drogą e-mail na podstawie bazy kontaktów LGD 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba informacji na stronie internetowej LGD, (w tym treść LSR) • liczba informacji na profilu LGD na portalu społecznościowym • liczba wysłanych wiadomości e-mail • liczba informacji udzielonych w Biurze (działania w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze) • liczba rozpropagowanych materiałów informacyjnych LGD o LSR (koszty ujęte w realizacji LSR - działania własne LGD oraz Projekty Współpracy) • liczba zorganizowanych spotkań informacyjno-konsultacyjnych • liczba podmiotów/osób, którym udzielono doradztwa bezpośredniego w Biurze (działania w ramach aktywizacji, dla których wskaźniki określono w ramach realizacji LSR) 	<p>Poinformowanie adresatów działania o możliwościach pozyskania wsparcia w LGD na realizację operacji wpisujących się w cele i przedsięwzięcia LSR oraz realizujących ich wskaźniki</p> <p>Zapewnienie lepszej jakości składanych dokumentacji wniosków oraz spójności tych wniosków z założeniami LSR dzięki doradztwu, informacji i konsultacji</p> <p>Spowodowanie zainteresowania składaniem wniosków, a w konsekwencji działań informacyjnych i doradczo-szkoleniowych złożenie wniosków o finansowanie operacji prowadzące do osiągnięcia założonych efektów realizacji LSR (m.in. powstanie nowych miejsc pracy, podmiotów gospodarczych, aktywizacja, promocja, zachowanie dziedzictwa i inne założone w LSR rezultaty)</p> <p>W przypadku problemów związanych z realizacją LSR działania określone w tym punkcie zostają nasilone, w tym nacisk powinien być położony na jakość działań informacyjnych i wykorzystanie wyników informacji zwrotnej na temat jakości działań informacyjnych LGD</p>
<p>II połowa lat 2016 - 2022</p>	<p>Informowanie członków organów Stowarzyszenia, Pracowników Biura o szkoleniach</p>	<p>Działania informacyjne i spotkania szkoleniowe</p>	<p>Zarząd Stowarzyszenia, Rada Stowarzyszenia, Komisja Rewizyjna Stowarzyszenia, Pracownicy Biura</p>	<ul style="list-style-type: none"> • strona internetowa LGD, • profil LGD na portal społecznościowym, • materiały informacyjno-promocyjne LGD, • rozsyłanie wiadomości e-mail na podstawie bazy kontaktów LGD, • informacje na tablicy ogłoszeń w Biurze LGD • szkolenia 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba informacji na stronie internetowej LGD, • liczba informacji na profilu LGD na portal społecznościowym, • liczba rozpropagowanych materiałów informacyjno-promocyjnych LGD, • liczba wysłanych wiadomości e-mail, • liczba opublikowanych informacji na tablicy ogłoszeń w Biurze, • liczba zorganizowanych szkoleń 	<p>Poinformowanie członków organów Stowarzyszenia i Pracowników Biura zgodnie z „Planem szkoleń dla członków organu decyzyjnego i pracowników Biura Stowarzyszenia „Dolina Wełny”” o organizowanych szkoleniach, w celu podnoszenia wiedzy, kompetencji i usprawniania pracy w związku z wdrażaniem LSR.</p>

<p>I połowa roku 2017-2020 – terminy wynikające z harmonogramu naborów oraz procedur ogłaszania naborów</p>	<p>Informowanie mieszkańców obszaru LGD o terminach naborów wniosków na poszczególne działania wraz ze szczegółową informacją o warunkach tych naborów</p>	<p>Działania informacyjne wynikające z procedury ogłaszania naborów</p>	<p>Potencjalni beneficjenci w ramach naborów LSR, w tym: mieszkańcy (przedsiębiorcy, rolnicy, osoby fizyczne, w tym bezrobotni reprezentujący grupy defaworyzowane na rynku pracy), instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, branżowe i inne podmioty spełniające kryteria beneficjentów PROW 2014-2020, w działaniu LEADER.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • strona internetowa LGD • profil LGD na portalu społecznościowym • materiały informacyjno-promocyjne LGD • wiadomości wysyłane drogą e-mail do instytucji na obszarze LGD podejmujących działania na rzecz osób bezrobotnych, w tym określonych w LSR osób defaworyzowanych na rynku pracy • kontakt bezpośredni w Biurze/doradztwo • szkolenia dla potencjalnych beneficjentów • rozsyłanie wiadomości drogą e-mail na podstawie bazy kontaktów LGD • artykuły w mediach • informacje na stronach internetowych gmin członkowskich LGD • informacja na tablicy ogłoszeń w Biurze i w urzędach gmin członkowskich LGD 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba informacji na stronie internetowej LGD, (w tym treść LSR oraz informacje o warunkach naboru, kryteriach oceny) • liczba informacji na profilu LGD na portalu społecznościowym • liczba wysłanych wiadomości e-mail • liczba informacji udzielonych w Biurze • liczba opublikowanych komunikatów w mediach i na stronach internetowych gmin i na tablicach ogłoszeniowych (<i>koszty ujęte w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze</i>) • liczba rozpropagowanych materiałów informacyjno-promocyjnych LGD (<i>koszty ujęte w realizacji LSR - działania własne LGD oraz Projekty Współpracy</i>) • liczba zorganizowanych szkoleń dla potencjalnych beneficjentów • liczba informacji udzielonych w Biurze • liczba podmiotów/osób, którym udzielono doradztwa bezpośredniego w Biurze (<i>koszty ujęte w ramach aktywizacji, dla których wskaźniki określono w ramach realizacji LSR</i>) 	<p>Poinformowanie adresatów działania o możliwościach pozyskania wsparcia w LGD na realizację operacji wpisujących się w cele i przedsięwzięcia LSR oraz realizujących ich wskaźniki oraz poinformowanie mieszkańców obszaru LGD o terminach ogłoszonych naborów wniosków.</p> <p>Zapewnienie lepszej jakości składanych dokumentacji wniosków oraz spójności tych wniosków z założeniami LSR dzięki doradztwu, informacji i konsultacji</p> <p>Spowodowanie zainteresowania składaniem wniosków, a w konsekwencji osiągnięcie założonych efektów realizacji LSR (m.in. powstanie nowych miejsc pracy, podmiotów gospodarczych, aktywizacja, promocja, zachowanie dziedzictwa i inne założone w LSR rezultaty)</p> <p><i>W przypadku problemów związanych z realizacją LSR działania określone w tym punkcie zostają nasilonie, w tym nacisk powinien być położony na jakość działań informacyjnych i wykorzystanie wyników informacji zwrotnej na temat jakości działań informacyjnych LGD</i></p>
--	--	---	--	---	---	--

<p>I połowa lat 2017-2020 - terminy wynikające z harmonogramu naborów oraz procedur ogłaszania wyników naborów i terminów innych czynności związanych z procedurą oceny i wyboru operacji</p>	<p>Informowanie wnioskodawców o wynikach naborów wniosków, a także o pozostałych elementach i terminach procedury oceny i wyboru operacji do finansowania</p>	<p>Działania informacyjne wynikające z procedur wdrażania LSR</p>	<p>Wnioskodawcy, którzy złożyli wnioski o finansowanie operacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • strona internetowa LGD • profil LGD na portalu społecznościowym • kontakt bezpośredni w Biurze • rozsyłanie wiadomości pocztowych i drogą e-mail do wnioskodawców • informacja na tablicy ogłoszeń w Biurze. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba informacji na stronie internetowej LGD, (w tym wyniki oceny i wyboru operacji) • liczba informacji na profilu LGD na portalu społecznościowym • liczba wysłanych wiadomości pocztowych i e-mail do wnioskodawców • liczba informacji udzielonych w Biurze • liczba opublikowanych komunikatów na tablicy ogłoszeniowej LGD (koszty ujęte w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze) 	<p>Poinformowanie adresatów działania o wynikach naborów wniosku i konieczności lub możliwości podjęcia czynności wynikających z danego etapu procedury oceny i wyboru operacji, w tym o możliwości składania protestu/odwołania, uzupełnień dokumentacji (grantobiorcy) itp. Zaproszenie do podpisania umowy o udzielenie grantu, przekazanie informacji związanych z monitorowaniem wdrażania operacji i in.</p> <p><i>W przypadku niskiego poparcia społecznego dla działań LGD działania określone w tym punkcie zostają nasilone, w tym nacisk powinien być położony na jakość działań informacyjnych i wykorzystanie wyników informacji zwrotnej na temat jakości działań informacyjnych LGD</i></p>
<p>I połowa 2018 - do końca realizacji LSR</p>	<p>Uzyskanie informacji zwrotnej o odbiorze realizacji LSR i działań LGD</p>	<p>Działania służące otrzymaniu informacji zwrotnej o realizacji LSR i działaniach LGD</p>	<p>Pracownicy Biura, przedstawiciele organów Stowarzyszenia, Zarząd, przedstawiciele innych LGD, beneficjenci, przedstawiciele SW</p>	<ul style="list-style-type: none"> • strona internetowa • profil LGD na portalu społecznościowym • informacja na tablicy ogłoszeń w Biurze • warsztaty refleksyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba informacji na stronie internetowej LGD • liczba informacji na profilu LGD na portalu społecznościowym • liczba opublikowanych komunikatów na tablicy ogłoszeń LGD (koszty ujęte w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze) • liczba aorganizowanych warsztatów refleksyjnych 	<p>Zebranie danych dotyczących realizacji finansowej LSR i rzeczowej (osiągnięcie wartości wskaźników), funkcjonowania LGD i biura, sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru LGD.</p> <p>Zebranie opinii społeczności lokalnej o odbiorze realizacji LSR poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenie wywiadów, - ankietyzacje, - od kluczowych interesariuszy (gminy) i przedstawicieli społeczności lokalnej.

<p>I połowa 2016 - do końca realizacji LSR – działanie bieżące, ciągle prowadzone przez Biuro podczas doradztwa i spotkań konsultacyjnych</p>	<p>Uzyskanie informacji zwrotnej i oceny jakości pomocy (doradztwa, szkoleń, konsultacji) świadczonej przez LGD <i>Element uwzględniony w procedurach monitoringu i ewaluacji na podstawie rekomendacji z poprzedniej ewaluacji LSR 2007-2013</i></p>	<p>Badanie satysfakcji odbiorców usług dotyczące jakości działań LGD</p>	<p>Osoby korzystające z doradztwa i konsultacji w Biurze oraz podczas spotkań informacyjno-konsultacyjnych prowadzonych przez LGD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ankiety wypełniane przez odbiorców usług LGD w opisywanym zakresie • formularz ankiety udostępniany przez LGD w Biurze oraz na zakończenie spotkań informacyjno-konsultacyjnych prowadzonych przez LGD 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba ankiet rozdysponowanych wśród odbiorców usług LGD w opisywanym zakresie i zebranych przez LGD <i>(koszty ujęte w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze w ramach czynności monitorujących Biura)</i> 	<p>Ocena odbiorców usług doradczych i konsultacyjnych LGD na temat efektywności tych działań i skali pomocy merytorycznej świadczonej w Biurze.</p> <p>Ustalenie "słabych punktów" prowadzonych działań i dalszych potrzeb ich odbiorców</p> <p>Podjęcie działań naprawczych w przypadku niezadowolającej oceny wynikającej z ankiet.</p>
<p>II połowa lat 2018-2022 po rozliczeniu przez beneficjentów ich operacji</p>	<p>Uzyskanie informacji zwrotnej nt. przebiegu i zakończenia realizacji operacji dofinansowanych przez LGD. <i>Element uwzględniony w procedurach monitoringu i ewaluacji na podstawie rekomendacji z poprzedniej ewaluacji LSR 2007-2013</i></p>	<p>Działania służące otrzymaniu informacji zwrotnej o wynikach wdrażania operacji</p>	<p>Beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ankiety wypełniane przez beneficjentów zakończonych i rozliczonych operacji • formularz ankiety monitorującej beneficjenta udostępniany przez LGD na stronie internetowej LGD 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba ankiet rozdysponowanych przez LGD zgodna z ilością zakończonych i rozliczonych operacji i zebranych przez LGD <i>(koszty ujęte w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze w ramach czynności monitorujących Biura)</i> 	<p>Uzyskanie informacji zwrotnej o zrealizowanych projektach, w tym informacja o osiągniętych wskaźnikach i kwotach wypłaconych beneficjentom. Kontrola procesu zbierania danych i poprawianie jego funkcjonowania.</p> <p>Ustalenie "słabych punktów" systemu monitoringu i wprowadzanie działań naprawczych podwyższających skuteczność zbierania danych</p>
<p>od II połowy 2020 do końca realizacji LSR - w ramach ewaluacji końcowej zgodnie z procedurami monitoringu i ewaluacji</p>	<p>Uzyskanie informacji zwrotnej nt. rozpoznawalności LGD na terenie jej działania <i>Element uwzględniony w procedurach monitoringu i ewaluacji na podstawie rekomendacji z poprzedniej ewaluacji LSR 2007-2013</i></p>	<p>Badanie trafności doboru sposobu prezentowania informacji o działaniach LGD</p>	<p>Mieszkańcy obszaru LGD, instytucje, organizacje pozarządowe i inne osoby / podmioty z terenu działania LGD - wybrani metodą losową z zachowaniem minimalnej próby badawczej - zgodnie z procedurami monitoringu i ewaluacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ankiety w wersji tradycyjnej lub elektronicznej rozdawane / rozsyłane do respondentów lub rozpropagowane poprzez gminy członkowskie i sołectwa obszaru LGD do odbiorców na obszarze LGD • wzór ankiety dostępny na stronie internetowej LGD w terminie prowadzenia badania. Ankieta nie może być udostępniana podczas wydarzeń organizowanych przez LGD (wpływ na wynik badania rozpoznawalności) 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba ankiet rozdysponowanych wśród respondentów z obszaru LGD i zebranych przez LGD <i>(koszty ujęte w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze w ramach czynności monitorujących Biura)</i> 	<p>Uzyskanie informacji zwrotnej od społeczności lokalnej o rozpoznawalności LGD na obszarze wdrażania LSR.</p> <p>Uzyskanie informacji o tym, jakie działania wpływają w największym stopniu na poprawę rozpoznawalności LGD.</p> <p>Zwiększenie zainteresowania mieszkańców działalnością LGD.</p> <p>Ustalenie "słabych punktów" budowania rozpoznawalności.</p> <p>Podjęcie działań naprawczych w przypadku niezadowolającej oceny rozpoznawalności LGD.</p>

<p>II połowa lat 2018-2020</p>	<p>Informowanie mieszkańców obszaru LGD o stanie realizacji LSR w tym o poziomie realizacji celów LSR i poszczególnych wskaźników</p>	<p>Działania informacyjne o stanie i efektach wdrażania LSR</p>	<p>Mieszkańcy obszaru LGD, instytucje, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, lokalni liderzy, młodzież, bezrobotni, w tym osoby defaworyzowane na rynku pracy określone w LSR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • strona internetowa LGD • profil LGD na portalu społecznościowym 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba informacji na stronie internetowej LGD • liczba informacji na profilu LGD na portalu społecznościowym <i>(oba działania w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze)</i> 	<p>Poinformowanie adresatów działania o stanie realizacji LSR w tym o poziomie realizacji celów LSR i poszczególnych wskaźników oraz zainteresowanie ich dalszym włączaniem się we wspólne działania oraz do korzystania ze środków wsparcia oferowanych przez LGD w ramach działań, w których cele i wskaźniki nie zostały jeszcze zrealizowane</p> <p><i>W przypadku niskiego poparcia społecznego dla działań LGD działania określone w tym punkcie zostają nasilone, w tym nacisk powinien być położony na jakość działań informacyjnych i wykorzystanie wyników informacji zwrotnej na temat jakości działań informacyjnych LGD</i></p>
<p>II połowa 2020</p>	<p>Informowanie mieszkańców obszaru LGD o dobrych praktykach wynikających z realizacji LSR</p>	<p>Działania informacyjne o stanie i efektach wdrażania LSR</p>	<p>Mieszkańcy obszaru LGD, instytucje, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, lokalni liderzy, młodzież, bezrobotni, w tym osoby defaworyzowane na rynku pracy określone w LSR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • strona internetowa LGD • profil LGD na portalu społecznościowym • komunikaty w mediach • materiały wydawnicze LGD przewidziane w ramach realizacji LSR 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba informacji na stronie internetowej LGD • liczba informacji na profilu LGD na portalu społecznościowym • liczba komunikatów opublikowanych w mediach <i>(oba działania w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze)</i> • liczba rozpropagowanych materiałów wydawniczych <i>(koszty ujęte w realizacji LSR - działania własne LGD)</i> 	<p>Rozpropagowanie informacji o dobrych praktykach wynikających z wdrażania LSR. Zwiększenie zainteresowania mieszkańców działalnością LGD.</p> <p>Wzrost liczby mieszkańców rozpoznających LGD a także identyfikujących działania realizowane ze wsparciem LGD lub przez samą LGD</p> <p><i>W przypadku niskiego poparcia społecznego dla działań LGD działania określone w tym punkcie zostają nasilone, w tym nacisk powinien być położony na jakość działań informacyjnych i wykorzystanie wyników informacji zwrotnej na temat jakości działań informacyjnych LGD</i></p>

<p>II połowa lat 2017-2020</p>	<p>Uzyskanie informacji zwrotnej nt. jakości działań informacyjnych <i>Element uwzględniony w procedurach monitoringu i ewaluacji na podstawie rekomendacji z poprzedniej ewaluacji LSR 2007-2013</i></p>	<p>Analiza efektywności działań komunikacyjnych i zastosowanych środków przekazu</p>	<p>Mieszkańcy obszaru LGD, instytucje, organizacje pozarządowe i inne osoby / podmioty z terenu działania LGD - wybrani metodą losową z zachowaniem minimalnej próby badawczej - zgodnie z procedurami monitoringu i ewaluacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ankiety w wersji tradycyjnej lub elektronicznej rozdawane / rozsyłane do respondentów lub rozpropagowane poprzez gminy członkowskie i sołectwa obszaru LGD do odbiorców na obszarze LGD wzór ankiety dostępny na stronie internetowej LGD w terminie prowadzenia badania. 	<ul style="list-style-type: none"> liczba ankiet rozdysponowanych wśród respondentów z obszaru LGD i zebranych przez LGD <i>(koszty ujęte w ramach kosztów bieżących - praca bieżąca w Biurze w ramach czynności monitorujących Biura)</i> 	<p>Uzyskanie informacji zwrotnej od społeczności lokalnej o skuteczności działań informacyjnych prowadzonych w ramach Planu Komunikacji i wdrażania LSR.</p> <p>Uzyskanie informacji o tym, jakie działania wpływają w największym stopniu na poprawę jakości informacji propagowanej przez LGD.</p> <p>Ustalenie "słabych punktów" działań komunikacyjnych LGD.</p> <p>Podjęcie działań naprawczych w przypadku niezadowolającej oceny tych działań - uruchomienie trybu korygowania Planu Komunikacji.</p>
<p>I połowa lat 2017-2020</p>	<p>Poprawa jakości działań komunikacyjnych prowadzonych w ramach Planu Komunikacji w tym wykorzystanie wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych za pomocą narzędzi określonych w Planie Komunikacji.</p>	<p>Tryb korygowania Planu Komunikacji</p>	<p>Pracownicy Biura, Zarząd Stowarzyszenia</p>	<p>Spotkanie konsultacyjne Pracowników Biura i członków Zarządu połączone z analizą danych pochodzących z ankiet oraz innych źródeł dostarczających informacji o jakości działań informacyjnych (komunikacyjnych) LGD, określonych w Planie Komunikacji.</p> <p>Biuro analizuje dane i przygotowuje dane oraz wnioski na spotkanie konsultacyjne. Zarząd Stowarzyszenia podejmuje decyzje o zmianach w Planie Komunikacyjnym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> liczba analizowanych ankiet na temat jakości działań informacyjnych LGD liczba rekomendacji zmian w Planie Komunikacji przyjętych przez Zarząd Stowarzyszenia do wdrożenia w wyniku spotkań konsultacyjnych 	<p>Poprawa jakości i skuteczności działań informacyjnych LGD określonych w Planie Komunikacji i/lub (w razie potrzeby) wprowadzenie nowych form/działań komunikacyjnych.</p> <p>Zmiana/dobór narzędzi informacyjnych stosowanych w Planie Komunikacji.</p> <p>Uzyskanie lepszej oceny działań komunikacyjnych w kolejnym okresie działalności LGD.</p>